Bugün 16 sahife

AKŞAM

Bugün 16 sahife

Sene 19 — No. 6500 — Fiatı her yerde 5 kuruş

CUMA — 20 TEŞRİNİSANİ 1936

Telefon: 24240 (İdare) - 24249 (Tahrir) - 24248 (Matbaa) - 20113 (Klişe)

Dünya sulhü 1914 tenberi en büyük tehlike karşısında..

Almanya, İtalyanın Franko hükûmetini tanımaları vaziyeti çok karıştırdı

Franko hükûmeti Ispanya sahillerine abloka koydu, Barselonun topa tutulmasından korkuluyor

Londra 19 (Akşam) — Daily Telegraph gazetesinin Roma muhabirinin bildirdiğine göre, İtalyanın general Franko hükûmetini tanıması, M. Mussolininin bir komünist aleyhtarı cephe kurmak istediğini göstermektedir.

M. Hitlerin Versay muahedesinin nehirlerin kontrolu hakkındaki maddesini ilga etmesinden sonra M. Mussolininin bu kararı Fransız - Sovyet itifakına bir cevap sayılıyor. Muhabir diyor ki:

«Kont Ciano Berline gittiği zaman Almanya ve İtalyanın İspanyadaki asiler lehinde bir müdahalede bulunmasını teklif etmiştir. Fakat Alman Hariciye nazırı buna itiraz etmiştir.»

Londra siyasî mahafili cenubî Amerika hükûmetlerinden birçoğunun Almanya ve İtalyayı takip etmelerini bekliyor.

FRANSIZ GAZETELERİ NE DİYOR?

Paris 19 — Fransız gazetelerine göre Almanya ve İtalyanın Franko hükûmetini tanımaları asilerin Madrid önünde tesadüf ettikleri güçlüklerin neticesidir. Bu hükûmetler İspanyada dahilî harbin uzamasından korkuyorlar.

Echo de Paris diyor ki:

«Asiler Madrid önünde büyük zayiata uğramışlardır. Buradaki boşlukları kolayca dolduracak vaziyette değillerdir. Madridin zaptı büyük zayiata mal olacaktır. Ondan sonra Valans, Barselon üzerine yürüyebilecekler midir? Almanya ve İtalya bunu düşünmüşler ve hükûmet kuvvetlerinin Sovyet Rusyadan yardım görmesine meydan vermemek istemişlerdir. Barselonun ablokası bütün Avrupayı yangına verecek bir barut fıçısı halini alıyor.»

Oeuvre gazetesi de diyor ki: Frankonun müşkül vaziyeti, Madrid zaptedilmeden bu kararın verilmesine sebep olmuştur. Bu fikri İtalya Almanyaya telkin etmiştir. Almanya ve İtalyanın kararını bazı cenubi Amerika ve ihtimal Avrupa hükûmetlerinin, bilhassa Portekizin takip etmesi bekleniyor. Bu suretle İspanya harbinin son safhası, dünya sulhü için, Avrupanın 1914 denberi karşılaştığı en büyük tehlikeyi teşkil ediyor.»

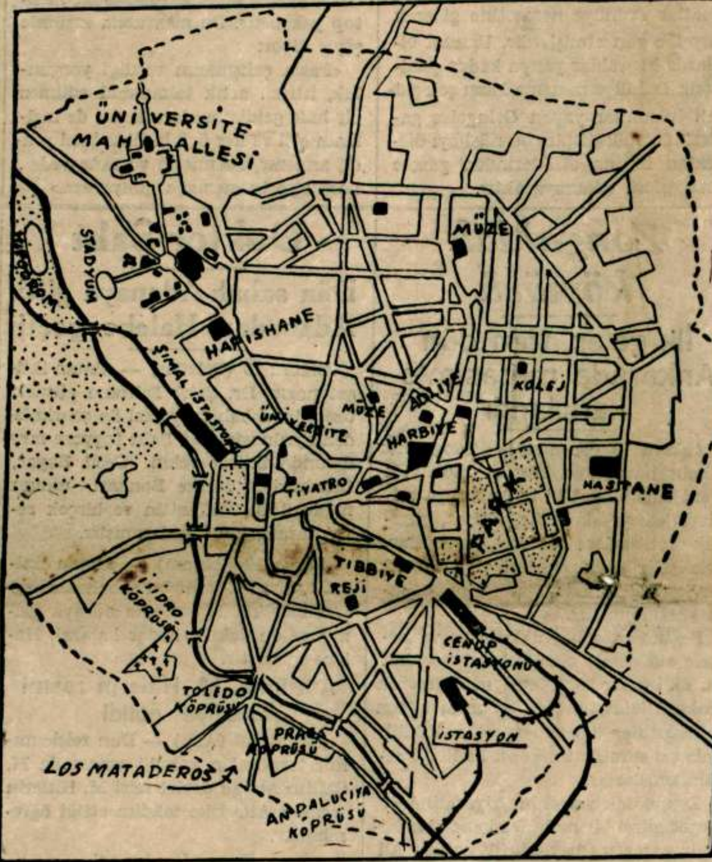
Excelsior diyor ki: «İngiliz hükûmet mahafili son karardan ziyade İspanyadaki yeni hukukî vaziyetin Avrupanın çok karışık olan siyasî vaziyeti üzerinde ne gibi akisler yapacağını tedkik ediyor. Dün Berlinde, Sovyet hükûmetinin İspanyaya asker ve malzeme göndermesine mukabil Almanyanın asker ve tayyare göndermesinden bahsediliyordu.»

FRANSA VE İTALYANIN VAZİYETİ

Paris 19 — Almanya ve İtalyanın İspanyada general Franko hükûmetini tanımaları Fransanın politikası üzerinde bir tesir yapmıyacaktır. Fransa, İspanyaya karşı şimdiye kadar takip ettiği politikaya devam edecektir.

Londra 19 — Daily Telegraph gazetesi Almanya ve İtalyanın general Franko hükûmetini tanımalarının İspanyol ihtilâfını bir kat daha karıştıracağını yazıyor. Maamafih bu karar İngiliz mahafilinde büyük bir tesir yapmamıştır. İngiltere ademi müdahale politikasını değiştirmiyecektir.

(Devamı 4 üncü sahifede)



İçinde kanlı muharebeler olan Madridin plânı

Madrid sokaklarında kanlı muharebeler

Şehrin bir çok mahalleleri yanıyor bombardıman fasılasız devam ediyor

Paris 19 (Akşam) — Üniversite mahallesinde yerleşen âsiler buradan Madride doğru taarruza başlamışlardır. İki kol civardaki kışlaları ele geçirmiş ve Pablo İglesias, Dormundest, Jochaim Lopez caddelerinin medhaline kadar ilerlemiştir.

Bir kol da Kampodel Moro parkına girmiştir. Bu kol kral sarayına, yanmakta olan şimal istasyonuna ve yanmakta olan bir kiliseye yaklaşmıştır.

Madridin cenub ve şark mahallelerinde yangınlar büyüyor. Halkın mühim bir kısmı Valânse hicret etmektedir.

YENİ BOMBARDIMANLAR

Madrid 19 — Sabaha karşı saat 2,45 de asilerin tayyareleri yeniden Madridi bombardıman etmişlerdir. Bombalar telefon merkezi binası yakınında büyük tahribat yapmıştır. Dün neşriyatını kesmiş olan Madrid radyosu tekrar faaliyete başlamıştır.



Madridin en büyük caddelerinden Avenida Margall

ŞEHİRDE ÖLENLER

Madrid 19 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre salı günkü bombardıman 250 kişinin ölümüne ve 800 kişinin yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Haftanın başlangıcındanberi ölenlerin miktarı 500, yaralananların miktarı 1200 dür. Bunların ekserisi kadın ve çocuktur.

Puerta del Sol mahallesi hakikî bir yanardağ haline gelmiştir.

(Devamı 4 üncü sahifede)

Sancak Türklerine dayak ta atılıyor

Davamızın yüksek bir hakka istinat ettiğini deliller ve vesikalarla isbat eden ikinci bir beyaz kitap basıldı

Ankara 19 (Telefon) — Fransız hükûmetinin İskenderun, Antakya ve havalisi hakındaki notamıza verdiği cevap üzerine hükûmetimizce hazırlanan ikinci nota Fransız hükûmetine verilmişti. Hariciye vekâleti Antakya ile İskenderun havalisinin haklı davası etrafında bütün muahvereleri ve vesikaları muhtevi olmak üzere ikinci bir beyaz kitap hazırlamış ve kitap tabbedilmiştir.

Öğrendiğime göre ikinci beyaz kitap Büyük millet meclisi âzalarına ecnebî mahafile ve alâkadarlara ve matbuata verilecektir.

İkinci beyaz kitap Antakya ve İskenderun davasının ne kadar yüksek bir hakka istinad ettiğini bütün delilleri ve vesikaları ile çok kuvvetli bir şekilde isbat etmektedir.

İskenderun 19 (Hususî muhabirimizden) — Sancak Türkleri intihabata iştirak etmemekte israr ediyorlar.. mahallî hükûmetin tazyiki para etmeyince bazı yurd kaçakları faaliyete geçirilmiş ve bunlar da aldıkları talimatla Sancak Türklerini dayakla intihaba iştirak ettirmeğe kalkışmışlardır. Sancak Türkleri her şeye rağmen intihabata iştirak etmiyorlar ve etmeğe de aslâ niyetleri yoktur.

İskenderun 19 (Hususî muhabirimizden) — Beylânda bulunan yurd kaçaklarından nahiye müdürü Mehmed Ali intihap günlerinde müntehiplere «Reylerinizi kullanınız yarın Suriye lirası mükâfat alacaksınız» şeklinde bir teklifte bulunmuştur. Fakat Mehmed Alinin teklifi kimse tarafından kabul edilmeyince reylerini kullanmayan bazı kimselere bizzat dayak atmıştır.

Gene yurd kaçaklarından Mustafa Asım ve Adanalı Mahmud Celâl intihabatta mahallî hükûmetin kazanması için âzamî faaliyet sarfetmişler, fakat halk tarafından büyük hakaretle karşılanmışlardır.

Genç memurlar mühim makamlara getirilecekler

Devlet makanizmasını gençleştirmek için bir kanun lâyihası hazırlanacak

Ankara 19 (Telefon) — Devlet işinde vazife alan memurların tefilerinde şimdiye kadar müessir olan kıdem ve hizmet müddeti esası yerine bilgi esasını hâkim kılmak ve bu suretle devlet makanizmasının gençleştirilmesi yolunda yeni bir adım atılmak üzeredir.

Alâkadar makamları bu mevzu üzerinde tedkikata sevkeden sebeplerden biri de şudur: Lise veya yüksek tahsilini bitirdikten sonra devlet makanizmasında vazife alan gençler vazifeye girdikleri tarihten itibaren muayyen seneler bekliyerek zamanı gelince derece, derece yükselmekte oldukları için mektepte edindikleri malûmatı

(Devamı 4 üncü sahifede)

En gülünç adamı...

(Karikatür müsabakası serisinden: 11)



AKŞAM ın karikatür müsabakası kuponu: 11
(Bu kuponu kesip saklayınız)

Son dakika

Fransa yanlış düşünüyor

Teahhütlerini ihlâl etmek istiyorsa ortada muahede yok demektir

Ankara 19 — İskenderun ve Antakya için Fransa ile notalar teatisi devam ediyor. Başvekilimizin bu hususta Büyük Millet Meclisinde izahat vermesi muhtemeldir. Vaziyet şudur: 1921 anlaşması İskenderun ve Antakyaya ayrı bir idare verilmesini kabul etmiştir. Buna riayet edilmezse Fransa muahedeyi bir taraflı olarak bozmuş demektir. Teati edilen notalardan meydana çıkan mesele budur.

Fransa İskenderun sancağına Suriye devleti çerçevesinde hususi bir idare bahşetmek suretile Ankara itilâfını tatbik etmiş olduğu kanaatindedir. Fransaya göre İskenderun sancağı için ayrı bir ittifak muahedesi yapması üçüncü bir hükûmet kurması demektir. Bu da Suriyenin parçalanması manasına gelir ve manda ahidnamesine muhaliftir.

Bu düşünce varid değildir. Cevabî notamızda vaziyet itiraz edilemiyecek surette izah ediliyor. Bizim karşımızda Suriye değil Fransa vardır. Fransa bize karşı taahhüdler altına girmiştir. Hatta Sancağın Türk bayrağının millî alâmeti olmasını bile kabul etmiştir. 15 sene evvel Türk bayrağı altında ayrı bir varlık süreceği kabul edilen bir Türk kütlesi bugün nasıl Suriyeye verilebilir?

Fransa taahhüdlerini ihlâl etmek istiyorsa ortada muahede yok demektir. Bu suretle Türkiye ile Suriye arasında tahdid edilmiş bir hudud da yok demektir.

ANTAKYADA SEÇİME KAÇ KİŞİ İŞTİRAK ETMİŞ?

Antakya — Burada seçimde 5829 müntehipten ancak 319 kişi rey vermiştir. Bunlar da memurlardır. Rey toplamak için her rey verene yarım Suriye lirası vadedilmiştir.

Millî türk talebe birliği miting tertib ediyor

Antakya ve İskenderunda seçim dolayısile yapılan tazyikler ve Sancaktaki vaziyet, Türk gençliği arasından derin bir tesir uyandırmıştır. Bu münasebetle Millî Türk talebe birliği bir miting tertibine karar vermiştir. Birlik şu davette bulunuyor:

ARKADAŞ !

Aylardır içimizde kanayan Antakya - İskenderun millî yarasının diplomasi safhasını bütün milletle beraber Türk gençliği de hakkından ve gücünden emin olarak büyük bir sükûn ve vakarla bekliyor. Fakat bugün başlıyan zulüm, işkence, hapis, nefiy, ölüm ve sayısız tazyik gibi kanımıza dokunan hadiseler karşısında artık daha fazla tahammülümüz kalmamıştır.

Seni, öz kardeşine yapılan zulmün insanlık önünde protestosuna çağırıyoruz. Onun için kalbinin heyecanını göster ve gür sesini öz kardeşinin hak ve büyük davası için yükselt!..

Millî Türk Talebe Birliği

MİTİNG:

21-11-936 cumartesi saat 2 de Beyazıd meydanında başlıyacak Taksimde bitecektir.

Faşist meclisinin kararı

Meclis, askerî hazırlığın tacilini istiyor

Roma 19 — Dördüncü büyük faşist meclisi müzakerelerini bitirmiştir. M. Mussolini, siyasî, dahilî beynelmilel, iktisadî ve askerî vaziyet hakkında, iki saat süren mufassal izahat vermiştir. Bu izahat tasvip edilerek şu karar verilmiştir:

«Meclis, M. Mussolini tarafından milletin askerî hazırlığı hakkında verilen izahatı büyük bir alâka ile dinledikten sonra bu dakikada bu istihzaratın bilhassa havaî ve bahrî sahada tacil edilmesi lâzım geldiği mütaleasındadır.

Zecrî tedbirlerin ilk yıldönümü münasebetile memleketin iktisadî kifayet ve muhtariyeti hakkında 23 martta M. Mussolini tarafından irad edilmiş olan nutuk münasebetile içilen andı teyid eder ve millî müdafaaya taallûk eden sahada verilen direktiflere fiilî hattâ nazarî bir mukavemetin şiddetle cezalandırılması icap eden bir bozgunculuk olduğunu beyan eder.

Son aylarda partinin faaliyetini göz önünde tutan meclis, sulh lehindeki faaliyetten mütevellid memnuniyetini beyan eder. Ve yalnız dahilî unsurları değil fakat cihan unsurlarını nazarı dikkate alarak bu faaliyetini mükemmelleştirmeğe davet eder.»

Meclis, M. Cianonun Berlin, Viyana ve Budapeşteye ziyaretlerinin Almanya, Avusturya ve Macaristanla fiilî bir teşriki mesaiye müncer olmasından bahtiyardır.

Libyadan gelen general Balbo da dahil olduğu halde bütün faşist meclisi azaları bu içtimada hazır bulunmuşlardır.

Bordoda gizli silâhlar bulundu

Bordo 19 (A.A.) — Zabıta, 200 tayyare bombasile 40,000 hava kurşunu müsadere etmiştir. Bunların bir ecnebi devlet konsolosu tarafından satın alınmış olduğu söylenmektedir.

Zabıta, [illegible]unları gizlice imal etmiş olan mü[illegible]si tevkif etmiştir.

Kanto ve göbek atma yasağı

Tiyatro müdürleri dahiliye vekâletinin emrini iyi karşıladılar

Dahiliye vekâletinin tiyatrolarda artist kadınların kanto ile göbek atarak oyun oynamalarını menettiği yazılmıştı. Vekâletin bu emri henüz birçok tiyatro sahip ve müdürlerine bildirilmemiştir. Maamafih tiyatro sahipleri vekâletin bu isabetli kararını gazetelerde memnuniyetle okumuşlar ve emri tatbike başlamışlardır.

Bir muharririmiz bu hususta birkaç tiyatrocu ile görüştü. Bunlardan tiyatro sahibi ve meşhur komik bay Naşid bir muharririmize şunları söylemiştir:

— Vekâletin kanto ve göbek atarak oyun oynamayı menetmesi çok isabetli bir karardır. Zevkleri günden güne değişen halkımız son zamanlarda esasen bu gibi hafif oyunlardan hoşlanmamağa başlamıştı. Vekâletin kararı bize resmen tebliğ edilmiş değildir. Fakat biz bu karardan daha çok evvel kanto ve göbek atma oyunlarını kaldırmıştık. Bunların yerine varyete, dans ve sololar kaim oldu. Halk şimdi varyete ve sololara daha fazla rağbet gösteriyor. Binaenaleyh vekâletin son kararı bizi hiç bir cihetten müteessir etmez.

Halihazırda bazı seyyar tiyatro kumpanyaları zayıf olan temsillerini kuvvetlendirmek için oyunlarına kanto ve göbek atmayı ilâve ederler. Yukarıda da söylediğim gibi halk arasında rağbet görmeyen bu oyunların kaldırılması pek tabiidir.»

Sanatkâr aktörlerimizden komik Fahri de ayni fikirleri ileri sürerek demiştir ki:

— İstanbul tiyatrolarında kantolu göbek atma oyunları son zamanlarda halkın rağbetsizliği karşısında kendiliğinden ortadan kalkmıştır. Programlarında bu gibi oyunlar bulunan seyyar tulûat kumpanyaları da vekâletin kararı üzerine bittabi bunları kaldıracaklardır.

Bu Sabahki Telgraflar

Pariste nümayişler yapıldı

Sağ cenaha mensup Figaro gazetesinin camları kırıldı

Paris 19 — Başvekil M. Blum Lilden dönmüştür. Dahiliye nazırının cenaze merasimi pazar günü saat 14 de Lilde yapılacaktır. Başvekil intihar hâdisesinden çok müteessir olmuştur.

Dahiliye nazırının intiharının kabinenin vaziyeti üzerine tesir yapması ümid edilmiyor. Dahiliye nazırlığına müsteşarlardan sosyalist M. Dormayın, yahud Ziraat nazırı Mennet'in geçmesi muhtemeldir. M. Chautempsın isminden de bahsediliyor. Fakat bu makama bir sosyalistin getirilmesi daha ziyade muhtemeldir.

Alman, İtalya sefirleri, birçok diplomatlar Dahiliye nezaretine giderek taziyet beyan etmişlerdir. Umumî binalarda bayraklar yarıya kadar çekilmiştir. Dahiliye nazırına karşı çok şiddetli hücumlar yapan Gringoire gazetesinde, mürettipler bu nüshayı dizmekten imtina ettiklerinden gazete cuma günü çıkamıyacaktır.

PARİSTE TEZAHÜRLER

Paris 19 (A.A.) — M. Salengronun intihari haberi üzerine dün gece bazı heyecanlı tezahürler yapılmıştır. Halkçı cephe partilerine mensup binlerce genç, sağ cenah gazeteleri önünde gürültülü tezahürlerde bulunmuşlar ve birçok gazetelerin ve bu arada Figaro gazetesi binasının camlarını kırmışlardır. Tezahürcüler, ancak gece yarısına doğru dağıtılabilmiştir.

M. SALENGRONUN KARDEŞİNE METUBU

Paris 19 (A.A.) — M. Salengro, intihar etmeden evvel kardeşine bir mektup yazmıştır. Bu mektubda ezcümle şöyle diyor:

«Fazla çalışmanın verdiği yorgunluk, iftira.. artık tahammül edilmez bir hale geldi.. bunlara keder de inzimam etti ve her üçü birlikte beni yendi, anneme, Jeannette ve sana veda.. Leonie'ye kavuşmağa gidiyorum.»

Jannette, M. Salengro'nun yeğeni ve Leonie de ölmüş olan karısıdır.

LİLDE TEESSÜR

Lil 19 — Lil şehrinde büyük bir teessür vardır. Pazar günü bütün sinema ve tiyatrolar kapanacaktır. M. Leon Blum ile Salengro ailesi Dahiliye nazırının ölümünün ne gibi şerait altında vukua geldiğinin tıp mütehassısları tarafından tesbit edilmesini kabul etmişlerdir.

MESAİ KONFEDERASYONUNUN KARARI

Paris 19 — Gringoire gazetesi sahibi, gazetelere bir beyanname vererek mesai konfederasyonunun bu gazete ile münasebeti kesmek kararını protesto etmiştir. Bu karar üzerine işçiler b ugazetede çalışamıyacaklardır. Tebligde verilen kararın hükûmeti her sahada kontrol için yeni bir merhale olduğu söyleniyor.

Zonguldak kömürü

İlk gelen tren dün Ankarada merasimle karşılandı

Ankara 19 (Telefon) — Zonguldak kömür havzasının kömür yüklü ilk treni bugün saat 14 te Ankaraya geldi ve istasyonda nafıa, iktisat, gümrük inhisarlar vekilleri, mebuslar, vekâletler ileri gelenleri ve kalabalık bir halk kütlesi tarafından merasimle karşılanmıştır.

Baştan başa bayraklarla ve vecizelerle süslenmiş olan dokuz vagonluk bu ilk kömür treni istasyona girerken Ankara istasyonunda bulunan bütün lokomotifler devamlı surette düdük çalmak suretile bu güzel hadiseyi selâmlamışlardır.

Zonguldak valisinin riyasetindeki heyet güzel bir mahfaza içinde bir kömür parçasını bayındırlık bakanı Ali Çetinkayaya hediye etmiş ve Zonguldak valisi söylediği bir nutukta başarılan büyük işin yüksek değerini işaret ederek Zonguldak halkının Cumhuriyet hükûmetine karşı minnet ve şükranlarına tercüman olmuştur.

Zonguldak valisinin nutkundan sonra D. Demiryolları ticaret ve tarife reisi B. Nafi de bir nutuk söylemiş ve kutlanan bu mesut hadisenin büyük ehemmiyetini ve geniş mânasını anl..tmıştır.

Yugoslav gazeteci İzmirde

İzmir 19 (Telefon) — Şehrimizde bulunan Yugoslav gazetecilerinden Vreme gazetesi baş muharriri Svetovski şerefine belediye tarafından bir ziyafet verilmiştir. Vali Fazlı Güleç ve İzmir gazetecilerinn bulunduğu bu ziyafette samimî hasbıhaller yapılmıştır.

Mahkemede ölüm

Bir şahit yeminden sonra öldü

İzmir 19 (Telefon) — Bugün burada asliye ceza mahkemesinde bir ölüm vakası oldu. Bir yaralama vakası için gelen Ali baba adında 110 yaşında bir ihtiyar yeminden sonra baygınlık geçirmiş ve derhal düşerek ölmüştür.

Yapılan muayene neticesinde Ali babanın kalp sektesinden öldüğü anlaşılmıştır. Üzerinde birçok yazılı muskalar bulunan bu ihtiyar evvelce şeyh imiş.

Muğlada güz ekimi

Muğla 19 (A.A.) — Havaların çifçi işine uygun gitmesi yüzünden ilin her tarafında güz çifti sürülmekte ve kışlık ekime devam olunmaktadır.

Doktor Şaht

Dün sabah Adanaya gitti Adanadan Halebe geçti

Ankara 19 (Telefon) — Alman iktisat nazırı Dr. Şaht Tahrana gitmek üzere bu sabah tayyaresi ile şehrimizden ayrılmıştır. Dr. Şaht tayyare meydanında iktisat vekili Celâl Bayar, Cumhuriyet Merke Bankası umum müdürü B. Salâhattin ve birçok zevat tarafından uğurlanmıştır.

Adana 19 (Akşam) — Alman iktisat nazırı Dr. Şaht bu sabah saat dokuz buçukta tayyaresile buraya gelmiş ve on dakika kadar kalarak Halebe gitmiştir.

Atatürke M. Hitlerin resmi hediye edildi

Ankara 19 (A.A.) — Dün reisicumhur tarafından kabulü esnasında M. Şahtın Alman devlet reisi M. Hitlerin resmini Atatürke takdim ettiği öğrenilmiştr.

Pamuk ziraati

Belgrad 19 (Akşam) Ankaradan buradaki gazetelere bildirildiğine göre, Ankarayı ziyaret eden Alman iktisat nazırı Dr. Şaht, Türk devlet ricali ile yaptığı temasta, Türkiye pamuk ziraatine Alman sermayesinin yerleştirilmesini teklif etmiştir.

Üçüzler

Düzcenin bir köyünde bir kadın 3 erkek çocuk doğurdu

Düzce 19 (Akşam) — Düzcenin Çalılıkköyünden Hasan oğullarından Ahmed karısı Hacer bir batında üç erkek çocuk doğurmuştur. Üçü de sağ ve sıhhatta olan bu çocukların sıhhî vaziyetleri pek mükemmeldir.

Bunlardan başka iki çocuğu daha olan ve bu çocukları bakmağa malî durumu müsaid olmayan bu aileyi yalnız tebrik etmek kâfi değildir. Vatana üç yavru daha kazandıran bu aileye yardım etmek lâzımdır.

Erzincanda yerli mallar sergisi açılacak

Erzincan 19 (Akşam) — Arttırma haftasında yerli mallar sergisi açılacaktır. Valinin reisliği altında bir çalışma komitesi seçilmiştir.

Istanbul köylerinde seneye sekiz mektep açılacak

Beş sınıflı köy mekteblerinin ilk üç sınıflarında yeni müfredat programlarının tatbik edilmesi dün maarif vekâletinden maarif müdürlüklerine bildirilmiştir.

Gelecek ders senesinden itibaren tedrisata başlanmak üzere İstanbul köylerinde yeniden dekiz köy mektebi küşadı kararlaştırılmıştır.

Ticaret odaları lâğvediliyor

Yerine 21 iktisat odası ihdas edilecek

İktisad vekâletinin, Türkiyenin iktisadî teşkilâtı için yeni ve geniş bir proje hazırladığı habeı veriliyor. Bu proje ile yepyeni bir iktisadî teşkilât meydana gelecektir. Birinci plânda memleketteki 118 ticaret ve sanayi odasının lağvı gelmektedir. Odalar lağvedilince Türkiye 21 iktisadî mıntakaya ayrılacaktır.

Her mıntakada bir iktisad odası ihdas edilecektir. Ayrıca sanayi federasyonları da kurulacak ve iktisad odaları sanayi işlerile meşgul olmıyacaklardır. İktisad vekâleti sanayi işlerine çok ehemmiyet verdiğinden sanayi federasyonları için ayrıca bir kanun projesi hazırlanacaktır. Bundan başka Ankarada bir de iktisad ofisi teşkil olunacak ve bütün iktisad odaları bu ofise bağlanacaktır.

İktisad odalarında vekâlet tarafından tayin edilmiş bir genel sekreter bulunacaktır. Ayrıca tacirlerden mürekkep bir istişare heyeti seçilecek ve iktisad odaları kâtibi umumîleri bu istişare heyetlerile daima temas halinde bulunacaklardır. İktisad odalarının mıntakaları dahilindeki muhtelif yerlerde ajanları bulunacaktır. Ajanlar tüccarlarla daima temas halinde bulunacaklar, her türlü dilekleri tesbit edip odalara muntazaman biidireceklerdir.

İktisad odalarının memurları iktisad vekâleti tarafından tayin olunacaktır.

Erzincanda parti kaza kongreleri

Erzincan 19 (Akşam) — Parti kaza kongreleri, valinin başkanlığı altında açıldı.

Iplik buhranı

Harice iplik sipariş edildi

İplik buhranını önlemek için hariçten iplik ithaline karar verilmişti. Sipariş yapılmıştır. Bilhassa piyasada en çok aranan iplikler sipariş edilmiştir. Bunlar ithal edildikten sonra dokumacılara ucuzca satılacaktır.

İktisad vekâletinin iplik buhranı hakkında tetkikat yapmak üzere uyuşturucu maddeler inhisarı ikinci müdürü Şakir, Çukurova mıntakasına ve şehrimizde bulunan inhisar idaresi İzmir şubesi müdürü Vahid de Ege mıntakasına hareket etmişlerdir. Afyon inhisarı müdürleri gezdikleri yerlerde bütün iplik ihtiyacını tetkik edecek ve lâzım olduğu kadar tekrar siparişler yapmak üzere neticeyi vekâlete arzedeceklerdir.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Gıda maddeleri sanayii

İktisat vekâleti ikinci beş senelik plânın esaslarını hazırlıyor. Türk cumhuriyetinin terakki ve inkişafında muntazam ve usul dairesinde ilerleme hareketinin mühim bir adımı daha atıldığını görmek bütün memlekette derin bir sevinç uyandıracağı şüphesizdir.

İkinci plân hakkında verilen izahata göre, bu beş sene içinde madencilik, elektrik işleri, gıda maddeleri sanayii, kimya sanayii ve denizcilik ile iştigal edilecektir.

Bugün bunlardan gıda maddeleri sanayii üzerinde biraz tevakkuf edeceğiz.

Plân meyva ticareti işlerile, taze et ve konserve sanayiile meşgul oluyor. Plânın ihtiva ettiği sahalar hakkında tam malûmat alınmadan esaslı bir fikir edinilemiyeceği şüphesizdir. Bunlardan başka daha bazı gıda maddeleri sanayiinin de plânda yer alacağı temin edildiğine göre, faaliyetin yalnız meyvacılığa ve taze et konserveciliğe inhisar etmediği muhakkak demektir.

Bu arada yağ ve peynir sanayiine de ehemmiyetli bir yer ayrılmış olacağını ümid ederiz. Tereyağı ihracatı şimdiki halde mevzuu bahsolamazsa da peynir Türkiyenin esasen ihracat yaptığı bir maddedir. Ve gerek yağcılık gerek peynircilik ıslaha muhtac bir haldedir.

Bugün umumî surette, Türkiyede iyi tereyağı bulunmuyor demek ıztırarındayız. Bazı büyük şehirlerde kahvaltı yağı olmak üzere ortaya çıkarılan tereyağını lüks eşya addetmek tabiîdir. Asıl yemeklerde kullanılması mutad olan yağlarımız ise ilmî bir tarzda yapılmamak yüzünden nefasetini kaybeder. En iyi diye şöhret almış tereyağlarımızın yapıldıkları yerlerde bile gerçekten nefislerini bulmak çok zordur. Bu şartlar altında, yağların nefasetinden bahsetmeğe imkân kalmaz. Taze tereyağlarımız değil nakledildikleri yerlerde, satıldıkları pazarlarda bile acımış, ekşimiş, hiç değilse lezzeti ve kokusu değişmiş bir haldedirler. Yağcılığı bir taraftan köylüye talim etmek iktiza ettiği gibi bir taraftan da başlıca merkezlerde büyük imalâthaneler vücude getirilmelidir.

Erimiş bir halde satılan Urfa yağlarımız bugün için en tercih edilecek evsafı haiz bulunuyorlar. Fakat bunların da ıslaha muhtac oldukları inkâr edilemez.

Trakya havalisinin beyaz peynirleri dünya piyasasında bile kendi cinsinde nefis bir peynir diye şöhret bulabilir. Fakat bir kere o müthiş tuzdan kurtarılmak icab eder. Sonra nefasetine daha itina etmek lâzımgelir. Ayni zamanda, hilekârlığın şiddetle önünü almak bir vecibedir. Teneke ile alınan bir peynirin içinden ne çıkacağına emin olamazsınız. Tenekelerde hep ayni cins ve nefasette peynire tesadüf etmek imkânı yok gibidir. Büyük bir masrafa ihtiyac göstermiyecek şu noksanların yeni plân ile ortadan kalktığını görmek gerçekten sevinilecek bir muvaffakıyet teşkil edecektir. Akşamcı

* * *

Bay Hüseyin Cahid Yalçından aldığımız mektuptur:

Akşamcı sütununuzda yazılan yazılarla hiç bir alâkam kalmadığını ilân etmenizi hürmetlerime ilâveten rica eylerim. Hüseyin Cahid Yalçın

ŞEHİR HABERLERİ

Memba suları

Belediyece bir talimatname hazırlandı

Belediye memba sularının küçük şişelere taksim edildiği yerlere aid sıhhi şartlar hakkında bir talimatname hazırlamıştır.

Neşri tarihinden dört ay sonra meriyete girecek olan bu talimatnameye göre suların damacanalardan küçük şişelere konduğu yerler kâgir ve her tarafı yağlı boyalı ve gayet temiz yerler olacaktır. Yere gömülü su depoları bulunmıyacaktır.

Su depolarında suyun tevzii, taksimi, şişelerin doldurulması belediye memurlarının huzurunda yapılacak, şişelere memurlar tarafından bandrol yapıştırılacaktır.

Depolarda çalışanlar kauçuk ayakkabı ve beyaz gömlek giyeceklerdir.

Esnaf cemiyetlerinin bütçeleri gözden geçiriliyor

Ticaret odası, esnaf cemiyetlerinin yeni bütçelerini tetkik etmektedir. Şimdiye kadar 15 esnaf cemiyetinin bütçeleri tetkik olunmuştur. Yeni bütçelerin tanziminde bilhassa yardıma mühtaç esnaf için varidatın yüzde yirmi beşi ve ihtiyaç için de onunun ayrılıp ayrılmadığı gözden geçirilmektedir.

Muhasebe defterleri de münhasıran cemiyet idare heyetlerinin anlayacağı şekilde usulü basite ile tutulacaktır. Tetkikat yakında bitecektir.

Parti kongreleri

Fatih kaza kongresi toplandı

Fatih cumhuriyet halk partisi kaza kongresi 18 teşrinisani çarşamba akşamı saat 20,30 da ilbay, saylav Yahya Galib, Şehir meclisi üyeleri ve C. H. partisi ilyön kurul üyelerinden Necib Serdengeçti, Ahmed Kara ve diğer kaza teşekkülleri arkadaşlarının huzurile toplanmıştır.

Kongre başkanlığına avukat Sırrı Enver, ikinci reisliğe Sami, sekreterliğe Naci ve Remzi seçilmişlerdir.

Yön kurulun raporu başkan Cemaleddin Fazıl tarafından okunmuş ve kabul edilmiştir. Bundan sonra dilekler konuşulmuş ve bilâhare yeni yön kurulun İl kongresi delegelerinin intihabına geçilmiştir. Yeni idare heyetine aslî aza olarak Cemaleddin Fazıl, Osman Fikret, Sırrı Enver, İsmail Sıtkı, Hasene Ilgaz, Salim Ahmed ve sigortacı Rıfkı, yedek azalığa Şevket, Yusuf, Makbule, İsmail Hakkı, Ziya Cemal, Abdullah, Hulûsi ve Mehmed Çetin seçilmiştir. İl kongresi delegeliğine Cemaleddin Fazıl, Sırrı Enver, Bican, Rüştü, İsmail Sıtkı, Salim Ahmed, yedek delegeliğe Remzi, Naci, Rıfkı, Hasene İlgaz, Ziya Cemal ve Sami seçilmişlerdir.

Kongre dolayısile Atatürke, İsmet İnönüne ve Şükrü Kayaya tazim telgrafları çekilmesi alkışlarla kabul edilmiştir.

Yalova kaplıcası

Dotor Nihat Reşad çalışmağa başladı

Yalovanın dünyanın modern kaplıcaları sırasına getirileceğini yazmıştık. Önümüzdeki yaz mevsimi için şimdiden geniş mikyasta hazırlıklara başlanmıştır. Kaplıcalar mütehassısı doktor bay Nihad Reşada Akay müdürlüğü binasında bir büro tahsis edilmiş ve doktor çalışmağa başlamıştır. Bay Nihad Reşad Yalova kaplıcaları müşavir doktorluğu için İstanbula çağırılmıştır. Doktor bu daveti memnuniyetle kabul etmiş ve hemen şehrimize gelerek işe başlamıştır. Doktordan çok istifade edileceği umuluyor.

Haplıcalarda yatacak ve yiyecek ücretlerinin ucuzlatılması yolunda ayrıca tedkikat yapılacaktır. Fakat fazla masraf göz önünde tutularak büyük tenzilâta şimdilik imkân görülmemektedir.

Bekleme yeri

Maçka kışlası önünde üstü kapalı bir yer yaptırılmalıdır

Maçkada oturan okuyucularımızdan K. Kılıçtan şu mektubu aldık: «Bir buçuk sene evvel Maçka tramvay hattı Maçka palasın önünden Maçka kışlasına kadar uzatılmıştı. Bunun içindir ki, bu nokta hattın ya başlangıcı ve yahut sonudur. Halbuki bütün hatların başlangıç ve nihayet noktalarında yolcular için üstü kapalı bir bekleme yeri vardır. Nitekim Maçka palasın bulunduğu yer evvelce müntehâ noktası iken oraya da bekleme yeri yapılmıştı. Elyevm metrük olarak bu baraka orada mevcuttur.

Kış geldi yağmur ve soğuk mevsimi başladı. Bu mevki bütün rüzgârlara karşı yüksek ve cereyanı fazla bir yerdir. Burada tramvay beklemek için halk kış mevsiminde bora ve yağmur altında hasta olmağa mahkûmdur.

Tramvay şirketi yalnız memurları için her icap eden yerlere barakalar yaptığı halde ahaliyi ihmal etmesi doğru değildir. Sıhhati umumiye namına burada dahi kapalı bir bekleme yeri yaptırılması hususunda vesatetinizi dilerim.»

Kariimizin şikâyeti haklıdır. Tramvay şirketinin Maçka kışlası önünde bir bekleme yeri yaptıracağını ümid ederiz.

Iktisat vekâleti baş müşaviri Ankaradan geldi

İktisad vekâleti baş müşaviri Fon der Porten dün Ankaradan şehrimize dönmüştür. Baş müşavir, Alman iktisad nazırı doktor Şahtla görüşmüştür. Fon der Portem Feshane fabrikasında, imalâtta maliyet fiatini ucuzlatma çareleri hakkındaki tetkiklerine devama başlamıştır.

Şüpheli bir ölüm

Cibalide inhisarlar fabrikasında çalışan Ayşe adında 55 yaşlarında bir kadın dün birdenbire hastalanmış ve bir otomobil çağrılarak hastaneye gönderilmiştir. Fakat yolda giderken Ayşe otomobil içinde ölmüştür. Kadının cesedi morga kaldırılmış, ölüm etrafında tahkikata girişilmiştir.

Izmir postası

Bir komisyoncu vapurda döğüldüğünü iddia ediyor

Dün sabah Sirkeci rıhtımından Mersine hareket eden Denizyolları idaresinin Güneysu vapurunda bir hâdise olmuştur. Saat dokuz sıralarında vapur iskeleden hareket edeceği sırada İzmir ve daha ileri iskelelere gönderilmek üzere vapura bir kaç kayık eşya getirilmiştir. Vapurun hareketine ancak bir buçuk saat kaldığı için bu eşyanın hepsini vapura yüklemek kabil olamadığından o sırada vapurda bulunan Denizyolları idaresinin işletme müdürü Zekeriya eşya sahiplerine yalnız İzmirden ileri iskelelere gidecek eşyanın vapura yükletilebileceğini, İzmire gidecek eşyaya vakit olmadığı cihetle bunların cumartesi hareket edecek olan diğer bir vapura yükletilebileceğini söylemiştir.

Orada İzmire bir kayık dolusu eşya yükletmek istiyen Halil adında bir komisyoncu buna itiraz ederek kendi eşyasının da vapura alınmasını söylemiş ve bu yüzden işletme müdürü Zekeriya ile münakaşaya girişmiştir.

Neticede komisyoncu Halil zabıtaya müracaat ederek işletme müdürü Zekeriya ile diğer komisyoncu Nejad ve Reşid adlarında iki kişinin kendisini vapurda dövüp üstünü başını yırttıklarını ve bunlardan davacı olduğunu söylemiştir.

İşletme müdürü Zekeriya ile komisyoncu Nejad ve Reşid suçlu olarak, Halil de davacı olarak dün Sultanahmed üçüncü sulh ceza mahkemesine çıkmışlardır. Mahkemede Halil davasını anlatarak Zekeriya ile Nejad ve Reşidin kendisini dövüp gömleğini, fanilasını parçaladıklarını söylemiştir. Bay Zekeriya ise bu davanın asılsız olduğunu ileri sürerek:

«— Davacı Halil vapura eşyasının alınmamasından hiddetlenerek bağırıp çağırdı, kendi kendine kafasını demirlere vurup kendi gömlek ve fanilasını parçaladı.

Demiştir. Diğer suçlular da ayni ifadeyi vermişlerdir. Dinlenen şahidler de Halilin vapurda dövüldüğünü görmediklerini, Zekeriyanın bu adamı teskin etmeğe çalıştığını söylemişlerdir. Hâdisede şahid sıfatile dinlenmek üzere vapur kaptanının da çağrılmasına karar verilerek muhakeme başka güne bırakıldı.

Uç zorba

Otomobil parasını vermedikten başka şoförü döğdüler

Sabahaddin, Reşad ve Fethi adlarında üç kişi dün gece Osman adında bir şoförün otomobiline binerek Sulukuleye gitmişler, orada otomobil parasını vermeden savuşmak istemişlerdir.

Şoför parayı isteyince bu üç müşteri bir olarak Osmanı dövdükten sonra bıçakla da yaralayıp kaçmışlardır. Hâdiseyi haber alan zabıta şoförü hastaneye kaldırmış, suçluları yakalıyarak tahkikata başlamıştır.

DOSYA

Sene 1914

Kıyamet koptu

İşte en sonunda kıyamet koptu. Buna ne demeli bilmiyorum. Medeniyet zelzelesi mi, beşer aklının nihaî iflâsı mı ve yahut bir Avrupa sarası mı?. Ne dersen de!

Lâkırdıya, teşbihe nihayet mi olur?

Hâlâ kendimi toplıyamıyorum.. bunu o kadar beklediğim, o kadar zarurî bulduğum, bütün optimiste görüşleri pek kavrayışsız telâkki ettiğim halde en çok hayrette kalan ve belki en bedbaht olan da ben. Cihan harbi ha! İnanılacak şey değil. Fakat bu böyle olacaktı. Ve işte oldu!.

Bütün filozoflara, ediplere, hatiplere, o Himalayalardan yüksek kitap ve nazariye silsilelerine rağmen hakikat kendini gösterdi..

İngiliz Alman rekabeti... Emperyalist devletlerin doymak bilmiyen akur iştihası.. bu yerlere batası imparatorlar, sultanlar sürüsü. Ve nihayet beşer cehaleti.. sonsuz ve payansız beşer cehaleti.. ama bütün cihanda, en ileri, en mütemeddin olanından, en bitik, en iptidaî halde bulunanına kadar... Bugün esen bora insan zekâsını, zehirliyen bir samdır. Görülen şey, bütün beşer dehasını tehdid eden bir irfan ve hırs kolerasıdır...

Bir türlü kendimi toplıyamıyorum.. hayatımda bundan derin bir yeis beni yere seremezdi.. gözümün önüne namütenahî felâket manzaraları geliyor.. bir haftadır Darülmualliminde derslerimi nasıl veriyorum, Kınalıdaki fakir köşeme nasıl çekiliyorum. Bütün benî nevime nasıl bakıyorum... Bunu bir ben bilirim. Bu öyle bir şeydir ki ancak kalbimin içinde saklı olarak bir gün mezarın sandığına kilitliyebileceğim.

Nasıl ölümü beklenen bir sevgili, ellerimizden uçtuğu zaman bir müddet bu hakikate inanamaz oluruz. İşte ben de o haldeyim. Sersem, sessiz ve manevî bir yıkım içinde zihnim çürüyor.

Demek ki her şeye rağmen medeniyete inanıyormuşum. Demek ki insan aklına, insan vicdanına, Avrupa denilen goril tabiatli kudrete gönlümde mühim bir mevki veriyormuşum!

Bir kaç gün evvel ben kendim buraya kendi elimle şu felâketi beklediğimi yazmadım mı? Halbuki şimdi gökyüzü yer üstüne yıkıldı da hâlâ hayır! Yanlış demek istiyorum...

Bilmem ki gözlerimde vaziyet pek fazla mı büyüyor? Fakat sanıyorum ki öyle değil!

Bugün vapurdan çıkarken köprü üzerinde bir zat Alman ordularının yapacağı harikalardan bahsetti! Harbin bir aydan fazla sürmiyeceğini söyledi! Dün de mektepte gene böyle bir nice nazariye dinledim!.. Ne diyeyim? Kime ne söyliyeyim? Zaten sözün ne lüzum ve manası var?

Nabinin beyti hatırıma geliyor:

«Aklına mecnunların tahsin ki ketmi raz edip
Geh sipihre, geh derü divara söyler söylese!»

Bizim, yani biz Türklerin vaziyeti ne olacak?..

İşte şimdi düşünülecek nokta bu!.

İçinde Buşo efendiler öten, azasından bir çok unsur ancak memleketin umumî yıkılmasında kendi hususî yapısını kurmak imkânını tasavvur eden kâh anarşik, kâh yılgın bir meclis..

(Devamı 4 üncü sahifede)

Fazıl Ahmed Aykaç

Bay Amcaya göre...

— Sen benim dediğim apartımanı tut bay Amca...

... Güneşi bol...

... Manzarası fevkalâde...

... Havası Mecidiyeköyü havasıdır!..
B. A. — Adı ne?...

— Suriye palas!...
B. A. — Beni geç dostum, gürültülü yerde oturamam!...

Dünya sulhü

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Daily Telegraph, İngiltereyi komünizm aleyhtarı bloka ithal etmek için birçok mesai sarfedildiğini ve bundan sonra da edileceğini, fakat İngilterenin bu manevralara kapılmıyacağını yazıyor.

ABLOKA İLÂN EDİLDİ

Londra 19 — Franko hükûmeti İspanyanın şark sahillerinin abloka altında bulunduğunu ilân etmiştir. Barselonun bombardıman edilmesi ihtimali vardır. Buradaki İngiliz tabaasının bir İngiliz gemisile çıkmaları için emir verilmiştir.

Diğer taraftan Almanya ve İtalya da tabaalarının çıkmaları için tedbirler alıyorlar.

SALAMANKTA TEZAHÜRAT

Salamank 19 — Almanya ve İtalyanın Burgos hükûmetini tanımaları üzerine burada büyük nümayişler yapılmış, radyo Alman ve İtalyan marşlarını çalmıştır.

Genç memurlar

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

tevsi yolunda hiç bir gayret sarfetmeğe lüzum görmemekte ve ekseriya bu hususu tamamen ihmal etmektedirler.

Alâkadarların düşüncelerine göre memurların terfilerinde bugün hâkim olan kıdem esası bu vaziyetin husule gelmesinde mühim bir âmil olmuştur.

Memurların terfiinde kıdemle beraber bilginin de bir ölçü olarak kabul edilmesi bugün yapılan tedkiklerin esasını teşkil etmektedir.

Bundan sonra bu kıdem esası baki kalmakla beraber vazifesinde bilgisini arttırarak çalışan memurlar müddetleri gelmeden terfi ettirilmek suretile mükâfatlandırılacak ve gençlerimizin mekteblerini bitirdikten sonra girdikleri memuriyet hayatında malûmatlarını gittikçe arttırmaları ve temayüz eden memura genç yaşta mühim makamlar işgal etmek imkânı verilecektir.

Devlet makanizmasının gençleştirilmesi yolunda yapılan bu tetkiklerin sonunda alınacak tedbirler ve memurların terfii için konacak yeni esaslar bir kanun projesi ile tesbit edilecektir.

BORSA

İstanbul 19 Teşrinisani 1936
(AKŞAM KAPANIŞ FİATLERİ)

Esham ve Tahvilât

İst. dahilî	95,—	İş. B. Hamiline	10,—
Kuponsuz 1933 istikrazı	96,50	» Müessis	83,—
Ünitürk I	24,27,50	T. C. Merkez Bankası	88,50
» II	22,60,—	Anadolu hisse	25,35
» III	22,90,—	Telefon	6,50
Mümessil I	45,80	Terkos	11,75
» II	42,70	Çimento	13,55
» III	—	İttihat değir.	10,25
İş Bankası	10,—	Şark »	0,75

Para (Çek fiatleri)

Paris	17,14,—	Prağ	22,53,25
Londra	613,—	Berlin	1,98,12
Nev York	79,82,50	Madrit	7,42,25
Milâno	15,15,—	Belgrad	34,66,50
Atina	79,93,50	Zloti	4,23,—
Cenevre	3,46,94	Pengo	4,33,50
Brüksel	4,71,90	Bükreş	109,29,75
Amsterdam	1,47,50	Moskova	24,75,—
Sofya	65,25,25		



Dosya

(Baş tarafı 3 üncü sahifede)

yatalak babaanne vaziyetinde bir âyan.. ne yapacağını bilmez bir hükûmet... Sonra düşman, düşman, düşman.. hem içeriden, hem dışarıdan... Vatanperver diye elini sıktığın nice adam bir nevi sefarethane kavası halinde. Sıkılmadan cebini arasan bir kaç tane ecnebi pasaportu bulacaksın..

Bütün bu davanın karşısına atılganlıkla çıkmak istiyen bir kaç kişi ise sermaye olarak yalnız kalbini, hamiyetini getirmiş. Bu kâfi mi? Hem kafası, hem enerjisi, hem tecrübesi olan kaç kişi var? Bütün o portal teşkilâtile şu saltanat, gözümün önünde şimdi bir paçavra çuvalı gibi görünüyor..

Avrupa zaten bünyemize ötedenberi sarılmış bir ahtapot vaziyetindedir. Kapitülâsyon diyip zulmediyor, mapitülâsyon diyip kanımızı içiyor ve bir türlü doyamıyor.. battal bir gövde halinde duran ana yurd - zavallı Anadolu - bakımsız ve bitkin!

Şimdi ya bir de harbe tutulursak? Zira o kadar kafam fena ihtimallere kaymış ki bunu muhakkak gibi görüyorum, şu kanlı, ateşli ve felâketli badire içinde cemiyetimizin üzerine bir kıvılcım sıçramaması bilmem kabil olacak mı?. Hiç umamıyorum. Halbuki şeflerimiz sulhü bile idare edemiyorlar. Nerede kaldı ki böyle bir harbi!. Maamafih kimseye bir şey söylemiyorum. Kuvvei maneviyemi mümkün olduğu kadar yüksek tutmağa çalışıyorum. Bununla beraber içimde sonsuz bir azab var. Eğer savaşa atılırsak eminim ki bu iş Almanların lehine olacak! Maamafih itiraf etmeliyim. Hükûmetin Fransızlarla, İngilizlerle şimdiye kadar hoş geçinmek için yapmadığı kalmadı. Fakat büyük dünya siyaseti içinde o devletler tarafından bizim çoktan feda edildiğimize şüphe yok! Balkan felâketleri neydi? Türk ordularının galebesi ihtimaline karşı «arazi statükosunda hiç bir değişim olmıyacak!» diye haykıranlar harp talii aleyhimize döner dönmez dünyanın ne akur dilini kullandılar! Bunlar daha dünkü şeyler!. Hiç birisini unutmadık!. Rusya ile İngilterenin yeni vaziyeti ve Alman tehlikesi karşısında Türkiyenin hukukuna kim bakar?. Hatta bizzat Türklerin bir kısmı bile ona karşı kayıdsız dururken!.

Hulâsa:

Anlıyorum ki bütün cihan mukadderatı ile beraber, Türkiyenin geleceği de en korkunç ve düşündürücü safhaya girdi.

Bunun böyle olduğu muhakkak. Fakat şimdi sorulacak başka bir sual var: Acaba biz gaflet ve rehavetten ne vakit çıkacağız?

Fazıl Ahmed Aykaç

Madridde kanlı muharebeler

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

ASKERİN ZAYİATI

Teneriffe 19 (A.A.) — Son günlerdeki muharebelerde hükûmetçiler 3000 maktul vermişlerdir. Bunların yedi yüzü ecnebidir ve beynelmilel müfrezeye mensup bulunmaktadır.

Manzanares nehri üzerinde dubalı bir köprü kurulmuştur, bu köprüden Madridi muhasara etmekte olan kuvvetlere gönderilmesi lâzım gelen topçu kuvvetleri ve tanklar geçirilecektir.

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

50 000 Adet 50 lik tuz çuvalı
50 000 » 100 » » »

I. — Yukarıda miktar ve nevi yazılı (100,000) adet tuz çuvalı şartnamesi mucibince pazarlıkla satın alınacaktır.

II. — Pazarlık 27/XI/936 tarihine raslıyan cuma günü saat 16 da Kabataşta Levazım ve mübayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

III. — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

IV. — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralariyle birlikte adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (3063)

★

1 — Şartnamesi mucibince muhtelif renkte «2516» kilo matbaa mürekkebi pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 30/11/936 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 15 de Kabataşta Levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

3 — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabilir.

4 — İsteklilerin pazarlık için tayin olunan gün ve saatte % 7,5 güvenme paralariyle birlikte adı geçen komisyona gelmeleri lâzımdır. (2748)

Denizcilere ilân

Tahlisiye Umum Müdürlüğünden:

Tamirat münasebetile bir müddettenberi faaliyeti durdurulmuş olan Yeşilköy sis düdüğünün 20/11/936 tarihinden itibaren sisli ve tipili havalarda malûm karakteri dahilinde yine faaliyete başlıyacağı ilân olunur. (3023)

Teşekkür

Ziyaı bütün ailemiz için büyük hicran olan kızımız ŞERİFE ŞEFİKA EVRENOSOĞLU'nun cenaze merasimine bizzat gelmiş veya sair suretle bizleri taziye ve teselli lûtfunda bulunmuş olan kıymetli dostlarımıza bütün ailemiz namına derin şükran ve minnetlerimizi arz eyleriz.

Babası: *İhsan Evrenosoğlu,* Amcası *Ridvan Evrenesoğlu,* Dayısı, *Hilmi Naili*

Vefat

Emekli kurmay general Şakir dünkü gün eceli mev'udile vefat etmiştir. Cenazesi bugün İstanbulda, Gedikpaşada, Cami sokağında kâin 20 No. lu evinden kaldırılarak namazı öğlende Beyazıd camisinde kılındıktan sonra Edirnekapıdaki makberesinde defnolunacaktır.

Merhum muhtelif cephelerde vatana hizmet etmiş değerli ümerayı askeryiedendi. Tanrıdan mağferetler dileriz.



istanbul Levazım Amirliği Satınalma Komisyonu ilânları

Defterdarda bir No. lu Dikim evinde mevcut ve köhneye ayrılan köhne kamyon, yangın tulumbası, telefon, fotin vesaireki cem'an 55 kalem eşya 26/11/936 perşembe günü saat 15 de Tophanede satınalma komisyonunda pazarlıkla satılacaktır. Tahmin bedeli 134 liradır. Teminatı 21 liradır. İşbu eşyalar dikimevinde görülebilir. İsteklilerin belli saatte komisyona gelmeleri. (222) (3078)

★

İdareleri İstanbul levazım âmirliğine bağlı müesseseler için 30 ton gaz yağı 26/11/936 perşembe günü saat 15,30 da Tophanede satınalma komisyonunda kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Tahmin bedeli 7425 lira ilk teminatı 556 lira 88 kuruştur. Şartnamesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin kanunî vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (200) (2834)

★

İdareleri İstanbul Levazım âmirliğine bağlı müesseseler için 60 bin adet limon 26/11/936 perşembe günü saat 14,30 da Tophanede satınalma komisyonunda açık eksiltme ile alınacaktr. Tahmin bedeli 1200 liradır. İlk teminatı 90 liradır. Şartnamesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin kanunî vesikalarile belli saatte komisyona gelmeleri. (201) (2833)

★

İstanbul Deniz Yollama müdürlüğü emrinde bulunan müdafaa mavunası için alınacak 60 beygir kuvvetinde bir motör ile vaz'iyesinin açrk eksiltmesi 22/Birinci kânun/936 salı günü saat 14 de Tophanede satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 3228 liradır. İlk teminatı 242 lira 10 kuruştur. Şartname ve keşfi komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli saatte komisyona gelmeleri. (199) (2727)

DÜŞÜNCELER:

Haklısınız! Pahalıdır!

Okuyucularımdan dört beş mektub aldım. Nâzım Hikmet'in Yenikitapçı tarafından basılan «Bedreddin Destanı» isimli risaleciğini çok pahalı buluyorlar ve bana diyorlar ki:

— Mektep kitaplarının pahalılığından uzun uzadıya bahsettin. Öteki kitapların da pahalı olduğunu niçin yazmıyorsun?.»

Okuyucularımın bu sözlerine, mevzuu bahis risaleciği basan Yenikitapçı şöyle bir cevap verebilir:

— Mektep kitapları ekmek gibi havayici zaruriyedendir. Bunlar alınması mecburî olan şeylerdir. Halbuki herhangi bir yazıcının çıkardığı bir roman, bir şiir, bir bilmem ne kitabı böyle değildir. Hiç kimse bunları almak *mecburiyetinde* tutulmamıştır. Binaenaleyh mektep kitaplarıyla sair neşriyatı bir safa koymamak icabeder.»

Evet mevzuu bahis risalenin tâbii böyle bir cevap verebilir, amma ben bu kanaatte değilim. Mekteb kitaplarının talebeler için alınması mecburidir, fakat mesele öteki kitaplar için de *manevi* bir mecburiyet duygusunun yaratılmasında, okuma zevkini en geniş tabakalara kadar zerk etmektedir. Bunun için de baş vurulacak çarelerden birisi cins tefrik etmeksizin ucuz kitap neşretmektir.

Binaenaleyh, saygı değer okuyucularım, tepeden tırnağa kadar hakkınız var «Bedreddin destanı» isimli dört formalık risale 50 kuruşa hakikaten pahalıdır.

Orhan Selim

Küçük sanayi teşvik edilecek

Yeni kanun projesinde mühim esaslar var

Ankarada toplanan küçük sanayi kongresine iştirak eden murahhaslarla Ticaret odası esnaf şubesi müdürü şehrimize dönmüşlerdir. Küçük sanayi kongresi ve müstakbel küçük sanatlar kanunu projesi küçük sanayi erbabını çok memnun etmiştir.

Kongrede bütün murahhaslar arkadaşları namına söz söylemiş, muhtelif dileklerde bulunmuşlardır.

Küçük sanayi erbabının başlıca istekleri vergilerde bir miktar tenzilâttır. Esasen küçük sanatlar kanununda bu cihet unutulmuş değildir. Kanun kalfa ve ustaları kazanç vergisinden muaf tutmaktadır. Her sanatkâr bir imtihan geçirdikten sonra ehliyetnameden başka belediyeden de ruhsatiye almağa mecbur olacaktır. Belediye küçük sanayi erbabına her türlü kolaylığı gösterecek ve bütün muamelât belediyeden geçecektir.

Küçük sanayi erbabı, küçük esnaf veya üçüncü ismile küçük tacir için bir Halk bankası vücude getirilecektir. Aynî zamanda kredi ve satış kooperatifleri teşkil edilecek ve sanayi erbabı doğrudan doğruya banka ile değil kooperatiflerle temas edecektir. Kooperatifler de banka ile iş göreceklerdir.

Çırakların iyi yetişmelerini temin etmek ve kalfaların bilgilerini arttırmak maksadile birer mektep açılacak ve küçük sanatkârlar burada kurs göreceklerdir. Ayrıca her sene sergiler açılacak, nümuneler toplanılacaktır. Bundan sonra küçük sanayi erbabına yardım ve teşvik maksadile devlet, belediye ve hususî muhasebe mümakasalarında alınacak eşyanın muayyen bir miktarı mutlaka küçük sanayi erbabı mamulâtından olacktır.

Kanunun iş kanunu ile birlikte meriyete konmasına çalışılıyor.

Suriyede Fransa ile yapılan muahedeye karşı hücumlar artıyor

Muhaliflerin başında eski meclis reisi, eski vatanî mebuslardan bir kısmı ve mısırda bulunan meşhur vatanî lideri doktor Şehbender vardır

Halep (Akşam) — Suriye - Fransa muahedesinin neşrinden sonra, efkârı umumiyede muvafık ve muhalif iki cereyan hasıl olmuştur. Muvafıklar vatanî partisine mütemayil olanlardır. Bunlar, getirilen muahedenin Suriyenin vaziyetine ve Fransanın kuvvetine göre alınabilecek en iyi muahede olduğunu ve bunun biran evvel tasdik edilmesi Suriyenin menfaati cümlesinden bulunduğunu söylüyorlar.

Muhalifler ise, bu muahedenin 1933 yılında Meclisce reddedilen muahededen pek farklı olmamakla beraber, gayri muayyen mikdarda Fransız kuvvetlerinin Cebeli Düruz ve Alevî mıntakalarında kalmasına muvafakat edilmesi, bir harb zuhurunda Suriyenin Fransaya muavenete mecbur tutularak memleketteki bütün kara, hava ve deniz yollarının Fransız ordusunun emrine tahsis edilmesi, Suriye ordusunun kullanacağı silâhların Fransız ordusunda müstamel silâhlardan olması, Fransadan getirtilmesi mecburî tutulan askerî heyetlerle müsteşarların selâhiyetlerinin tahdid edilmemesi, Suriye parasının fransız frangına bağlı kalması, mesalihi müştereke idaresile muhtelit mahkemelerin olduğu gibi bırakılması bakımından Suriyeyi daha ağır kayıdlar altında bıraktığı kanaatındadırlar.

Muhaliflerin başında eski meclis reisi Subhi Berekât ile eski vatanî mebuslardan Zeki Elhatib, eski maliye veziri ve El Ayali gazetesi sahibi Şakir Nimet vardır. Bunlardan başka, (Asbat Elamelil Kavmi) isminde bir parti daha vardır ki bu da bir beyannameneşrederek muahede hakkında şiddetli tenkidlerde bulunmaktadır. Bu parti bilhassa son zamanlarda gittikçe kuvvetlenmektedir.

DOKTOR ŞEHBENDERLE FİLİSTİN İCRA KOMİTESİNİN TELGRAFLARI

Muahedeye karşı olan muhalefet Suriyeye münhasır kalmamıştır. Hariçte bulunan Suriyeli siyasî mahkûmlar da memnuniyetsizlik gösteriyorlar. Nitekim bunlardan Mısırda bulunan meşhur vatanî lideri doktor Abdürrahman Şehbender ile Filistin Arap icra komitesi umumî kâtibi Esad Dağerin Suriye gazetelerile muhtelif makamlara gönderdikleri telgraflar efkârı umumiyede derin bir tesir uyandırmıştır. Bu telgrafların hülâsası şudur:

«Neşredilen muahede metni bizi inkisarı hayale uğratmıştır. Muahede amali milliyemizin hiç birisini tatmin etmemekle beraber memleketi bir takım yeni ve ağır kayıdlar altında bulundurmaktadır. Son söz milletindir. Onun basiretine itimadımız vardır.»

Doktor şehbenderle Filistin komitesinin Suriyede büyük bir nüfuzu olduğundan, vatani partisi bu telgraflar üzerine pek çok telâşa düşmüştür. Bütün vatanî erkânı bu hususta müzakerede bulunmak için Şamda toplanmışlardır. Gazetelere beyanatta bulunan murahhas heyeti âzasından Sadullah Cabri demiştir ki:

«— Biz millete Irak muahedesi gibi bir muahede getireceğimizi vadettik. Getirdiğimiz muahede ile Irak muahedesi meydandadır. İstiyen mukayese etsin. Maamafih biz bütün vatandaşların hüsnü niyetle yapacakları tenkidleri memnuniyetle karşılarız.»

DÜNYADA neler oldu neler oluyor?

YATAKLI VAGONLAR

Vaka 1860 da Pittsburgda Pansilvanya tren hatları güzergâhında geçti.

Direktör hat boyunda dolaşırken yanına ameleden biri yaklaştı. Bir paket uzattı:

— Buna ne dersiniz?.

Direktör kızdı. Bir amele parçası ne cesaretle ona yaklaşıyoir, üstelik te sual soruyordu?.

Buna rağmen paketi aldı. Bu konserve kutularının tenekelerinden yapılmış bir vagondu. Çok güzel yapılmıştı. Her şeyi tamamdı. Kapılar açılıyordu, tekerlekler dönüyordu. Yalnız vagonlarda oturacak kanape yerine yatılacak yataklar vardı. Bu yataklarda da tahtadan yapılmış insanlar yatıyordu.

Direktör düşünceye daldı. Elinde paket bürosuna gitti, masasına oturdu, hesaba koyuldu. Bu aralık içeri biri girdi:

— Hoş geldin Karneci!..

— Hoş buldum Pülman!..

Üç sene sonra Karneci demiryolu kralı, Pülman da milyoner oldu: Yataklı vagonlar işlemeğe başlamıştı...

Yalnız mucidinin ismi unutulup gitti: Demiryolu amelesi Vudrufftur.

KARGA

Bugüne kadar, her sene en çok mesafe kateden kuş kırlangıç sanılırdı.

Geçen hafta Paris tıp akademisine bir rapor geldi. Bu rapora göre en çok mesafe kateden kuş Rusya ve Polonyanın kızıl şuleli siyah kargalarıdır. Bu kuşlar 3.000 kilometre mesafe aşıyorlarmış.

Moskovadan işaret konulup uçurulan bu kargalardan biri Landemoda, Moskovadan 2.765 kilometre mesafede vurulmuştur.

ANANE

İngilterenin ananeler diyarı olduğunu duymıyan bilmiyen kalmadı.

Bu ananelerden şayanı dikkat bir ikisini yazıyoruz:

Lord Müray her ayın başında krala bir sepet yemişle bir şişe eski şarap gönderir. Bu şartı İskoçya kralı 4 üncü Jak koymuştu.

Artol dükü her senebaşı, krala bir beyaz gül, saray kadınlarından dördüne de dörder menekşe gönderir. Sene hesaplarını kapatmasının bedeli.

Lord Klark şatosunun bahçesinde bir trampete bulundurur. Krala mensup biri gelecek olursa hemen çalınsın diye.

Lord Hotman krala her sene büyük, kocaman bir pasta, lord Derbi de bir şahin gönderir.

HÜZNÜ GİDERMEK

Doktor Riley Spiter altı sene geceli gündüzlü çalıştıktan sonra hüznü geçirmenin çaresini bulmuştur.

Doktorun keşfi renklerle münasebettardır. Her rengin cümlei asabiye üzerine başka başka tesirleri varmış.

Mavi ve eflâtun baş ağrısını geçiriyor.

Üzerinize fenalık gelirse, kırmızı ampulü yakınız, pencerelere kırmızı kumaş kapayınız, kırmızı kan tazyikini arttırıyormuş.

Sarı - yeşil, mavi - yeşil renkler mide ağrısına bire birdir.

Eğer canınız sıkılıyorsa, üzerinize hüzün çöktüyse derhal mavi ışığa baş vurunuz, sevinçten hoplayıp zıplarsınız.

Doktor Spiter böyle iddia ediyor.

Samsunda Canavar piyesinin temsili



Canavar piyesinin temsillerinden bir sahne

Samsun (Akşam) — Halkevi gençleri Cumhuriyet bayramında gündüz köylülere, gece Samsunlulara olmak üzere Faruk Nafizin «Canavar» piyesini ilk defa muvaffakıyetle temsil ettiler. Ahmed rolünde ilk okul Fazlı Ali Kazan oğlu, Ömer rolünde öğretmen ve genç şair Galip Naşit Arı, ve Alibaba rolünde Lütfü Tekin Zeynep rolünde bayan öğretmen Pervin ve Emeti rolünde de bayan öğretmen Emine çok muvaffak olmuşlar ve şiddetle alkışlanmışlardır.

SİYASÎ İCMAL

Komünizme karşı cephe

Almanya ile İtalya Avusturya meselesi üzerinde uzlaşarak anlaşdıkları andan itibaren Avrupada gayet mühim hâdiseler biribirini takip etti. Berlinde İtalya Hariciye nazırı ile Alman devlet adamları arasında imzalı kararlar verildi. Bu kararlardan en mühimmi bu iki faşist devletin komünizme karşı cephe birliği yapmalarına aid idi.

Daha sonra Viyanada toplanan İtalya, Avusturya ve Macaristan Hariciye nazırları arasında verilen kararlar arasında komünistler aleyhinde birlikte hareket edilmesine dair bir karar vardır. İtalya Hariciye nazırı kont Ciano'nun Viyanadan Peşteye yaptığı ziyaret esnasında komünistlik aleyhinde hareket edilmesi üzerinde görüşülmüştür. Almanyanın İtalya ve Avusturya ve Macaristan ile yaptığı anlaşma ve iş birliğinden beklediği en büyük fayda Almanya politikasının esası olan komünist ve Sovyet düşmanlığını umumileştirmek ve bu maksatla büyük bir cephe kurmaktır.

İspanyadaki dahilî harbin hakikatte komünist ve faşist davası olması faşist İtalyanın komünist Rusya ile arasını zaten açmış olduğundan İtalya, Almanya politikasının en ziyade ehemmiyet verdiği bir noktada kendisini kolayca tatmin edebilmiştir.

Avrupada komünistlik ve Sovyetler aleyhine kurulan blok şimdi Uzak şarka kadar genişlemiştir. Japonya ile Almanya komünistlik aleyhinde birleşmiş olduklarını resmen izhar ettiler. Filvaki Japonya Hariciye nazırı komünistlik aleyhtarı blokun teşekkülünden Japonya ile Sovyetler arasındaki münasebetlerin bozulmayacağını söylemiş ise de Tass ajansının salâhiyettar menabide öğrendiğine göre bir harp vukuunda Japonya ile Almanya biribirine yardım etmeği teahhüd etmişlerdir. Yani Sovyetlere karşı Almanya harp edecek olsa Japonya da Almanya tarafından harbe girecek ve Japonya Uzak şarktan Sovyetlere karşı harp edecek olsa Almanya dahi Avrupa tarafından Sovyetlere karşı harp edecektir.

Şehir meclisinde

Zeytinyağından başkası mahlût olmıyacak

Şehir meclisi dün de Tevfikin başkanlığında toplandı. Bir çok tezkereler aid oldukları encümenlere havale edildikten sonra yağ meselesi görüşüldü. Belediye riyaseti, üzerinde mahlût olduğunu gösteren etiketler asılmak şartile İstanbulda mahlût yağ satışına müsaade edilmesini muvafık görmüş, meclisten karar istemişti. İşi müştereken inceliyen mülkiye ve sıhhiye encümenleri bu talebi yerinde görmemiş, yalnız yüzde yirmi beş tecavüz etmemek şartile zeytin yağına susam veya pamuk yağlarından birinin karıştırılmasına, fakat sade yağ veya tereyağının mahlût olarak satılmasının tamamile yasak edilmesine karar vermiştir.

Uzun münakaşalardan sonra mahlût sade ve tere yağ satışının menine, yalnız mahlût zeytinyağı satışına müsaade edilmesine karar verildi.

BEŞİKTAŞ - FERİKÖY PAZARLARI

Beşiktaş pazarile Feriköy pazarının ne günleri kurulması lâzım geleceği de epice hararetli münakaşalara sebebiyet verdi ve neticede Beşiktaşta cumartesi günleri, Feriköyünde pazartesi günleri pazar kurulmasına karar verildi ve pazartesi içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Fındık fiatleri

İspanyanın Avrupaya fındık sattığı şayiaları burada fındık fiatlerini beş kuruş kadar düşürmüştür. Fakat yapılan tahkikat sonunda İspanyanın hububat mukabili ve bir defaya mahsus olmak üzere Fransaya fındık sattığı anlaşılmıştır.

Satışın bir defaya mahsus olmasına sebep, elde fazla mal bulunmasıdır. Hâdisenin bu suretle anlaşılması dolayısile piyasa tekrar eski seviyesini bulmuştur.

Erkek lisesi

Gelecek yıl Boğaziçinde bir lise açılacak

Şirketi Hayriye dün maarif müdürlüğüne mühim bir müracaatta bulunmuştur. Boğaziçinde bir erkek lisesi olmadığı cihetle liseye devam mecburiyetinde olan gençler her gün İstanbula inip çıkmak için bir çok masraf etmektedirler. Bu masrafı fazla gören aile reislerinden bazıları Boğazı terketmek mecburiyetinde kalmaktadırlar. Bu sebeple Boğazın günden güne, sönmesine âmil olan esaslardan birini teşkil etmektedir. Bunu nazarı dikkate alan Şirketi Hayriye bir kısım masrafı da kendisi tarafından verilmek üzere Boğazda bir erkek lisesi tesis edilmesini istemiştir. Maarif müdürlüğü bu teklifi esas itibarile muvafık görmüş ve tetkiklere başlamıştır. Teferruat üzerinde de anlaşma olduğu takdirde gelecek ders senesinde Boğazın münasip bir mevkiinde bir erkek lisesi açılacaktır.

Sanayi birliğinde bir toplantı

Sanayi birliğinde dün bir toplantı yapılmış ve bugün toplanacak olan heyeti umumiye müzakereleri etrafında görüşülmüştür. Heyeti umumiye bugünkü toplantısında yeni sanayi birliği kâtibi umumisinin asaleten tayinini tasdik edecektir. Ayrıca önümüzdeki sene için hazırlanmakta olan mesai programı etrafında konuşmalar yapılacaktır.

İspanya yumurta almak istiyor

İspanya hükûmetinin yarı resmî müracaatla memleketimizden yumurta almak istediği şayia olmuştur. Her iki taraf arasında temaslar başladığı haber verilmektedir. İspanyadaki iç kavgalar yüzünden ihracatçılar mütereddiddirler.

Bu münasebetle peşin bir tediye şekli düşünülmektedir.

MEMLEKET HABERLERİ

Filyos - Çatalağzı hattı merasimle açıldı

Ankaraya karadan kömür götüren ilk tren büyük tezahürat arasında hareket etti



Kömür havzasında Zonguldak civarından bir görünüş

Zonguldak (Akşam) — Filyos - Çatalağzı hattı Nafıa vekili namına Zonguldak valisi Halit Aksoy tarafından büyük törenle işletmeye açılmıştır. Törene 300 davetliden başka birçok Zonguldukl ve civar köy ve nahiyelerden binlerce halk katılmıştır.

Kömür haznelerimizin kapısı olan Çatalağzı trene kavuşmanın sevincile süslenmiş, her taraf donatılmıştır. Törene 14,30 da başlandı C. H. P. ve Halkevi adına Tevfik Bilgin ve Sami Barım birer söylev verdiler. Bundan sonra vali B. Halit Aksoy çok alkışlanan bir nutuk söyledi. Ve büyük önderimiz Atatürke ve büyük arkadaşlarına halkın minnet, şükran ve bağlılıklarını beyan ettikten sonra demiryollarımızın kömür havzasını feth edişinde iki mana sezdiğini söylemiş ve nutkuna devamla demiştir ki:

«Birincisi, aziz partimizin demiryolu programının çizdiği demir azımlı bir başvekilin ve bu azma Çetinkaya gibi bağlılığın yarattığı eserlerle, yurdumuzu her köşesine kadar demir ağlarla örmüş olmak,

İkincisi, inkılâbın ekonomik kalkınma programının tahakkuku için Türk endüstri ve ekonomisini hakikî mesnedi olan enerji kaynağı kömüre kavuşturmuş olmak.

Büyük şefin direktifleri ve İsmet İnönünün sevk ve takiplerile yurdumuz bu sahalarda hergün yeni zaferler kazanmaktadır. Fen, bilgi ve teknik safhalarında kifayetsiz ve ehliyetsiz olarak tanıtılan Türk çocukları, büyük inkılâbın yaratıcı havası içinde eşsiz bir kabiliyet taşıdıklarını hergün yeni örnekleriyle isbat etmektedirler.

Şu gördüğünüz muvaffak eser de Türk mühendisinin, Türk işçisinin ve Türk sermayesinin eseridir.»

Dedikten ve şiddetli alkışlandıktan sonra kordelâyı keserek yeni hattı işletmeye açtı. Yolun işletmeye açılması münasebetile büyüklerimize minnet ve tazim telgrafları çekilmiştir.

Ankaraya karadan ilk defa kömür götürecek olan tren çok süslenmişti. Hususî tren saat 16,30 da hareket etti, uğradığı bütün istasyonlar, baştan başa donanmıştı.

Tren Çankırıda binlerce halk tarafından tezahüratla karşılandı.

Tren Ankara istasyonuna vardığı zaman bir evvelki makasta bir dakika duracak ve mevcud lokomotifler tarafından düdük çalınmak suretile selâmlanacak, Nafıa vekâleti ve hükûmet erkânile Halk tarafından karşılanacaktır.

Ankara istasyonunda Zonguldak valisi Nafıa vekiline bir tepsi içine konulmuş kömür nümunelerini takdim edecek ve bu münasebetle bir nutuk söyliyecektir. Bütün Zonguldak havzası yeni hattın açılmasından dolayı bayram yapıyor.

Tekirdağında rüam mücadelesi

Tekirdağ (Akşam) — Vilâyet bölgesinde bir buçuk aydanberi rüam savaşı yapılmaktadır. Baytar müdürü Mehmed Giray Tekirdağ bölgesindeki köylerde dolaşıyor.

Aydın muayene istasyonları başkanı Lütfi Bilgen Trakya rüam mücadelesi şefliğine tayin edilmiştir.

Düzcede tifo

Ekser sokaklarda kaldırımdan eser yoktur



Düzçede Nasreddin mahallesinde bir sokak

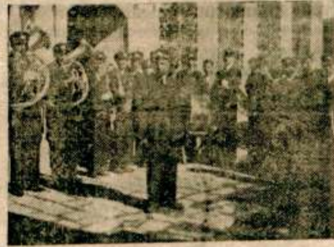
Düzce (Akşam) — Düzcede tifo hastalığı baş göstermiştir. Hükûmet doktoru bay Asaf Aydonalt, aşiyle hastalığı önlemek için bütün kuvvetiyle çalışmakta ve bütün talebeleri ve halkı aşılamaktadır.

Doktorun bu mesaisi matlûp semereleri tamamen vermemektedir. Çünkü memleketin helâ kuyuları ekseriyetle açık olduğu gibi belediye sinemasının bulaşık suları bile sokağa akmaktadır. İstanbul caddesi hariç mahallelerde süprüntüler yığın halinde duruyor.

Düzcede içilecek su yoktur. Herkes kireçli suları içmektedir. Mahalle yolları ise çamur deryası halindedir. Kaldırımdan eser yoktur.

Diyarıbekirde

Belediye bandosu teşkil edildi



Diyarıbekir (Akşam) — Vaktile belediyenin bir bandosu mevcud iken her nasılsa dağılmış, buna aid musiki aletleri belediye ambarına atılmıştı. Belediyece görülen lüzum üzerine bir bando teşkili düşünülmüş ve bu işe eski musiki muallimlerinden edip Gürmeriç memur edilmiştir. B. Edip arkadaşlarını tedarik ederek faaliyete geçmiş ve İstanbuldan yeni musiki aletleri getirerek yirmi beş kişilik bir bando teşkiline muvaffak olmuştur. Bando her pazar belediye önünde millî havalar çalmaktadır.

İzmirde muhacirler

5000 muhacir tamamen kaza ve köylerde yerleştirildi

İzmir (Akşam) — Bulgaristan ve Romanyadan İzmire gelen (5000) muhacir, muhtelif kaza ve köylerde iskân edilmişlerdir. Vali Fazlı güleç, muhacirlere tevzi edilecek araziyi evvelden yerlilere sürdürüp nadas ettirmiş, kış mevsiminde teksif suretile iskân edilecekleri evleri de evvelden hazırlattırmıştı. Muhacirler, gelince Urla tahaffuzhanesinde sağlık ve temizlik muayeneleri yapılmış ve hemen iskân mıntakalarına gönderilmişlerdir.

Muhacirlere kış mevsimi için yemeklik buğday da dağıtılmasına başlanmıştır. Ziraat bankasının Konya ve havalisindeki depolarından İzmire (300,000) kilo buğday getirilmiş ve iskân mıntakalarına gönderilmiştir. Bulgaristan muhacirlerinden (250) aile Manisa vilâyetinde iskân edilmiştir. Rusçuklu ihtiyar bir kadınla görüştüm. Bana şunları söyledi:

— Atatürk Türkiyesine gelmekle hepimiz mesud ve bahtiyarız. Türkiyede karaya ilk çıktığımız yerde toprakları öptük, sevinç göz yaşları döktük. Muhacirler, kendilerine gösterilen alâka ve şefkatten fevkalâde mütehassistirler. Muhacirler, beraberlerinde mühim miktarda hayvan da getirmişlerdir. Bu hayvanlar, hep damızlık evsafını haiz iri cüsseli ve çok güzel hayvanlardır. Umumiyetle çifçi olan bu muhacir kardeşlerimiz çift araba ve hayvanlarını da getirmişlerdir. Arabaları dörder tekerlekli ve çok büyük ve uzundur. Anadoluda bulunmıyan bu çeşit arabalar, çifçiler için çok elverişlidir, icabında üzerine uzun bir hasır örtmek suretile kulübe veya çadır olarak da kullanılmaktadır. Bu çalışkan ve kültürlerini kaybetmemiş kardeşlerimiz için ilkbaharda sıhhat ve içtimaî muavenet vekâleti bütçesinden ayrılacak tahsisatla vilâyetimizde ve Manisada muhtelif yerlerde muhacir köyleri inşa edilecektir. Kurutulmakta olan Cellâd gölü arazisinden mühim bir kısmı, bu çalışkan muhacirler kardeşlerimize tevzi edilecektir.

İhracatı kontrol edecek memurlar stajlarına devam ediyorlar

İhracatı mürakabe kanununun tatbikatı esnasında vazife alacak olan müstakbel kontrol memurları stajlarına devam ediyorlar. Gençler dün de hocalarile birlikte yumurta kontrolu ile meşgul olmuşlar, kontrolların nasıl yapıldığını, taze yumurtaların ne gibi evsafı haiz olmaları lâzım geldiği hakkında verilen izahatı dinlemişlerdir.

KADIN KÖŞESİ

Kısa manto



Truakar spor manto. Kastor denilen kürkten yapılmıştır. Şapkası da ayni kürktendir.

Muallimler arasında tayinler

Üniversite edebiyat fakültesi beşerî coğrafya doçenti Cemal Elâgöz, Ankara tarih ve coğrafya fakültesi beşerî coğrafya profesörlüğüne, mülga Darülfünün fizik asistanı Celâl Erzurum lisesi fizik stajyerliğine, mülğa Darülfünündan edebiyat fakültesi asistanlığından açıkta Nezihi Afyon lisesi tarih ve coğrafya müallimliğine, erkek lisesi tabiîye muallm yardımcılığına Mediha Hulkiye, Mardin orta mektebi riyaziya muallim muavinliğine Kemal, Diyarıbekir akşam kız sanat mektebi moda muallim stajyerliğine Melâhat, Beyoğlu akşam kız sanat mektebi çiçek muallimliğine Hafize, mıntaka sanat mektebi elektrik muallim stajyerliğine İsmail, İzmir mıntaka sanat mektebi elektrik stajyerliğine Hasan, Kadıköy akşam kız sanat mektebi dikiş muallimi stajyerliğine Saide, Ankara Gazi kız enstitüsü ve coğrafya muallimliğine doktor Nihad Celâl, Gazi Osmanpaşa Türkçe muallimliği yardımcılığına Melâhat tayin edilmişlerdir.

SEVENLER YOLU

Edebî Roman — Bürhan Cahid MORKAYA

Tefrika No. 28

Yazıhanede Nâzım Cemalle çene çaldığı bir akşam avukat Riza Sedad geldi. Yüzü gülüyordu:

— Dediğim oldu azizim. dedi. Ben bu işlerde mütehassıs değilim amma ne kadar olsa...

İkisi birden sordular:

— Ne var, ne oldu?.

— Karar çıktı.

Ahmed Melih untmuştu bile. Bugün çarşamba idi. Hâkim kararını bildirecekti. Riza Sedad arkadaşının bu alâkasızlığını görünce:

— Sormuyorsun ya dedi. Merak etmiyor mıydın?.

O zaman aklı başına geldi. Telâşla:

— Öyle ya, dedi. Ne haber.

Riza Sedad hafif bir tebessümle Nâzım Cemale baktı:

— Merak etmedikten sonra ne acele ediyorsun. Hele bir kahve söyle bakalım.

Ve koltuğa gömülerek ilâve etti:

— Tanrı biribirinizi şirin göstersin. Davanız sekiz ay tehir edildi. Sekiz ay içinde kendi kendinize barışmazsanız o zaman çaresine bakılacak!.

Nâzım Cemal lâkırdıya karıştı:

— Hoş bir şey değil. İnsan ya evli olur, ya bekâr olur. Şimdi Ahmed Melih hangi partiden.

Gülüyorlardı.

Riza Sedad dedi ki:

— Şimdiki halde resmen karı kocadırlar. Ne zaman isterlerse biribirlerini bulurlar. Bu zaman içinde hangi taraf ayrılmakta israr ediyorsa öteki tarafın bir kabahatini bulmağa çalışır. Eğer niyeti yoksa aldırmaz. Sekiz ay sonra gene eski fikirlerinde devam ederlerse o zaman mahkeme işe el koyar.

Nâzım Cemal bu ifadeden bir şey anlamadığını gösteren bir hareketle dudaklarını büktü:

— Manasızlık!.

— Neden manasızlık olsun. Cemiyetin selâmeti için her şeyi düşünmek lâzım. Yoksa erkeklerin hevesine, kadınların heyecanına bırakılırsa izdivaç denilen temel sağlam kalır mı?.

— Peki amma iki gözüm. Nermin hanımın iddia ettiği gibi hisleri, fikirlerile artık biribirlerinin olmayan, gitgide âdeta bir çatı altında yiyip içen pansiyon arkadaşı haline gelen bir karı kocalığı âdet, nizam zoru ile sürüklemekte mâna var mı? İki insan ki, artık biribirinden hoşlanmıyor, zevk almıyor, fikirlerini paylaşamıyorlar. Bunlar artık biz hayatımızı ayıracağız. Çünkü anlaşamıyoruz. Dedikleri halde onlara:

— İmkânı yok. Olamaz. İlle bir yastıkta yatacaksınız! Demek işkence, zulüm olmaz mı?.

Nâzım Cemal sinirlendiği zamanlar yaptığı gibi ellerini pantalon ceplerine sokarak ayakta hem dolaşıyor, hem söylüyordu. Avukat cevap vermeden devam etti:

— Kanunlar daima zayıfın, gadre uğrayanın hakkını müdafaa ederler. İçtimaî nizam dedikleri meşhur devlet düsturu da budur. Fakat bu öyle bir şey ki, ortada mazlûm yok. Mağdur yok. Zayıf yok. Zalim yok. İki taraf da gönül rızasile aralarındaki izdivaç bağlarını çözmek istiyorlar. Bundan doğru, bundan mantıkî bir istek olur mu?.

Ve Ahmed Melihe dönerek sordu:

— Değil mi Allah aşkına!.

Mesele asıl kendi hayatı üzerine geçtiği halde fikrini söylemek fırsatını bulamayan Ahmed Melih acele acele tasdik etti:

— Öyle ya, öyle ya!.

Fakat avukat Riza Sedad temkinini bozmadı. Mahkemelerde hasım taraf avukatlarının ileri geri şarlatanlıklarını dinlemeğe alıştığı için Nazım Cemalin heyecanlı ifadesini de istifini bozmadan dinliyordu.

İkisi susunca o yavaş yavaş başladı:

— İnsanlar doğuşta egoist'dirler. Menfaatlerini herşeyin hattâ en mukaddes tanıdıkları şeylerin üstünde tutarlar. Buna karşı cemiyetin selâmetini düşünmek ancak yüksek düşünüşlü kanun vasıflarına düşen bir vazifedir. Bakın siz de hep kendi görüşünüze kapılıyorsunuz. Karı koca biribirinden ayrılmak istediği halde kanun neden buna müsaade vermiyor diye kızıyorsunuz. Düşünmüyorsunuz ki, kanun yalnız karı kocayı değil, onların münasebetlerinden doğan çocukları ve bu münasebetlerin ayırdığı maddî kıymetleri de düşünür. İzdivaç demek yalnız bir erkekle bir kadının baş başa vermesi demek değildir. Her izdivaç muadelesinin altında bir çocuk, bir miras muadelesi baş verir. Bu da cemiyetin el koyacağı bir hâdise olur. Kanunu yapanlar âşıkla maşukun münasebetlerini tescil etmeyi değil, bu muaşaka neticesinde cemiyetin kazanacağı ve yahud kaybedeceği kıymetleri tesbit etmeyi düşünürler.

Meselâ Ahmed Melihle Nermin hanımefendinin davasını ele alın. Hâkim bu izdivacı bozmak için acele etmiş olsa, yani kanun buna müsaade etse ve derhal ayrılmış olsalar netice ne olurdu?.

Nâzım Cemal güldü:

— Pekâlâ olurdu. İki taraf da muradına ermiş, hürriyetine kavuşmuş olurdu?.

— Doğru. Fakat ya Nermin hanımefendi gebe ise!.

Ahmed Melihin gözleri açıldı. Biribirlerine bakıştılar. Riza Sedad devam etti:

— Öyle ya. Olmıyacak şey mi? Her ihtimali göz önüne getirmek lâzım. Bu takdirde kanunî vaziyet derhal değişir. Ortaya br çocuk ve bununla beraber bir de miras meselesi çıkar. İşte kanun Nermin hanımın, yahud Ahmed Melihin keyfini, arzusunu değil o ihtimal dahilinde olan çocuğun hakkını düşünür.

— ....

— Susuyorsunuz, doğru değil mi?.

Nâzım Cemal arkadaşına bakarak güldü:

— Bunu efendi babaya sor!.

Ahmed Melih âdeta kızarmıştı. Gülmeğe çalıştı:

— Beni saçma sapan söyleteceksiniz. Şu bahsi kapayın da işimize bakalım. Bıktım bu davadan artık.. şimdi sekiz ay rahatım ya ona bakalım.

(Arkası var)

Hergün bir hatıra

Ufa stüdyolarında, Darülbedayide nasıl aktörlük yaptım!

Yusuf Ziyanın Binnaz piyesi oynanırken Vasfi Rıza bana nasıl azizlik etti?

Konservatuar profesörlerinden kıymetli sanatkârımız Mesud Cemilin Almanyada meşhur Ufa film stüdyolarında nasıl sinema aktörlüğü, Darülbedayi sahnesinde de nasıl tiyatro aktörlüğü ettiğini hiç kendi ağzından dinlediniz mi? Pek eğlencelidir.. Mesud Cemil bana bu hikâyeyi şöyle anlattı:

— Almanyada konservatuara gidiyorum. Her ayın yirmisine doğru muntazaman parasız kalırdım. Bu zamanlarda sakarinli çay ve siyah ekmeğe sürülecek margarin yağı satın almak için ödünç para bulmak ta hiç kolay olmazdı. Böyle günlerde bir kahvede ve bir kere de hocamın delâletile Metropoliten tiyatrosunda viyolonsel çalmıştım. Fakat bir akşam hemen hemen aç yattım. Ertesi sabah kalktığım vakit viyolonselimin tellerini kemirecek kadar açtım. Açlıktan âdeta hastalanmıştım. Giyindim. Gayriihtiyarî Türk kulübüne gittim. Tabiî yürüyerek.. aşağıdaki salonun antresinde acaib bir kalabalık toplanmıştı. Bu kalabalığın içinde bir çok Türk yurddaşlarla binanın üst katındaki Mısırlı talebe cemiyetinden gençler vardı. Kalabalığın ortasında iri yarı bir adam vardı. Herkesin yanına yaklaşmak için biribirini çiğnediği bu adamın Ufa film şirketi memurlarından biri olduğunu öğrendim. Bu adam mevzuu cenubî Amerikada geçen bir film için esmer renkli figüranlar arıyormuş. Bin müşkülâtla yanına yaklaştım. İsmimi belki 10 kere tekrar ettim ki elindeki listeye yazsın. Yüzüme bile bakmadan adımı yazdı. O bütün Türkleri esmer renkli farzediyordu. İşini bitirince gayet aksi bir sesle bize emretti:

— Yarın Treptofa geliniz. Sizi bir omnibüs alacaktır.

Gene aç geçen bir geceden sonra ertesi sabah bizi Treptofdan alan bir omnibüs meşhur Ufa stüdyolarına götürdü.

UFA STÜDYOLARINDA...

Burasını bir stüdyodan ziyade başlı başına bir mahalleye benzetmek daha doğru olur. Büyük bir kapıdan ve gayet dolambaçlı bir çok yerlerden geçtik. Nihayet bir odanın önünde figüranlığı kendilerine sanat edinenlerin tabirlerince «kuyruk» yaptık. Yani sıraya dizildik. Odaya her giren öbür taraftan başka bir kılıkta çıkıyordu. Burası figüranlara mahsus makiyaj odası imiş. Makiyajcı beni yukarıdan aşağı süzdü. Rengime ve hele gözlüklerime hiç memnun olmadı. Gözlüklerimi çıkarıp attı. Yüzümü boyamağa başladı. Kaşlarımın üzerine yapıştırdığı keçi kılı gibi kocaman kaşlardan ve bıyıklarımın üzerine koyduğu pösteki gibi bıyıklardan deli olacak kadar yüzüm kaşınıyordu. Sürdüğü boyalar derimi müthiş bir ıztırapla germişti. Aynaya bakmak istedim. Sert bir cümle ile beni yerime oturttu. Nihayet işi bitince öbür odaya geçtim. Burada başka bir adam önüme bir çift postal, geniş paçalı ve bol düğmeli bir kovboy pantalonu, kovboy gömleği, kurşunluklu kemer, koskocaman bir altı patlar, bir uzun kemend ve geniş kenarlı bir şapka fırlattı. Giyindim. Bir de aynaya gittim. Öyle şaşırdım ki tasavvur edemezsiniz. Karşımda Meksikalı bir at hırsızı vardı. Gayriihtiyarî güldüm. Fakat yüzümün derileri o derece gerilmişti ki bu gülme esnasında duyduğum acıdan az daha bağıracaktım.

Biraz sonra filim çekilen muazzam stüdyolardan birine girdik. Daha bizim çevireceğimiz sahneye çok vakit olduğu için stüdyoyu tetkik ediyorduk. Burada neler yoktu..

FİL ÜSTÜNDE MEHRACE

Yanımdan iri iri filler üzerinde Hintliler geçti. Başta mehraceleri.. lâkin hepsi de almanca konuşuyordu. İşte ileride Venedik gondolları.. afyon çekilen bir Çin kahvesi.. bu kahvenin içinden girip arka kapısından çıktınız mı? Bir Eskimo çadırı ile karşılaşıyorsunuz.



B. Mesud Cemil

O günü akşama kadar hiç bir iş görmeden dolaştık durduk. Stüdyo lokantasında bol biralı yemek yedik. Bizim filmin baş rollerindeki 3 aktörün işi uzattıkça uzatmalarından bize sıra gelmedi. Akşam üstü düdükler çaldı. Stüdyo tatil oldu. Soyunduk. Çıkarken elimize verilen numaralı kâğıdlarla bir vezneye uğradık. Gösterdiğimiz yüksek sanat eserinin semeresi olarak ikişer bin markı, yani o zaman bizim paramızla takriben birer buçuk lirayı cebe indirdik.

Ertesi günü gene ayni merasimle giyimli kuşamlı olarak fakat stüdyoya daha alışmış bir halde akşama kadar kollarımızı salladık durduk. Gene bize sıra gelmemişti. Akşam gene ikişer bin markı cebe indirdik. Üçüncü günü çalışma sırası geldi, çattı. Rejisör muavini çevireceğimiz sahneyi bize yedi kere üstüste anlattı ve her defasında «anladınız mı?» diye sordu. Çevireceğimiz sahne şu idi: Ekranın önünden samanlarla örtülü bir sahada 4 nala giden atların sırtında bağıra çağıra, altı patlarımızı sözüm ona boşalta boşalta geçecektik. Rejisör muavini bize istikametleri gösterdi. Atlar geldi. İşte yeni girdiğim meslekte ilk felâket burada başladı. Ben ömrümde ata binmiş değildim. Hatta çocukluğumda işittiğim bir vakanın tesirile at birdenbire azıp ta ısırıverir diye sokakta duran araba hayvanlarının yanından bile çok uzakça geçerdim. Şimdi nasıl huyunu soyunu bilmediğim, Almanyalı bir atın yularından tutacak, üzengisine basacak, sırtına binip Ekranın önündeki o daracak ve gözleri kör edecek kadar aydınlanmış sahada bir sürü kalabalık arasında 4 nala geçecektim? Atın sırtından yuvarlanmağı göze alsam ve bunu yapmağa kalkışsam bile mutlaka ya rejisörü çiğniyecek, yahut ta kameranın üstüne çıkıp makineyi kıracaktım. Bu olacak iş değildi. Rejisör muavininin yanına yaklaştım. Kalıbıma kıyafetime hiç yakışmıyan bir tevazula:

— Affedersiniz, dedim. Ben ata binmesini bilmem ki.. korkarım...

Adam dişlerini gıcırdatarak sözümü kesti:

— Ata binmesini bilmiyorsunuz da, neden buraya geldiniz.. ve - bir sürü tefevvuhattan sonra - haydi arkaya gidiniz. Süvarilerin arkasından arabalar geçecek.. onlardan birine bininiz.

Hemen «teşekkür ederim» dedim. Arabaya koştum. Nihayet bu gürültülü sahneyi 7 - 8 kere tekrarladıktan sonra o günü de işimiz bitti.

Ertesi günü bizi samandan bir kulübenin içine doldurdular. Gene oynıyacağımız sahne tarif edildi. Rejisör:

— Achtung Anfnahme.. emrini verir vermez bu kulübeden ellerimizi kollarımızı sallıya sallıya silâhlarımızı patlatarak çıkacaktık. Karanlık kulübede mübalâğasız bizi tamam 3 çeyrek saat beklettiler. Birdenbire o binlerce mumluk ışığa çıkınca gözlerimiz âdeta görmez oldu. Hani bir çocukluk oyunu vardır. Bir çocuğu «gökte yıldız göstereceğiz» diye yere yatırırlar, bir ceketin kolunu boru gibi gözlerinin üstüne dikerler. Kolun üst deliğinden bir bardak su boşaltıverirler. Yıldız göreceğim diye gözlerini açan çocuğun bakışları önünde suyu yer yemez hakikaten mavili, yeşilli yıldızlar uçuşur. Biz de karanlıktan aydınlığa çıkınca böyle olduk. Benim hâtam yüzünden sahne bozuldu. Maamafih sonra devam ettik ya..

DARÜLBEDAYİDE AKTÖRLÜK

Fakat bu mecburî aktörlüğümden başka daha sonra sahnede de misafirliğim olmamış değildir. Başımdan garib bir vaka da geçmişti. Muhsin Amerikada.. Raşid Rıza Darülbedayide rejisör. Raşid Rıza, Bedia Fon Ştatser, Vasfi Rıza Zobu, merhum küçük Kemal, Hazımla Yusuf Ziyanın «Binnaz» piyesi oynanacak.. piyeste saz çalacak biri lâzım. O derece bana ısrar ettiler ki sahneye çıkmağa razı oldum. Evvelâ beni Zeybek kıyafetine sokmak istediler. İncecik bacaklarım zeybek elbisesinin kısalığı ile pırasa gibi görünecekti. Razı olmadım. Kocaman bıyıklarla bir derviş kıyafetine girdim. Sazımı aldım. Sahneye daldık. Vasfi Rıza aptal bir oğlan rolünü oynuyordu. Sahneye girmeden evvel ben arkadaşlara:

— Dayanamam.. gülerim.. demiştim. Onlar da bana «aman gülme» diye sıkı sıkı tenbih etmişlerdi. Vasfi Rıza bize kahve getirdi. Kahveyi aldım. İçerken Vasfi eğildi, kulağıma gayet tuhaf bir şey söyledi. Söyler söylemez ben kahkahayı bastım.

VASFİ RIZANIN MUZİPLİĞİ

Kahve boğazıma kaçtı. Hem gülüyorum, hem de boğazıma şiddetle kaçan kahveden davul gibi öksürüyorum. Benim öksürüğümden manzum piyesin işitilmesine imkân yok. Bu sırada sahnede bir havuz vardı. Fıskiyenin üstünde de bir top.. içeriden Vasfi suyu fazlalaştırmış, fıskiye bir dehşetlendi. Sular olduğu gibi tepemden aşağı.. kahkaham büsbütün fazlalaştı. Baktım. Olmıyacak. Sahneden kaçmağa karar verdim. Lâkin gözlüklerim gözümde değil. Etrafımı hiç görmüyorum. Bir türlü sahnenin kapısını bulamam. Hayatımda bu kadar şaşırdığımı bilmem...

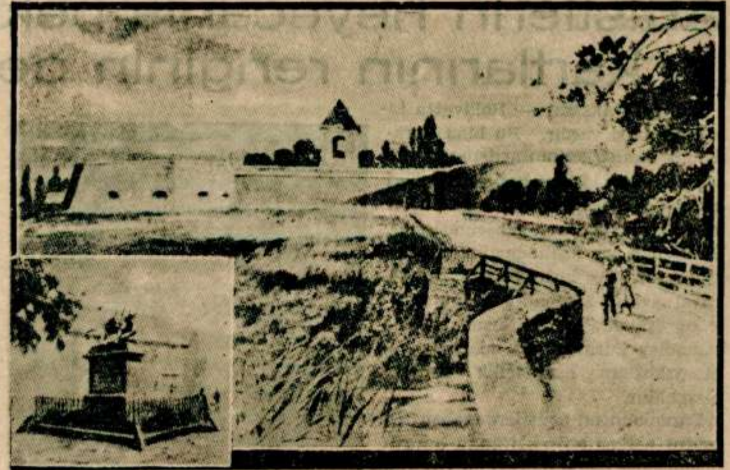
Maamafih o günden sonra sahne hoşuma gitti. Binnaz piyesi devam ettikçe - Yusuf Ziya duymasın - bu güzel esere piyesin aslında olmıyan bir çok orijinal sahneler ilâve ettim. Muvaffakıyetimi artist arkadaşlarımdan dinliyebilirsiniz. **H. F.**

VENEDİKLİ BAFFA
"Safiye Sultan,,

Yazan: Ahmed Refik

Tefrika No: 28

Nemçe seferi iyi gitmiyordu, fakat İstanbulda kimse bununla meşgul olmuyordu



Sigetvardan iki görünüş

— Bugün yarın Budinden gelecek askeri görürsünüz. O zaman biz sizi nasıl kaplumbağaya bindirip cehenneme göndereceğiz, anlarsınız!

Diye cevap verdiler.

Avusturyalılar ve Macarlar bu sefer Estergona şiddetli bir hücum ettiler. Zabitleri, boynuna bir altın zincir takmış, askeri koyun gibi önüne katmış, sürüp getiriyordu. Estergon beyi bunu uzaktan farketti. Muhafızları başına topladı:

— Şu melûn düşse, cümle küffar geri döner. Her kim vurabilirse bölük, sancak, ne dilerse verilür, dedi.

Budinden gönüllü yazılıp gelenlerden Osman, bu sözü işitir işitmez yerinden fırladı. Elindeki Cezayir tüfeğini doldurdu. «Altın zincirli kâfiri nişane» aldı:

— Ya Allah!

Diye bir yağlı fındık savurdu. Kâfiri tam göğsünden vurdu. Tepesi üzerine atından aşağı yıktı. Sürüp getirdiği kâfirler derhal tersine döndüler. Bu sefer gaziler kaleden öyle çıkış çıktılar ki... İçlerinde kılıca gelir tek bir adam bırakmadılar.

Bu sefer etrafı reayası imdadlarına yetişti. İmparator askeri de gelince, büsbütün kuvvetlendiler. «Kaleye ateş yağdırmağa başladılar».

Bereket versin, Tameşvar ve Bosna valileri yetişti. Estergon gazileri öyle bir savletle kaleden huruc ettiler ki, düşmana aç kurd gibi saldırdılar. Önlerine geleni kırdılar, yakaladıklarını esir ettiler. Toplarını çivilediler. Yüklenebildikleri barut ve sair eşyalarını aldılar. Kusurunu ateşe vurdular. Dönüp hisara geldiler. Düşman askerleri Estergon gazilerile uğraşamıyacaklarını anlayınca, taburlarına çekildiler. Fakat Budin onlukçularına sataştılar. Tameşvarda da bir palanga halkı valilerinin yokluğundan istifade ederek ayaklandı. Ulaklarla haberler geldi. Tameşvar valisi derhal isyan çıkan Palangaya vardı ve bütün Palanga halkını ortadan kaldırdı.

Ne idi bu Nemçe seferi? Bu seferi açmıya lüzum var mıydı? Seferden evvel askeri ve memleketin halini düşünmek lâzımdı. Zafer, ancak ana yurddan kuvvet alarak kazanılabilirdi. Saray Venedikli Baffanın kethüda kadınları, devlet hazinesi yahudi karıları, padişah yahudi cüceleri elinde idi. Dalkılıçlar ve serdengeçtiler Tuna boylarında ve Macaristan içlerinde yıllardanberi kan dökerek aldıkları ve yıllarca benimsedikleri kaleleri Nemçe kâfirinden kurtarmağa çalışırlarken, İstanbul rüşvet ve irtikâb, sirkat ve ıztırab içinde yuvarlanıyordu. Yahudiyei acuze Ester Kira, Nemçe seferini mi düşünecekti? Azl ve nasb onun elinde idi. Venedikli Baffaya, Raziye karılara, Canfeda hatunlara «hedaya» verenler en büyük mansıblara geçiyorlardı. Hatta yahudiye Kiranın adamlarından reis Derviş kırk akçelik riyaset ulûfesini ruznamei hümayun müşaheresine tahvil etmiş, Galata tevliyetini almıştı. Halbuki saray, mutbahı âmirenin yağcılara, kasaplara ve tavukçulara borcunu ödeyecek bir halde değildi. İş o dereceye vardı ki, kasaplar ve tavukçular alacaklarını almak için divanı hümayuna kadar baş vurmaya mecbur oldular. Nihayet, aylardanberi verilemiyen haklarının kimi yarısından, kimi dörtte birinden vazgeçerek ellerine biraz para geçirmeğe muvaffak oldular.

Halbuki yahudiler saraya harıl harıl elmas, inci, yakut ve zümrüd taşımak, satmak ve paralarını almakla meşgullerdi. Harem baltacılarından Rıdvan ağa bu rezalete dayanamadı. Çünkü yahudilerin çoğu hareme getirdikleri mücehveratı hep onunla içeri gönderiyorlardı. Rıdvan ağa yarar bir yiğitti. Yahudilere bir oyun oynamak istedi. Bir gün gene bir yahudi geldi. Kendisine gayet kıymetli elmaslarla müzeyyen bir kemer, bir de sorguc getirdi. Pazarlığa giriştiler. Yahudi:

— On iki yük akçeye olur, dedi.

Yani bir milyon iki yüz bin akçe! Rıdvan ağa sesini çıkarmadı. Kemeri de, sorgucu da içeri, hareme götürdü. Galiba beğenmemişler ki, ayni ile dışarı çıkardı. Yahudiye teslim etti.

Yahudinin evlâd ve iyali babalarını bekliyorlardı. O akşam gelmedi. Öbür akşam gene ortada yok. Günler geçti, yahudiden hiç bir eser görülmedi. Çocukları, mücevheratı saraya Rıdvan ağa vasıtasile satacağını biliyorlardı. Babalarının günlerce ortadan kaybolduğunu görünce, divanı hümayuna koştular. Rıkalar sundular.

Rıdvan ağa çağrıldı. Yahudiler divan huzurunda bağırıyorlardı:

— Babamız bu denlû mal alıp seninle gitti. Artık gelmedi. Neyledin?

Dediler.

Divan erkânına:

— Katleyledi.

Diye şikâyet ettiler.

Ferhad paşa ve sair vezirler, vakayı hayretlerle dinliyorlardı.

Rıdvan ağa hiç tavrını bozmadı:

— Ben haremde cevahirleri kenduye teslim ettim.

Dedi.

Artık divanın bu inkâra karşı yapacağı bir iş yoktu. Fakat, öbür baltacılara yahudilerin bu isnadı çok dokundu:

— Biz bu namı kabul etmeziz. Bu âdem aramızdan çıksun. Bedehu taşrada şer'i şerif üzere ahvalin siz bilürsüz.

Diye ayak dirediler.

Divan erkânı da ne yapacağını şaşırdı. İşi Üçüncü Murada arzetti. Rıdvan ağa on sekiz akçe ile sipahi oğlanı bölüğüne ilhak olundu. Fakat o gece ağa odasında misafir edildi. Üstü başı araştırıldı. Yahudinin verdiği sorgucun elması pençesi koynundan çıktı. Artık inkâr edemedi.

Ertesi gün baltacılar koştular. İçeride odun anbarı apteshanesinde bir lâşe bulunduğunu haber verdiler.

(Arkası var)

SİNEMA

Hollivutun tarihî binası

Artistlerin heyecanla bekledikleri şey: kartlarının renginin değişmesi...

Hollivut (Akşam) — Hollivutta tarihî bir bina vardır. Bu bina Paramount film şirketinin artistlere mahsus dairesidir. Yirmi beş senedenberi bir çok yıldızlar buraya uğramışlar ve kademe kademe yükselmişlerdir. Bunlardan bir kısmı bugün unutulmuşlardır. Bir kısmı sefalet içinde, hayatlarını kazanmak için ağır işlerle uğraşmaktadır. Bir kısmı ise, bir zamanlar kuruldukları odalarda yeni yıldızlara hizmetçilik etmekle meşguldür.

Paramountun artistlere mahsus dairesini herkes tanır. Çünkü buraya girmiyenler de bu daireyi bir çok filmlerde görmüşlerdir. Fakat bazan muhteşem bir şato, bazan bir Çinli evi, bazan da Pariste bir apartıman şeklinde... Bazı filmlerde bu bina hakikî şeklile, yani artistler dairesi olarak gösterilmiştir. Fakat o zaman da içindeki hayat tamamile canlandırılmamıştır.

Paramountun artistlere mahsus binası 3 katlıdır. İki cephesi vardır. Bir cephesi düzdür, bir çok kapıları vardır. İkinci cephesi, eski Yunan mabetleri gibi sütunludur. Ön tarafta küçük çam ağaçları dikilidir.

ARTİSTLERİN ODALARI

Artistlere mahsus binada her artist için bir oda vardır. Artist bu odada soyunup film için lâzımgelen elbiseleri giyer, boş vaktinde istirahat eder, tuvalet yapar.

Bir artistin kıymetini anlamak için bu binadaki odasının kaçıncı katda olduğunu bilmek lâzımdır. Birinci kat yıldızlara mahsustur. Burada yıldızlardan başkası oturamaz. Hatta kâfi derecede birinci sınıf artist olmadığı zaman bile ikinci sınıf bir artist bu katta oturamaz.

Birinci katta 122 numarada Gary Cooper, 121 numarada Carole Lombard, 120 numarada Cary Grant, 119 da Marlene Dietrich oturur. Diğer odaları da yıldızlar paylaşmışlardır.

İkinci katta ikinci sınıf artistlerin odaları bulunur. Birinci kata inmek buradakilerin büyük bir iştiyakla bekledikleri şeydir.

Üçüncü kat figüranlar içindir. Burada herkesin ayrı odası yoktur. Odalar koğuş şeklindedir. Her koğuşta on beş yirmi figüran bulunur.

Binanın kapısında bir plâk vardır. Bu plâkta her odanın sahibinin ismi yazılıdır. Odaların kapısında da orada oturanların kartları bulunur. Yıldızların isimleri portakal rengi kartlara basılıdır. İkinci sınıf yıldızların kartları sarı, figüranların beyazdır. Bütün artistler portakal rengi kart hulyasile yaşarlar. Fakat maatteessüf bir çokları için o gün gelmez.







İnceliğile herkesi teshir eden Marlene Dietrich, eski günleri unutmıyan Fred Mac Murray, hırçınlığından bahsedilen Carole Lombard

KART DEĞİŞMESİ

Artistlerden birinin kartının değişmesi mühim bir hâdise teşkil eder. Tebrikler yapılır, öpüşmeler olur. Hele bazan üçüncü kattan birinin kartı birdenbire portakal rengini alır. Bu fevkalâde bir vaka olur. Fakat bu tebrikler, öpüşmeler arasında kıskançlık hisleri de göze çarpar. Herkes içinden:

— Ne olurdu beni bir tecrübe etselerdi? Sanki yıldızlığa terfi edenin ne farkı vardır?.. diye söylenir durur.

MÜDÜRÜN HATIRALARI

Artistler dairesinin bir müdürü vardır. Bu adam 25 senedir ayni vazifededir. Bu zatın anlattığına göre oda seçmede yıldızlar kadar titiz kimse yokmuş. Bunlar bir türlü odalarını beğenmezler, başka bir oda boşaldıkça oraya geçmek isterlermiş.

Hele kartlarının rengi değişince hemen aşağı kata inmek için can atarlarmış. Yalnız bir istisnası varmış: Fred Mac Murray.

Fred geçen sene figüranlara mahsus üçüncü katta idi. Kartının rengi değişince kendisini ikinci kata indirmek istediler. Fred üçüncü katta kalmak istiyerek herkesi hayrette bıraktı. Fakat nizam çok sıkı olduğundan inmeye mecbur kaldı. Fred bir kaç film daha çevirip şöhret kazanınca «birinci kata ineceksin» demişler. Fakat bu sefer şöhretine güvenerek «ikinci kattan kımıldamamak hususunda ısrar etti. Şimdi Fredi Hollivutta «figüranların dostu, eski günleri unutamıyan aktör» diye tanıyorlar. Çünkü birinci kata inenlerin burnu büyüyormuş.

YILDIZLARIN TABİATLERİ

Binanın müdürü yıldızların tabiatlerini öğrenmiş. Her birinin ne tıynette insan olduğunu pek âlâ biliyor. Meselâ Carole Lombard için «çok şımarık» diyor. Hanım kadın değilmiş. Odasında ufak bir intizamsızlık bulsa evi yanmış gibi barbar bağırırmış.

Müdür, Marlene Dietrichin tatlı gülüşüne meftun. Fakat «anahtar kaybetmekte birinci» diyor ve anlatıyor:

— Marlene hemen her hafta bir anahtar yaptırmak mecburiyetinde kalıyorduk. Akşam üstü gelir. Tatlı tatlı gülmeye başlayınca anlardım.

— Anahtarınızı kaybettiniz değil mi?

— Evet... cevabını verirdi.

Müdür bütün eski yıldızları tanıyor. Bebe Danielsleri Clara Bowları Pola Negrileri ve saireyi... Fakat onlardan bahsetmek istemiyor. Soranlara:

— Bak hayaletleri köşelerde saklı bizi dinler. Sinema yıldızı dediğin kuyruklu yıldız gibidir. Parlar söner. diyor.

Eski bir dostluk

Joan Cravford ile Clark Gable beş sene evvel ilk defa birlikte filim çevirmişlerdi. Arkadaşlıklarının başladığı o günü her sene kutluyorlar. Birlikte çevirdikleri ilk filim «Dans çılgınlıkları» idi. Joan bu filimde güzel haydud rolü oynıyacak. Erkeğin «Clark Gable» olmasında ısrar etmiş ve bu rolü Clarka temin etmişti. Bu filimden sonra «Clark Gable» yıldızlar sırasına girmiştir.

Bir demet çiçek

Bundan birkaç gün evvel Mac Evans kendisine hayran olan birisinden bir demet gül hediye almıştı. Gülle beraber gönderilen kartta her gülün, artistin yakın dostlarından birinin adını taşıdığı yazılmakta idi. Akşam üstü Mac, Una Merkele telefon ederek bunu anlatınca Una şu cevabı verdi:

— Her halde benim için bir deve dikeni göndermişlerdir.

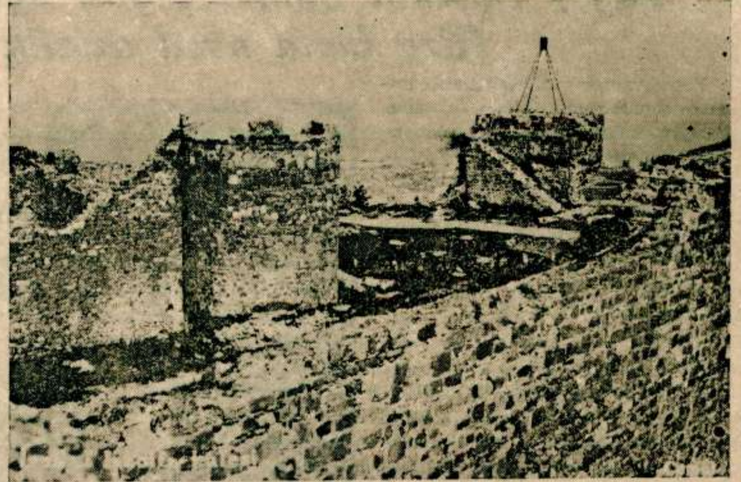


Paramountun artistlerin değişme dairesinin arka cepheden görünüşü

Izmirde tetkikler

Izmirin güzel manzarasına hâkim Kadifekale

Burası çam ormanı haline getiriliyor, bir gazino da yapılacak



Kadife kale

İzmir (Akşam) — İzmire gelen bir kimse, bu şehrin güzelliklerini, mamurluğunu, doyulmaz manzaralarını görebilmek için herhalde Kadife kalesine çıkmalıdır. Kadife kalesinden; bir taraftan körfezin enginlerini, diğer taraftan Kemalpaşa dağlarına kadar uzanan zümrüd gibi ovada sisler içinde farkedilen emsalsiz münbit tarlaları, bahçe ve ormanları, öte taraftan Yamanlardaki çam ormanlarının ihtişamını görmek mümkündür.

Belediye reisi doktor Behcet Uz, otomobilimiz, Kadife kalesine çıkan, turistlere bir kolaylık olmak üzere yaptırılan ve kalenin bulunduğu tepeyi dolaşan yoldan geçerken günay tarafındaki güzel ve mahsuldar ovayı işaret ederek:

— Şu güzelliklere bakın. İnsan, yalnız bunları görmek için bile kaleye çıkar. Bu kadar güzel bir memlekette çalışmak insan için ne bahtiyarlıktır.

Belediye reisinin gösterdiği tarafa baktım: Buca, Kızılçullu adlarını taşıyan sayfiye köy ve nahiyesi çamlıklar, bağlar arasında ne güzel bir manzara teşkil ediyordu. Bu mahsuldar ovanın içinden geçen demiryolu, Aydın ve havalisinin zengin mahsullerini bir ihraç iskelesi olan İzmire döken bir medeniyet vasıtası, tâ uzaklarda kayboluyor. Az beride Milâddan evvel İzmire su vermek için yaptırılmış, binlerce senenin tahripkâr zelzelelerine, tabiatın hırçınlıklarına göğüs germiş, hâlâ dipdiri, hâlâ ayakta duran su kemerleri var. Yalnız zelzele, fırtına değil, her sene biraz daha geniş bir şekilde temellerini sarsan heyelân bile onları hâlâ yıkamıyor...

İşte Kemer çayı... Beş altı sene evvel bir tugyanda (110) İzmirlinin ölümüne sebebiyet veren çay... Şimdi cılız, mecalsız, kıvrılarak akıyor. Evvelce bu çaya (Kervan suyu) derlermiş. İzmire gelen kervanlar, bu suyun üzerinde kurulan (Kervan köprüsü)nden geçerek şehre girerlermiş.

Daha iki sene evveline kadar İzmirin tabakhaneleri, bu derenin kenarında idi. Tabakhanelerinden dereye akan pis sular, denize dökülünceye kadar geçtikleri şehir aksamında halkın sıhhatini ihlâl ediyordu. Bilgili bir doktor olan İzmirin çalışkan belediye reisi Behcet Uz, uzunca süren bir mücadeleden sonra tabakhaneyi buradan kaldırtmış..

Otomobilimiz, Kadife kalesi üzerindeki meydanda durdu. Etrafa bakınıyoruz. Dört beş sene evvel bu tepe çırılçıplak bir halde iken belediyenin sistemli ağaçlandırma faaliyeti, susuz Kadife kalesini de zor olmakla beraber ağaçlandırmağa muvaffak olmuş.. Şimdi burada (2000) kadar çam fidanı var. Dört sene evvel ekilenler, fidanlıktan kurtularak birer ağaç olmuşlar... On beş sene sonra bu Izmirin en güzel manzaralarına hâkim tepede nasıl bir çam ormanı yükseleceğini şimdiden tahmin etmek mümkündür. İzmir su şirketi, Kadife kalesine su çıkartacağını vadetmiş. Belediye reisi diyor ki:

— Buraya bir defa su çıksın. Bir sene içinde Kadife kalesi tepesinde ağaçlandırılmamış bir karış toprak bırakmıyacağız. İzmirin bütün güzel manzaralarını ayaklar altına seren bu tepede belediye bir de modern gazino yaptıracaktır. Sıhhî ve temiz bir hava, iyi bir servis ve eğlenceye yalnız İzmirlilerin değil, İzmire gelecek her ziyaretçinin koşacağı şüphesizdir.

Düşünüyorum: Bu güzel manzaraları günlerce görmek, Kadife kalesinin tarihî kıymetini yakından tedkik etmek, kale altından gizli yollarla Namazgâha kadar uzanan koridorlarda dolaşarak eski İzmiri anlamak, tarihin eski İzmire aid galerilerinde unutulmaz bir gün geçirmek için bile buraya her sene on binlerce Türk ve ecnebi seyyah gelebilir. Ve Kadife kalesinde yapılacak güzel bir otelde pekâlâ kalabilirler.

Belediye reisi, burada otel inşasından daha mühim işlerle, meselâ İzmir fuarı ve imar işleri ile meşgul olmayı tercih ettiğini söylüyor. Seyyahlar için Kadife kalesinde otel inşası işini ikinci, hattâ üçüncü plâna bırakıyor. Kendisine hak vermemek mümkün değil... İzmirin imar işleri, bilhassa fuar işi, burada bir otel inşasından herhalde daha mühim ve İzmirin iktisadiyatı için lüzumlu işlerdir.

Milâddan evvel büyük İskender, İzmiri zaptettiği vakit Kadife kalesine çıkan yolda büyük bir çınar ağacının altında denizin enginlerine, ovaların zümrüd rengindeki ihtişamına dalmış, sonra yorgunluğunu gidermek için asırdide çınar ağacı altındaki çeşmeden su içmiş ve uyumuş..

O vakit İzmirliler, şimdiki Halkapınar mevkii civarında Halkapınar deresi kenarındaki evlerde yaşar ve oradaki tarihî hamamlarda yıkanırlarmış. Büyük İskender; İzmir şehrinin bu kadar güzel manzaralarına hâkim tepede kurulmayışına esef ve hattâ hiddet etmiş ve şehrin baş kâhinini yanına çağırtarak gûya gördüğü bir rüyayı ona anlatmış:

— «Melezler çayı civarında eski İzmirde oturan İzmirliler bedbahtırlar. Kadife kalesinde kurulacak yeni İzmirde ev yaptıracak olanlar, üç defa mukaddes ve aziz sayılacaklardır.» rüyamda seni gördüm, bana bu sözleri söyledin.

Demiştir. Baş kâhin, büyük İskendern rüyasına girmek şerefinin kendisine verdiği gururla cevap vermiş:

— Evet, demiş, İzmir, Kadife kalesinde kurulmalıdır. Orada ev yaptıracak olanlar üç defa mukaddes ve aziz sayılacaklar...

Bu rüya, mamur İzmirin Kadife kalesinde kurulmasını, yükselmesini temin etti.

Bu tarihî ve mamur İzmrin nasıl kurulduğunu, sonra nasıl yıkıldığını diğer mektubumda öğreneceksiniz.

N. ESEN

Donanmamızın bugün varacağı Malta nasıl bir yerdir?

Malta adası, kayalık olmasına rağmen dünyanın en kalabalık yerlerindendir



Maltanın merkezi olan Valettada şövalyelerden kalan eski kale

Birkaç gün evvel İstanbuldan hareket eden donanmamız bugün Maltaya vasıl olacaktır. Malta, Akdenizin tamam ortasında, İngilterenin idaresi altında bulunan üç adadan biridir. Bu adaların en büyüğü Maltadır. Bundan sonra Goza adası gelir. İki adanın ortasında Cona adası vardır.

Maltanın merkezi ve başlıca limanı, adanın şarkındaki Valetta'dır. Burası dünyanın en mükemmel ve en mahfuz limanlarından biridir. Akdenizdeki büyük İngiliz donanmasının üssü ve tersanesi de bu limandadır.

Bu limanın biraz ötesinde arabların bıraktığı adını hâlâ muhafaza eden küçük (Cezire) adası vardır. Bütün adaların mesahası 118 mil yani 316 kilometre murabbaı ve nüfusu 255 bin 185 kişidir.

MALTA NASIL BİR YERDİR?

Malta adaları ezelden kayalık ve çıplaktır. Ziraat için kabiliyetsizdir. Nehirleri ve çayları da yoktur. Kayalıklar arasındaki derin derelerde yalnız yağmur yağdığı zaman seller akar.

Malta, dünyanın en küçük adalarından ve kayalık olduğu halde nüfusu en kalabalık yerlerden biridir. Binlerce sene tarihî Akdenizin başlıca yolu üzerinde gemiler için en lüzumlu bir melce bulunduğundan arazisinin ziraate kabiliyetli bulunmamasına rağmen mamur ve meskûn olmuştur.

Asıl Malta adasının cenubu garbî sevahili dik uçurumlardan mürekkeptir. Burada arazi 845 kadem yükselir. Şimali şarkî sevahili nisbeten düzdür. Bu düzlük Valetta ile Sen Pol derin körfezi arasındadır. Adanın cenubu şarkî müntehasında dahi mahfuz ve geniş Mersa Scirocco körfezinin de iki tarafı düzdür.

Toprak tabakası çok ince olduğundan kayalıkların aralarına toprak doldurularak biraz ziraat yapılıyor. Tarlaların etrafı yüksek taş duvarlarla çevrilmiştir. Bu sayede mezruat kışın sert ruzgârlarından muhafaza edilir. Kânunuevvel ile mart arasında şimali şarkîden esen gregole ruzgârları çok tahripkâr olduğundan duvarsız mezruatın yetiştirilmesine imkân yoktur.

Ağustos ile eylül arasında Sahrayı kebirden esen ve denizde rutubet alan sıcak rüzgâr tahammülfersadır. Kışı ve ilkbaharı mutedildir. Don olmaz.

MALTA KEÇİLERİNDEN GEÇEN HASTALIK

Vaktile buradaki İngiliz garnizon efradı sık sık hastalanırdı. Hastalığın membaı Maltız keçileri olduğundan askerin keçi sütü içmekten menedilmesi ile hastalık ta kalmamıştır. Keçi sütü yerli ahaliye pek dokunmaz. Adada 43000 keçi besleniyor.



Valetta kalesinin duvarları

Vaktile Akdenizin şark havzasında suyu tatlı muazzam bir göl vardı. Bu gölü garp havzasından ayıran bir sırt vardı. Bu sırt arazi tahavvülâtı ile battığı zaman bunun suyun haricinde en yüksek tepeleri olan Malta ve Gozo adaları kalmıştır. Bu suretle şakî Akdeniz gölünün suları da garp havzasının ve Atlantik suları ile karışarak tatlılığını kaybetmiştir.

Bu nazariyenin en büyük delili Malta adalarının kayalık mağaralarından bir çok tatlı su balıkları ve denizayğırı ve büyük kablumbağalar gibi hayvanların müstehaseleri de bulunmuş olmasıdır.

Maltalıların başlıca maişeti tersane ve kömür istasyonlarındaki işleridir. Maltalılar bu işlerde fevkalâde kabiliyet göstermektedirler. Büyük limanlara isola noktasının yukarısındaki derede İngiliz bahriyesinin en büyük gemileri havuzlanarak tamir ve tathir edilir. Büyük kömür stokları Morsa körfezinde ve Büyük limanın müntehasındadır. Şehrin başlıca nakıl vasıtası 220 kadem irtifaa çıkaran elektrikli asansörlerdir.

VALETTA LİMANI

Maltanın başlıca limanı ve şehri Valetta, dil gibi uzanan ve sırtı gayet yüksek bir kayanın üzerindedir. En yüksek seviyesi denizden 200 kadem irtifadadır. Cenup tarafında büyük liman ve şimal tarafında Marsamuscetto limanı bulunuyor. Saraylarının ve binalarının çoğu Malta şövalyeleri tarafından on altı ve on yedinci asırlarda yapılmıştır.

Valetta şehrinin en eski kısmı Vittoriosa tarafıdır. Rados şövalyeleri adalarının Türkler tarafından fethedilmesi üzerine Maltaya göç ettikleri zaman bu mahalde yerleşmişlerdi.

Marsamuscetto limanının şimal sahili Sliema ferahlı olduğundan İngiliz zabitleri buradaki sayfiyelerde yaşarlar.

Maltanın eski paytahtı Notabile'dir. Deniz ve karaya nazır yüksek bir yerde yapılmıştır.

MALTA LİSANI NEDİR?

Maltalılar eski Yunanistan ve Roma imparatorluğunun vücud bulmasından evvel Akdeniz sahillerinde yaşayan büyük Akdeniz yahud Curoafrikan ırkına mensup olması muhtemel karışmamış bir kavimdir. Maltada bulunan üç dört bin senelik eski kafa tasları, bu iptidaî ırkın başka taraflarda bulunan kafa taslarına çok benzemiyor. Bu kavim 6000 senedenberi Malta adalarında yaşıyor.

Maltalılar eski lisanlarını kaybederek arapçayı kabul etmişlerdir. Maltalıların şivesi Akdenizin Afrika sevahilinde konuşulan arapçaya çok yakındır. Ahalinin yukarı sınıfı İtalyancayı da konuşmaktadır. Şehirlerin haricinde de halk Maltız dili ile bozuk italyanca kullanıyor.

İtalya bir kısım Maltalıların italyanca ile münasebetlerine dayanarak bu memleketi İtalya kültürü dairesinde saymaktadır. Bu yüzden İngiltere i.. ilk defa İtalyanın arası açılmıştı. İtalyanların harsî nüfuzlarına sed çekmek için İngiltere hükûmeti 1934 senesinde Maltız dilinin mahkemelerde resmî lisan olduğunu ilân etti.

Malta sırasile eski Yunanlıların, Kartacalıların, Romalıların ve Arapların eline geçmiştir. 1090 senesinde Sicilya ile birleşmiştir. 1530 da imparator beşinci Şarl tarafından Senjan şövalyelerine verilmiştir. 1798 de Napolyonun eline geçmiştir. 1814 senesinden beri İngilterenin elinde bulunuyor. — *F.*

Almanyaya canlı hayvan gönderilecek

Almanyaya canlı hayvan ihraç edilmesi yolunda teşebbüsata girişildiği haber veriliyor. Alman baytarî zabıtası bu hususta tetkikat yapmaktadır. Karşılıklı temasların müsbet neticeler doğuracağı muhakkak görülmektedir. Bu münasebetle yakında satışlara başlanacağı zannediliyor.

M. Salengronun intiharı

Fransız dahiliye nazırı nasıl esir düşmüştü?

M. Blum mebusan meclisinde iradettiği nutukta bunu anlatıyor

Fransız dahiliye nazırı M. Salengronun intihar ettiğini ajanslar haber verdi. M. Salengro Fransada sağ cenah fırkalarının ve bilhassa müfrit sağ cenahçı Gringoire fırkasının en çok hücum ettikleri nazırlardan biri idi. Sağ cenah fırkaları, Blum fırkasının haysiyetini kırmak ve şerefini lekelemek için dahiliye nazırı Salegronun büyük harp zamanında cephede asker iken bir fırsatını bularak Almanlara kaçmış olduğunu ve Fransız divanı harbi tarafından gıyaben idama mahkûm edilmiş bulunduğunu ileri sürüyorlar, vatan haini olan bir adamın kabinede dahiliye nezareti gibi mühim bir mevkide nasıl bulundurulduğunu sorup duruyorlardı.

Hükûmet, günden güne şiddetini arttıran bu hücumlara bir nihayet vermek için Fransız büyük erkânı harbiye reisi general Gamelenin riyaseti altında eski muhariblerden mürekkeb bir jüri heyeti teşkil etti ve Salengronun hakikaten iddia edildiği gibi, asker firarisi olup olmadığı ve gıyaben idama mahkûm edilmiş bulunup bulunmadığını tahkika memur etti. Heyet, haribiye nezaretinde mevcut bütün dosyaları tetkik ettikten sonra gazetelerle ilân edilen şu neticelere vardı.

1 — Salengro asker kaçağı değildir. 2 - Kendisi gıyaben idama mahkûm edilmemiş, bilâkis Almanların eline esir düştükten sonra mesele divanıharbe intikal edince gıyaben ve ittifakla beraetine karar verilmiştir.

Jüri heyetinin bu tahkik raporu, sağ cenahçıları susturmadı. Onlar, daha büyük bir şiddetle dahiliye nazırına ve Blum kabinesine hücumlarına devam ettiler. En nihayet mesele Fransız parlâmentosuna aksetti.

M. BLUMUN NUTKU

Başvekil M. Blum söz alarak arkadaşını şiddetle müdafaa ettikten sonra yapılan hücumların çok çirkin birer iftiradan başka bir şey olmadığını anlattı, müfrit muhaliflerin parmaklarına doladıkları bu meselenin menşe ve evveliyatı hakkında şu izahatı verdi.

— M. Salengro umumi harp patladığı zaman sosyalist olduğu ve bir nümayişe iştirak ettiği cihetle, bir aralık tevkif edilmiştir. Fakat kendisi askere alındıktan sonra âmirlerinin şikâyetini mucib olacak hiç bir harekette bulunmamış, bilâkis takdir ve muhabbetlerini kazanmıştır.

M. Salengro, bölükteki arkadaşlarile şöyle bir and içmişti: İçlerinden biri muharebede ölürse hayatta kalan arkadaşları hüviyet cüzdanını ve sair evrakını alacaklar ve ailelerine göndereceklerdi. Harb patladıktan sonra Salengro kıtasını değiştirdi ve bisiklet müfrezesine verildi.

Bir gün Salengro bisikletine binerek eski bölük arkadaşlarını ziyarete gitti. Bölükte sağ kalan bazı arkadaşları, çok sevdiği arkadaşı çavuş Demayinin bir gün evvel siperlerin ilerisinde maktul düştüğünü ve cesedinin Fransız ve Alman siperleri arasında kaldığını haber verdiler.

ARKADAŞININ CESEDİNİ ARIYOR

Salengro eski andını hatırladı, ve maktul arkadaşının cesedini bularak evrakını almağa ve ailesine göndermeğe karar verdi. Bölük kumandanı, Salengronun mutemed bir memuriyette istihdam edildiğini bildiği cihetle, bu arzusuna mümaniat etmedi ve karşıki tepeyi göstererek dedi ki:

— Git, fakat şu karşıki sırtı aşma. Çünkü onun arkasında Almanlar bulunuyorlar.

Salengro yanına silâh almıyarak ve yerlere sürünerek iki tarafın siperleri arasındaki tehlikeli sahada ilerilemeğe başladı. Bir aralık arkadaşları, Salengronun biraz ileride yerde yatan bir cesede yaklaştığını, ceplerini araştırarak içinden bir takım kâğıtlar aldığını gördüler ve bunun arkadaşı çavuş Demayi olduğunu anladılar. Ondan sonra Salengro bir daha görünmedi. Aradan bir kaç dakika geçtikten sonra sırtın tepesinden üç silâh sesi duyuldu. Herkes Salengronun Almanlar tarafından öldürüldüğünü zannetti ve mesele bir daha kurcalanmadı..

BİR KAÇ AY SONRA..

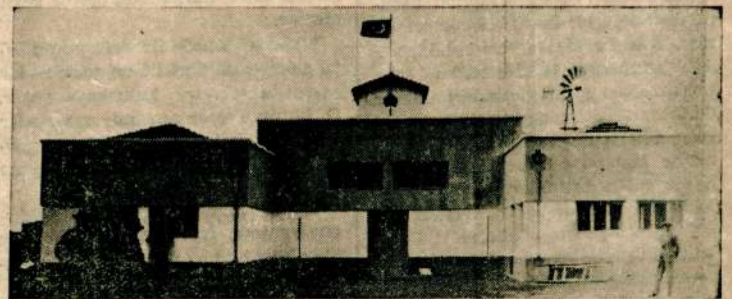
Bir kaç ay sonra Salengronun Almanların eline esir düştüğü anasına gönderdiği mektuptan anlaşıldı. Salengronun şüpheli mazisi ve müfrit bir sosyalist olduğu nazarı dikkate alınarak mesele divanıharbe intikal etti ve kendisinin gıyabında askerde iken gösterdiği hizmetler nazarı itibara alınarak ekseriyetle beraetine karar verildi. Salengronun gıyaben idama mahkûm edilmiş olduğu tamamile asılsızdır.

Salengro, Fransızlar tarafından değil, Almanlar tarafından iki sene kürek cezasına mahkûm edilmiştir. Çünkü Kendisi esarette iken kamp kumandanı olan bir Alman yüzbaşısı, Salengro ile 35 arkadaşını bir mühimmat fabrikasında kullanmak istemiş, fakat Salengro:

— Bizi kurşuna dizebilirsiniz. Fakat vatandaşlarımızı öldürmekte kullanılacak mühimmat imalinde çalıştıramazsınız demiş ve bu hareketinden sonra Alman divanı harbine verilerek 2 sene kürek cezasına mahkûm edilmiştir.»

M. Blumun verdiği bu izahat, sol cenah mebusları tarafından şiddetle ve hararetle alkışlanmıştır. Blum kürsüden indikten sonra bir köşede oturan Salengroyu kucaklıyarak alnından öpmüştür.

Menemen mezbaha ve hâli açıldı



Menemende açılan yeni ve güzel mezbaha

İzmir (Akşam) — Menemende belediye tarafından inşa ettirilmiş olan mezbaha ile sebze hâlinin açılma merasimi, Cumhuriyet bayramının ikinci günü vali Fazlı Güleçin önünde yapılmıştır. Merasime İzmirden belediye reisi Behçet Uz ile vilâyet daimî encümeni azaları da gitmişlerdi. Vali, bir nutuk iradetmiş ve Menemenlilerin, evvelce arada bulunan ikiliği kaldırarak el ele çalışmalarından memnun olduğunu söylemiş ve muvaffakiyetin sırrı birlik olduğunu anlatarak:

— Sizleri daima bir görmek isterim.

Demiştir. Menemen belediye reisi İdris te bir nutuk söylemiştir.

AKŞAM - SPOR

AVCILIK BAHİSLERİ

Bıldırcın avcılığı ve Bıldırcın

Bir günde bıldırcın vurma dünya rekoru kimdedir?



Geçmiş zaman olur ki, hayali cihan değer derler, ne kadar yerinde bir sözdür. Anguryada ve Anbarlıda ne hoş vakitler geçirirdik.

Anbarlıda bıldırcın mevsiminin bidayetinden sonuna kadar İstanbulun en namdar avcıları bir araya toplanırdı. Angurya çifliğinde büyük Reşit paşa ahfadından bay Veliettine misafir olurduk. Son derece misafirperver ve bütün manasile iyi bir dost olan Veliettin o vaktin baş avcısı idi. Anguryada bıldırcın rekoru daima kendisinde kalırdı. Bir günde (365) tane bıldırcın vurarak bir Türkiye rekoru yapmıştı. Sonra bu rekoru bay Abbas Celâl bir günde (440) bıldırcın vurarak kırdı. Bay Abbas Celâlin yaptığı bu adet bir dünya rekorudur. Bundan sonra da bu rekoru kimsenin kıramıyacağını iddia ederim. Zira Anguryaya o eski avcılardan devam eden kimse kalmadı. Bugün Anguryaya giden avcılar öyle büyük bir curnataya tesadüf etseler bile; (440) adedinin yanına bile yaklaşamıyacaklarını zannederim...

O vakitler her avcı için Anbarlıda bıldırcın mevsimini geçirmek bir anane olmuştu. Oranın kadim müdavimlerinden Zeynel bey merhum, bizim devam ettiğimiz bundan on beş sene evvel kırk senedir Anbarlıda bir mevsim kaçırmadığını söylerdi. Akşamları deniz kenarında kahveci muhtar Mihalin kahvesinde oturur, Zeynel beyin etrafına toplanıp av hikâyeleri dinlerdik. O, o zamanın büyük avcılarından bahsederdi. Halim ve Reşat paşaların, Zarifi ve Korpilerin yaptıkları avları anlatır, bize zevkle dinletirdi.

Anbarlıya müdavim avcılar arasında musikiye merakı olanlar da vardı; bazen ince saz olurdu. Sabaha kadar oturup hiç uyumadan bıldırcına çıkardık. O kafa ile ayaklarımızın dibinden fırlayan bıldırcınlara tatlı tatlı mankeler etmemizden birbirimize lâtife mevzuları çıkardı.

Bugün maziye karışan bütün o hatıraları ve o zevatı hatırladığım zaman kalbimin sızladığını hissederim. Şimdi ne Anbarlının, ne de bıldırcın avının zevki kalmıştır. Gûya bıldırcınlarda da bir hissikablelvuku varmış gibi kaç senedir memleketimize ülfet etmez oldular. Bıldırcın nedreti nazarı dikkati celbedecek kadardı. Avcılarımızdan birçoğu, bıldırcın neslinin azaldığı, bir kısmı da bıldırcınların ahvali havaiyeye tâbi olduklarından fırtınaların tesirile başka başka istikametten geçim yaptıkları iddiasındadırlar. İkisi de doğru olabilir. Fakat hiç şüphe yok ki, bıldırcın nesli azalmıştır. Ağcılık ve deniz üzerinde tesadüf ettikleri fırtınalar bıldırcın nesli için birer afet olmuştur. Avcının verdiği ziyan üçüncü plânda kalır. Bugün bıldırcın neslinin azalmasına rağmen sonbaharda bıldırcının buradan geçim zamnında havalar müsaid giderse; yani yıldız poyrazı ve karayel estiği gecelerde gene bizim meralarımıza İstanbul avcılarına kâfi gelecek miktarda bıldırcın düşeceği kanaatindayım.

Bundan onbeş sene mukaddem Anbarlıya devam ettiğimiz günler mebzulen bıldırcın olurdu. Eylûlün birinci haftasından nihayetine kadar her gün iyice bıldırcın vururduk. Buna (Sıra kuşu) derlerdi. Sağlam tüfek atanlar her gün kırk elli kuş vururdu. Bu sıra kuşu günleri arasında bir de tatlı curnata yapardı. Bu günlerde yüz elli iki yüz bıldırcın vuran avcıları pek iyi hatırlarım. Bugün ise elli bıldırcın vuranı parmakla gösteriyorlar...

* * *

Av yazılarını yalnız avcı olanlara ve av meraklılarına yazarız. Bu nevi yazılar okuyucularımız içinde mahdut olan avcılara hoş gelebilir, zevkle okurlar. Fakat diğerleri av yazılarını belki de enteresan bulmazlar. Bunun için avcılık makaleleri yazan muharrirlerin yazılarının her okuyucuya zevk verebilmesine çok dikkat etmeleri lâzımdır. Yalnız avcılıktan değil; bütün hayvanatın yaşayış ve tabiî hallerinden bahsedecek olursak mevzular o nisbette istifadeli olur. Bugün bıldırcının nasıl bir kuş olduğunu bilen avcılardır, onların da hepsi değil!.. Fakat onun, o mini mini kuşcağızın, nerelerden aşıp memleketimize nasıl geldiğini ve nerelere kadar uzandığını yazarsak avcı olsun olmasın her okuyucuya merak ve hayret verecek bir mevzu çıkar

Bıldırcın memleketimizden senede iki defa geçer. Avrupadan gelişi ağustostan teşrinlerin nihayetine kadar devam eder. Bu geçim doğrudan doğruya Rusya, Romanya ve Bulgaristandandır. Bıldırcınlar, düşmanları olan yırtıcı kuşlardan pek korktuklarından seyyahatlerini geceleri yaparlar. Şafakla beraber kendilerini karaya atar ve bütün gün otların içinde saklanırlar ve o akşam tekrar uzun bir merhale daha katederler. Bıldırcınlar Rusyadan ve Romanyadan gelirken Karadenizi bir gecede geçip topraklarımıza konarlar. Bizden de kışı geçirmek üzere Afrikaya, ta Angola, Tanganika ve Transvale kadar giderler. Afrikada bulunduğum 1925 kânun aylarında aslan ararken otların içinden yüzlerce bıldırcın kaldırdım. Bu vaziyet bana Anbarlının büyük Curnatalarını hatırlattı.

Bıldırcınlar mart ayında Afrikadan tekrar Avrupaya hicrete başlarlar ve memleketimizden mayısta geçerler. Uzun bir seyahat yorgunluğile o mevsimde gelen bıldırcınlara mayıs bıldırcını deriz; bunlar son derece zayıf olurlar.

Bıldırcın senede iki defa yumurtaya gelir ve on dört ilâ on sekiz kadar yumurta çıkarıp kuluçkaya yatar. O, bütün kuşlar arasında mevsimler dolayısile, bulunduğu sahalarda yavrularını öldürmeden büyüten yegâne kuştur.

Bir tek bıldırcın birkaç dişi bıldırcın yanında muhafaza eder. Başka bir erkek bıldırcının yanına sokulduğunu istemez.

Mini mini bıldırcının son derece kavgacı bir kuş olduğunu söylersek hayret edersiniz. İki erkek bıldırcının saatlerce döğüştükleri vakidir. Buna rağmen bıldırcının kafesteki hali ve avlanmasındaki kolaylığı en gaddar avcının bile merhamet hislerini uyandıracak kadar hazindir.

Avcılık ve merhamet. Bu iki cümle bir araya sığmıyor. Bir gün acırız. Fakat ertesi gün, hiç te o insan değilmişiz gibi durmadan; açımadan atarız ve vurup öldürürüz. Biz avcılar günün birinde yaktığımız canların hesabını vermek mecburiyetinde kalırsak... Acaba ne yaparız?.. Bu derin felsefe üzerinde bir dakika duracak olursak, tüfeklerimizi ebediyyen duvara asmamız lâzım gelir.

Sait Salâhaddin Cihanoğlu

Bu haftaki lig maçları

T. S. K. İstanbul bölgesi futbol ajanlığından:

21/11/936 cumartesi günü yapılacak lig maçları

Taksim stadı:

Eyüp - Güneş B. takımları saat 13,20 hakem: Samim Talu.

Galatasaray - Hilâl B. takımları saat 15 hakem Tahsin Özsöz.

Şeref stadı:

İstanbulspor - Beykoz B.takımları saat 13,20 hakem: Ekrem Ersoy.

Fenerbahçe - Beşiktaş B. takımları saat 15 hakem Feridun Kılıç.

Fenerbahçe stadı:

Süleymaniye - Anadolu B. takımları saat 13,20 hakem: Halit Özbaykal.

Topkapı - Vefa B. takımları saat 15 hakem: Rıfkı.

22/11/936 pazar günü yapılacak lig maçları

Taksim stadı: Alan gözcüsü Adil Giray.

Kasımpaşa - Anadoluhisarı A takımları saat 11,30 hakem: Kadri Celâl.

Eyüp - Güneş A takımları saat 13,10 hakem: Şazi Tezcan. Yan hakemleri: Bahaeddin ve Samim Talu.

Galatasaray - Hilâl A takımları saat 15 hakem: Adil Giray. Yan hakemleri: Müfit ve Feridun Kılıç.

Şeref stadı: Alan gözcüsü Muhtar Oygur.

Ortaköy - Karagümrük A takımları saat 11 hakem: Emin Fuat.

Beykoz - İstanbulspor A takımları saat 13,45 hakem: Ahmet Adem. Yan hakemi Rıfkı.

Fenerbahçe - Beşiktaş A takımları saat 14,30 hakem: Sadi Karsan. Yan hakemleri: Nuri Bosut ve Adnan Akın.

Fenerbahçe stadı: Alan gözcüsü Saim Turgut.

Davutpaşa - Beylerbeyi A takımları saat 11 hakem: Burhan Apak.

Süleymaniye - Anadolu A takımları saat 12,45 hakem: Saim Turgut. Yan hakemleri: Ekrem Ersoy ve Halit Özbaykal.

Topkapı - Vefa A takımları saat 14,30 hakem: Sabih. Yan hakemleri: Tarık ve Tahsin Özsoy.

Futbol ajanlığının yukarıya koyduğumuz tebliğinde Fenerbahçe - Beşiktaş maçını, Sadi Karasanın idare edeceği ilân edilmekte ise de bu çok dürüst hakemimizin rahatsızlığını ileri sürerek bu müsabakayı idare edemiyeceğini hakem komitesi başkanlığına bildirdiğini haber aldık. Biz bu senenin en mühim karşılaşmasını çok iyi bir hakem olarak tanıdığımız Sadi Karsanın idare edemiyeceğini bildirmesini teessürle karşıladık. Hakem komitesi tekrar içtima ederek bu maçın idaresini Sadi Karsandan ısrarla rica edeceğini duyduk. Maamafih maç günü mesele çıkmaması için eğer Sadi Karsan ısrar ederse diğer birinin evvelden seçilmesi doğru olur kanaatindeyiz.

Sait Salâhattinin gelecek yazısı

Macaristanda Sülün avı

DÜZELTME

Pariste bulunan futbolcu Rasih'in geldiğinden bahseden dünkü yazımızda «iki gün evvel» cümlesi bir kalem hatasile «iki ay evvel» olmuştur. Düzeltir ve özür dileriz.

Misafire saygı

Yazan: Necdet Rüştü

— 1 —

Mezeler konuldu, masa düzüldü,
«Hacer» in gözleri gene süzüldü!.
Bir kadeh coşmaya oldu vesile,
Türküye başladı kıvrak sesile:

Türkü

Bir gonce açıldı gönül bağında,
Rengine vuruldum, başka gül seçmem!
Koç yiğit bir gençtir otuz çağında,
Anadan geçerim «Ali» den geçmem!..
«Ali» nin gözleri yaprak yeşili,
«Ali» nin aşkile bağrım deşili!..

***

Vurgunum, hiç yoktur farkım deliden,
Yeri var, kendini çeksin daraya!..
Zincire vursalar geçmem «Ali» den,
Girmesin yeter ki ölüm araya!..
«Ali» nin gözleri yaprak yeşili,
«Ali» nin aşkile bağrım deşili!..

— 2 —

Bu içiş «Bekri» yi getirir dine:
Bu gece keyfi var... Gene kendine
Ateşten bir gömlek biçiyor «Hacer»
İçiyor.. içiyor.. içiyor «Hacer»!..
Doğrusu coşmukta hakkı var kızın:
Sevdiği meydana çıktı ansızın,
genç asker taburdan izinli geldi,
Hacerin gönlünde güneş yüceldi!..
Eline değmişti çok şükür eli,
Bu gencin adını söyliyim: Ali!...
Dillere destandı onun türküsü,
Kızlara, dullara yastıktı göğsü!..
«Ali» ye geçen yıl gönül vermişti,
Bin türlü kahrına göğüs germişti:
Bazı gün sevildi, bazı atıldı,
Zavallı kızcağız çok ağlatıldı!..
Sonunda Hacere tutuldu Ali,
Bu sevda oynunda tutuldu Ali!...
Genç kızlar Hacere ederken hased,
Ayrılık çekmişti sevincine sed:
Askere gitmişti güzel sevgili,
Busesi dünyaya bedel sevgili!..
Bekledi.. aradan altı ay geçti,
Sanmayın altı ay pek kolay geçti:
Gözleri yoldaydı, kalbi ateşte!..
Bu akşam izinli gelince işte
Hacerin bitmişti bütün tasası,
Aliye kurmuştu rakı masası!..

— 3 —

Bu içki âlemi gerçi pek hoştu,
Adam da sarhoştu, kız da sarhoştu:
Son yoktu gençlerin bu sevincine!..
Alinin girmişti fakat içine
Akşamdan, bu kaygu denilen, güve:
Cesur kız almıştı kendini eve;
Hacerin vardı ki bir ağabeyi,
Şöhreti sarmıştı yeri, kubbeyi:
Vurduğu muştanın gitmez acısı,
Aksaray koğuşu tulumbacısı!..
Kazıktan kurtulmuş, ipten kurtulmuş,
Kendini kaç kere kodeste bulmuş,
Meydan da okumuş «on ikiler» e,
Olmuştu döktüğü kanlar bir dere!..
Bu adam az sonra eve gelecek,
O zaman kurşunlar göğü delecek,
Bıçaklar çekilip cenk olacaktı,
Ortalık kırmızı renk olacaktı!..
Gene çok fenadı yenilse, yense;
Genç adam düşündü:
— «Döğüşmedense
«Bu evden vaktinde kırarım dümen!.»
Davrandı masadan kalkmaya hemen:
— «Gideyim..»
Demişti geç kaldı fakat,
Bir sesle inledi gökler yedi kat:
Kapıda bir müthiş nâra duyuldu,
Ağabey gelmişti.. belâyı buldu!..
Kurnaz kız ne korktu, ne sendeledi:
—« Sen otur, istifi hiç bozma!..» dedi.

— 4 —

Sanırsın öfkeli bir yeniçeri,
Zilzurna odadan girdi içeri,
O zaten gezmezdi bir lâhza ayık!..
Tam külhan tipinde: Kaytan bir bıyık,
Omuzlar genişti, bacaklar uzun,
Belinde kuşağı Tarabulusun!..
Hiç sıtma görmemiş o kalın sesi,
Omuzda ceketi, sol kaşta fesi!..
Bununla kıyafet bak tamam oldu:
Ökçeler yumurta, paçalar boldu!..
Omuzdaş girince tam içeriye,
Hacere sormuştu:
—« Bu genç kim?..» diye!.
İhtimal var mı ki Hacer pot kırsın,
Dedi:
—« Süt kardeşim; elbet tanırsın;
«Dikkat et, hatırla küçük Veyseli!..
«Görünce olmuşum sevinçten deli,
«Kardeşim demektir ne kadar olsa!..
«Bir insan sokakta hazine bulsa
«Ansızın sevinmez belki bu kadar;
«Et, tırnak ayrılmaz.. arada süt var!.»
Omuzdaş o gece hayli sarhoştu,
Kendini yokladı: Düşünmek boştu!..
İnanıp bağırdı:
— «Hele beri gel;
«Koskoca er olmuş o küçük Veysel!.»
İkisi sarılıp kucaklaştılar..
Sarhoşluk faslında haddi aştılar:
Dizildi şişeler, geldi mezeler,
Şarkıya başladı yeniden Hacer:
«Alinin gözleri yaprak yeşili,
«Alinin aşkile bağrım deşili!..»

— 5 —

Geç vakit, gelmişti saat ikiye,
Kız kalktı:
— «Rakımız tükendi!.» diye;
Üçü de içerdi daha olaydı!..
Yüzleri çarpıldı, gözleri kaydı,
Tabaklar boşaldı, binlik devrildi;
Omuzdaş sızmıştı: Yere serildi!..
Hacerle genç adam rahat kaldılar,
Elele, dizdize aşka daldılar!..
Omuzdaş nasılsa birden uyandı,
Gördüğü tablodan gözleri yandı:
Alinin göğsüne dayanmış Hacer,
Diyordu: «Ben sana varmazsam eğer,
«Hayatın yolunu aşamam, Ali!.
«Ölürüm, ben sensiz yaşamam, Ali!.»
Omuzdaş yay gibi kalktı ayağa,
Elini götürdü hemen bıçağa!..
Aliyi ölümün korkusu sardı:
Fırladı.. sofada bir fener vardı,
Yanında görmüştü bir çift yemeni!.
Düşündü: «Giyersem tutamaz beni!.»
Yalın kat papucu çekti ayağa,
Feneri alınca kaçtı sokağa!..
Omuzdaş çorapla dışarı saldı,
Işıksız, çakıllı yollarda kaldı!..
Ha, gayret.. canını taktı dişine,
Bu sahte kardeşin düştü peşine:
Ayakta yemeni, elinde fener
Kaçarsa, öbürü albette döner;
Omuzdaş çaresiz etti yüz geri!..
Hiddetle girmişti evden içeri,
Yüzüne bağırdı kız birdenbire:
— «İkramın bu mudur bir misafire?.
«Zavallı gelmedi bize yıllarca,
«Göstermek lâzımdı saygı bir parça!.»
Kardeşi dönünce nankör kediye,
Ağabey söylendi: «Lâhavle..» diye!.
Çıkıştı:
— «Kız; Hacer!.. İnsaf et biraz,
«Misafir daha çok ağırlanamaz:
«Rakıyı, mezeyi önüne serdik,
«Tam keyif olunca, bir de kız verdik!.
«Papuçla feneri misafir aldı,
«Bak evin sahibi çorapla kaldı!..
«Taşlara çarparak ben her adımda,
«Üstelik yollarda uğurladım da!..
«Hayratlık kapıya döndü burası,
«Melûna vermedik bir diş kirası!..»



Tekirdağ (Akşam) — Serbes ve alaturka güreşlerde Türkiye başpehlivanı olan Tekirdağlı Hüseyin buraya dönünce hemşerileri tarafından büyük merasimle karşılanmıştır. Yukariki klişemiz Tekirdağlı Hüseyin ile kendisini karşılayanları bir arada gösteriyor.

Hazin bir aşk macerası

Beyaz kulenin perisinin acıklı ölümü

Transilvanyanın Baldo mıntakasındaki facia büyük teessür uyandırdı

Transilvanyanın Baldo mıntakasında Beyaz kulenin perisi namile şöhret kazanmış olan Markiz Eliza Von Dalbergin feci ölümü, yalnız Transilvanyada değil, bütün Romanyada derin bir teessür uyandırmıştır. Hayır ve şefkati yüzünden civar köylüler tarafından bir ilâh gibi tapılan bu genç ve güzel kadının ölümü, hakikaten misli görülmemiş bir fecaat arasında vukubulmuştur. Markiz Elizanın bir âdeti vardı: Her sabah atına biner ve oturduğu beyaz kulenin etrafında sarp ve yalçın kayalıklar arasında iki sat kadar gezer dolaşırdı. Geçen hafta gene güzel Markiz, atına binmiş ve sabah gezintisine çıkmıştır. Beyaz beygiri, sarp kayalıklar arasından geçerken birdenbire ürkmüş ve alabildiğine koşmağa başlamıştır. Markiz muvazenesini kaybederek beygirin sırtından yuvarlanmış, ve yere düşmemek için kuyruğuna dört el ile sarılmıştır.



Markiz Dalberg ve atı

Beygir daha ziyade ürkerek bütün hızile koşarken zavallı kadının vücudu yalçın kayalara çarpa çarpa parçalanmış, hurdehaş olmuştur.

Beygir, nihayet yorulmuş ve bir uçurumun kenarında duraklamıştır. Uzaktan faciayı gören köylüler derhal koşarak beyaz beygiri yakalamışlar ve zavallı Markizin hurdehaş olmuş nâşını kaldırarak şatosuna nakletmişlerdir.

Beyaz kulenin perisi unvanile civar köylerde şöhret kazanmış olan Markizin bu feci ölümü, Onu, Transilvanyanın sarp dağları arasında sıkışmış olan bu kurunu vustadan kalma kulede inzivaya çekilmeğe sevketmiş olan hazin bir aşk macerasının ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir.

Markiz Von Dalberg bundan beş sene evvel Transilvanya şehirlerinden birinde bir futbol maçı seyrederken merkez muhacim oynıyan Ferri namında levend ve yakışıklı bir delikanlıyı görerek çıldırasıya sevmiş, ve babasına bu aşkından bahsederek sevdiği delikanlı ile evlenmesi için müsaade istemiştir.

Markiz Dalberg, çok muhafazakâr bir asılzade idi. Eski ve asil bir aileye mensub olan biricik kızının, soydan olmıyan ve bütün medarı maişeti, mensub olduğu kulüpten aldığı bir kaç paraya inhisar eden bir futbolcuyu sevmiş olmasını ve onunla evlenmek istemesini bir türlü havsalasına sığdıramıyordu. Bu itibarla güzel ve romantik kızının bu talebini bidayette reddetti, sonra kızının şiddetli ısrarı karşısında evlenmelerine razı oldu.

Güzel Markiz, artık pek mesud görünüyordu. Genç ve yakışıklı kocası, futbolu bırakmış, kayın babasının geniş emlâkini idareye başlamıştı. Düğünden on ay sonra yakışıklı delikanlı, haşin ve serkeş bir atın sırtında, tarlaları gezerken, beygiri birdenbire şahlanmış ve kendisi yere düşerek kafası delinmek suretile feci bir surette ölmüştür.

Talihin bu haşin darbesi genç Markizi müthiş bir yeise düşürdü. Günlerce ağladı, sızladı, sonra Transilvanya dağları arasında sıkışmış kalmış olan bu eski kulede inzivaya çekilmeğe karar verdi. Markiz, bu inzivagâhında, yanına yalnız ihtiyar dadısını almıştı. Markiz bütün gün kulenin bir odasında kapanıyor, yalnız şafak söker sökmez, beyaz atına binerek sevgili kocasının saadetine doyamadan can verdiği yalçın kayalıkları her sabah ziyaret ederek hatırasını anıyordu. İşte Markiz de bu ziyaretlerinin kurbanı olup gitti. Markizin acıklı ölümile meydana çıkan bu hazin aşk macerasının tafsilâtı, bütün Transilvanyada derin bir teessür uyandırmıştır.

Tekirdağın kurtuluş günü



Tekirdağında kurtuluş bayramından bir intiba

Tekirdağ (Akşam) — 13 ikinci teşrin Tekirdağının 14 üncü kurtuluş yıl dönümü binlerce vatandaşın coşkun sevinci arasında kutlandı. Muradlı yolu üzerinde kurulan tak altında yolu kapayan kurdelâyı komutan M. Mazlûm İskora kesmiş ve belediye reisi kendilerine bir buket sunmuştur. Bu esnada kürsüye çıkan Mahmud Sümer Tekirdağ namına özlü bir söylev söylemiştir.

Buradan cumhuriyet alanına gidilmiş, Atatürk heykeli önünde ateşli söylevler verilmiştir. Gece belediyenin verdiği balo sabaha kadar neşe içinde geçmiş, fener alayları yapılarak şehrin muhtelif yerlerinde çalgı çaldırılarak sevinç günümüz kutlanmıştır.

KARİ MEKTUPLARI:

El çantalarından alınan bilet parası

Büyükadadan bir kariimiz yazıyor: Okuyucularınızdan aldığınız şikâyetnameleri gazetenize dercetmek lûtfunda bulunduğunuzdan cesaret alarak ben de atideki şikâyetimin dercini istirham eylerim. Şöyle ki:

Şikâyetim gerek Adalar ve gerek Boğaziçine işliyen vapurların, yolcular nezdinde olan 10-15 kiloluk sıkletinde el çantalarından 10-15 kuruş ücret almaları meselesidir. Yolculardan bu kabil eşya için ücret almak usulü hiç bir tarafta yoktur. Hattâ her yolcu için el çantalarından başka yükte ağır diğer eşyalardan bile nüfus başına miktarı kâfi bir sıklet tenzil olunduğu malûmdur. Bizim şimendiferlerde bile bu kabul olunmuş bir usul olduğu halde vapurlarda bu makul kaidenin tatbik edilmemesi doğru değildir!. Şirketlerin halka ve yolculara müşkülât ikaından ise teshilât göstermek menfaatlerine daha muvafık değil midir?.

Köpek yerine tay besliyor!

Tehlikeli yerlerde tayı kucağına alarak bir taraftan öteki tarafa geçiriyor

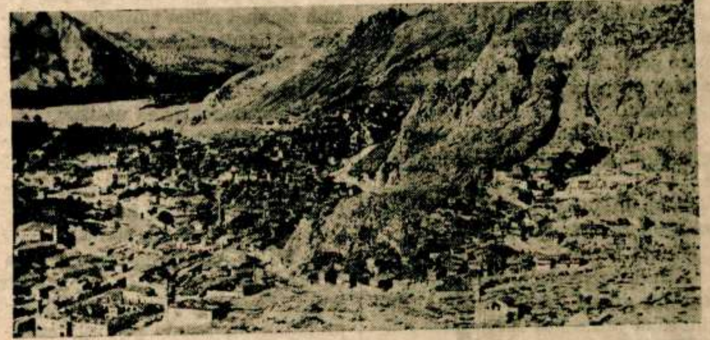


Son zamanlarda motörlü vesait o kadar çoğaldı ki at yavaş yavaş göze görünmez olmağa başladı. Hele Amerikanın büyük şehirlerinde at pek az görünüyor.

Ötedenberi atları çok seven bir Amerikalı kadın, bu mahrumiyeti telâfi için yeni doğmuş bir tay almış ve bunu evinde beslemeğe başlamıştır. Kadın sokağa küçük tayla birlikte çıkmakta, tehlikeli yerlerde tayı kucağına alarak bir taraftan öteki tarafa geçirmektedir.

Resmimizde kadın, tayı kucaklamış, caddeden geçerken görünüyor. Acaba bu küçük tayı ne kadar zaman evde besliyecek ve bilhassa caddeda kucağına alarak bir taraftan öteki tarafa geçirebilecektir?.

Amasya pek yakında elektriğe kavuşuyor



Amasyanın umumî görünüşü

Amasya (Akşam) — Amasya asarı atikası bol, tarihte önemli bir yer işgal eden Haydarpaşa-Samsun hattı üzerinde bir şehirdir.

Memleket yalçın kayalardan müteşekkil dağların arasında ve Yeşil ırmağın iki kenarında kurulmuştur. Bu kayalarda oyulu eski eserler vardır. Sokakları gayri muntazam, evleri ekseriyetle eski tarzdır. Yalnız ırmağı takiben uzayan bağlar ve bahçeler bir cenneti andırır. Halkı çalışkandır. Irmak üzerinde, bahçelere su veren büyük dolaplar göze çarpmaktadır. Amasyada her nedense şimdiye kadar elektrik yapılmamıştır. Son zamanda bu işe ehemmiyet verilmiş ve elektrik binasının inşası bitirilmiştir. Yakında makineler de takılarak şehir ışığa kavuşacaktır. Belediye başlıca caddeleri parke döşetmektedir.

Amasyada kurulan panayır üç gün devam etmiştir. Panayır çok kalabalık olmuş, bu münasebetle zahire fiatleri biraz yükselmiştir. Elma Samsunda da satıldığı üzere kilosu 15-20 kuruştur.

Yazın Samsun ile Amasya arasında yapılan tenezzüh trenleri çok rağbet görmektedir.

Her akşam bir hikâye

Bir macera

Yazıhanede idim. İşlerle meşgul oluyordum. Halil Raminin geldiğini haber verdiler. Bu eski bir mektep arkadaşı idi. Muhakkak, para istemeğe gelmiştir diye düşündüm. Ama benden on para bile koparamıyacaktır! dedim.

O perişan kılığı, bozuk yüzü ile içeri girdi. Elimi sıktı. Güler bir yüzle:

— Ah İhsancığım, senden büyük bir lûtuf rica etmeğe geldim, dedi.

Sözünü kestim:

— Para istiyeceksin, değil mi? Çok fena bir günde geldin, azizim. Bugün sana yarım lira bile verecek halde değilim.

O karşımda gülüyordu. Sanki hiç lâkırdılarımı işitmemiş gibi idi.

— Amma yaptın ha! dedi. Sabahleyin keyfin yerinde, eğleniyorsun galiba. Bana üç yüz lira verecek paran yok mu ayol?

Düşününüz, bir kere. Üç yüz kuruş değil, üç yüz lira istiyor! Bu zamanda üç yüz liranın ne demek olduğunu bilmiyor gibi.

Sabrım tükendi. Yerimden kalktım:

— Yavrum, dedim. Çok işim var. Sana para verebilecek vaziyette değilim. Oruvar.

Kolundan tuttum, kapıya doğru götürdüm ve nazikâne dışarı attım.

Tekrar işe başladım. Bazı kâğıdları gözden geçirdim. Bazı mektuplara cevap verdim. Fakat şu ziyaret sinirlerimi bozmuştu. İşi derbederliğe, sefahate ve ayyaşlığa dökmüş olan şu mektep arkadaşının hali canımı sıkıyordu.

Dışarıda lâtif bir sonbahar havası vardı. Öğle zamanı da yaklaşmıştı. Yemeği kulüpte yedim, biraz hava alayım diye Beyoğluna çıktım.

Büyük caddede yayan yürürken, önümde güzel bir kürk mantolu kadın gördüm. Şapkasının altından parlak siyah saçları çıkıyordu. Endamı da pek güzeldi. Adımlarımı sıklaştırdım. Yanından geçerken tanıdım. Bizim Cemalin metresi idi. El sıkıştık. Ben soruyordum:

— Nereye böyle, Perran?

— Eve. Ya siz? Güzel kadın aramak için dolaşıyorsunuz, galiba!

— Aradığımı kolayca buldum. Artık dolaşmağa hacet kalmadı, Perran. Şurada iki adımlık yerde oturuyorsunuz. Haydi bana güzel ellerinle hazırladığın bir aperatif ikram et. Biraz lâf atalım.

— Ben de yalnızdım. Cemal üç gündür yok. Ankaraya gitti. Yarın gelir belki.

— Âlâ, haydi gidelim.

Perranın şirin bir apartımanı vardı. Perran mantosunu çıkardı, şapkasını başından attı. Mor esvabı vücudünün tekmil zarafetini belli ediyordu. Odanın havasında genç bir kadın kokusu insana neşe veriyordu. Perran yüzüme bakarak gülüyor, benim zihnimi altüst ediyordu. Her şeyin bir haddi vardır, dedikleri budur işte. Nihayet dayanamadım. Perranın başını iki elimle yakalıyarak dudaklarımı dudaklarına uzattım.

İptida çekmek istedi. Sonra gevşedi ve o da dudaklarını uzattı, ellerini boynuma doladı. Tam bu sırada kapının çıngırağı ötmez mi?

Perran saçlarını düzelterek:

— Bu da kim! diye mırıldanmağa başladı. Kapıya yaklaştı. Kapının bir köşesine mahsus yapılmış küçük bir aralıktan dışarısını görmeğe çalışıyordu. Ayaklarının ucuna basarak yanıma döndü. Telâşlı ve endişeli bir tavırla:

— Cemal! diye mırıldanmaz mı?

Dondum kaldım. Ne yapmalı şimdi? Perran benden kurnaz çıktı. Derhal kararını verdi.

— Kapının arkasında dur, dedi. O girer girmez, sen dışarı fırlarsın. Aman gürültü etme sakın. Ümid ederim, yarın görüşürüz.

Başımla tasdik işareti yaptım. Çıngırak ötmekte devam ediyordu.

Perran kapıyı açtı. Cemal hiddetli bir halde içeri girdi:

— Beni neden bu kadar beklettin? diye bağırıyordu.

Ben yavaşçacık kendimi kapıdan dışarı attım. Aşağı mı insem yukarı mı çıksam? Kapı aralık olduğu için, belki görülürüm korkusile yukarı kata çıkmayı tercih ettim. Fakat, aksilik olacak. Ayağım takıldı, gürültü ile yuvarlandım. Canım pek acıdı ama kendimi toplıyarak hemen kalktım. Fakat görültü duyulmuştu. Yukarı kattan, Cemalin sahanlığa çıktığını ve yukarıya baktığını gördüm. Acaba o da beni gördü mü? Bir de ne bakayım? Cemal yukarı gelmiyor mu? Hemen koşa koşa daha yukarı kata çıkmağa başladım. Bir delik bulursam dama kadar çıkacaktım. Nihayet altıncı kata geldim. Nefesim kesilmişti. Şaşkın bir halde etrafıma bakınıyordum. Kapılardan birinin üzerindeki bakır küçük levhada Halil Raminin ismi gözüme çarptı.

Oh, hele şükür, dedim. Hemen düğmeye bastım. Cemalin yukarı çıkmakta devam ettiğini ayak seslerinden anlıyordum. Kapı çabuk açılmıyacak diye yüreğim atıyordu. Çok şükür Halil Rami kapıyı çabuk açtı. İçeri girdim. Arkamdan kapıyı hemen kapadım. Soluk soluğa kendimi bir koltuğa attım.

Halil Rami hayretle yüzüme bakıyordu:

— Hayrola? diyordu. Muhakkak, bu sabah istediğim üç yüz lirayı vermediğine pişman oldun da buraya getirdin.

Cevap vermedim. Kulağım kirişte, dışarısını dinliyordum. Derken, kapı çalındı.

— Aman Halilciğim, dedim. Beni kurtar. Perranın yanında idim. Cemal birdenbire geldi...

Bana sus diye işaret etti. Gidip kapıyı açtı. Cemal içeri girdi. Etrafa bakındı. Halil sakin bir sesle sordu:

— Kimi arıyorsunuz?

— Pardon, biraz evvel buraya biri geldi mi?

Cemal beni gördü ve şüpheli şüpheli yüzüme bakarak selâm verdi.

— Buralarda ne işin var? dedi.

Halil Rami hemen söze karıştı:

— Bu sabah bir kereste işi yapmıştık. Bana üç yüz lira verecekti. Onu getirmiş, dedi. Sonra bana döndü:

— Paraları verir misin, azizim?

Ne hale geldiğimi size tarif etmeğe hacet var mı? İçimi çekerek cüzdanımı çıkardım, üç yüz lirayı kuzu gibi verdim!

Hikâyeci

Radyo

20 Teşrinisani 936 Cuma

İstanbul — Öğle neşriyatı: 12,30 Plâkla Türk musikisi, 12,50 Havadis, 13,05 Plâkla hafif müzik. 13,25-14 Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam neşriyatı: 18,30 Plâkla dans musikisi, 19,30 Spor müsahebeleri: Eşref Şefik tarafından, 20 Türk musiki heyeti, 20,30 Vedia Riza ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 21 Orkestra, 1- Muzart: (Don Juan) uvertür, 2- Tchaikowsky: (Casse Noisette, suvitinden çiçekler valsi). 3- Rich, Strauss: (Penbe süvari), 4- Lehar: (Die blau Mazur) operetinden parçalar, 22 Plâkla sololar, 22,30 Havadis, 23 Son.

21 teşrinisani 936 cumartesi

İstanbul — Öğle neşriyatı: 12,30 Plâkla Türk musikisi, 12,50 Havadis, 13,05 Plâkla hafif müzik, 13,25-14 Muhtelif plâk neşriyatı.

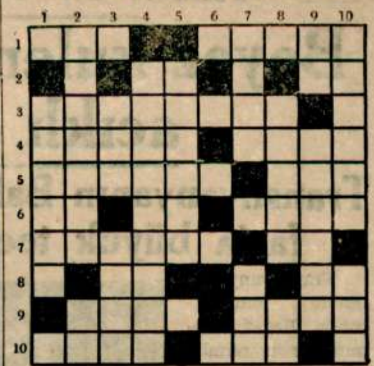
Akşam neşriyatı: 18,30 Plâkla dans musikisi, 19,30 Dyalog: Bedia ve Vasfi Riza tarafından, 20 Cemal Kâmil ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 20,30 Müzeyyen ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, 21 Orkestra, 1- Fucik: (Marinarella) uvertür, 2- Lanner: (Hofball-Tanze) vals, 3- Vidal: (La Burgonde), 4- Delibes: (Slav halk melodisi ve viyasyon) Nopelya balesinden, 5- Rubinstein: (Damon) operasından parçalar, 22 Plâkla sololar, 22,30 Havadis, 23 Son.

Nöbetçi eczaneler

Bu akşam nöbetçi eczaneler şunlardır:

Şişli: Asım, Taksim: Kürkçiyan, Firuzağada Ertuğrul, Kalyoncukullukta Zafiropulos, Beyoğlu: İstiklâl caddesinde Galatasaray, Tünelde Matkoviç, Galata: Okçumusa caddesinde Yeniyol, Fındıklıda Hilâl, Kasımpaşa: Vasıf, Hasköy: Halıcıoğlunda Barbut, Eminönü: Mehmed Kâzım, Heybeliada: Tomadis, Büyükada: Merkez, Fatih: Hamdi, Karagümrük: Mehmed Arif, Bakırköy: Merkez, Sarıyer: Nuri, Tarabya, Yeniköy, Emirgân, Rumelihisarındaki eczaneler, Aksaray: Ziya Nuri, Beşiktaş: Nail, Kadıköy: Pazaryolunda Merkez, Modada Faik İskender, Üsküdar: Selimiye, Fener: Defterdarda Arif, Beyazıd: Yeni Lâleli, Küçükpazar: Hikmet Cemil, Samatya: Çula, Alemdar: Divanyolunda Esad, Şehremini: Ahmed Hamdi.

BULMACAMIZ



Soldan sağa:

1 — Kırağı (3) Bir isim (5)
2 — Zaman (2) Beygir (2)
3 — Kurabiyesi meşhurdur (8)
4 — Çok doğuran (5) Baş (4)
5 — Elemli (6) Kralın başına giydiği (3)
6 — Nida (2) Ab (2) Dert (4)
7 — Hısım (6) Beraber (2)
8 — Su (2) Edat (2)
9 — Mektep (4) Saat doğruluğu (4)
10 — Budala (4) Güzel (3)

Yukarıdan aşağı:

1 — Sersem (6)
2 — Çok ince (7) Var «emrihazır» (2)
3 — Sonuna bir «K» koyun az sıcak olsun (3) İçki (4)
4 — Saçmasapan (9)
5 — İstenen (6)
7 — Kalbur (4) At yavrusu (3)
8 — Yas (5) Nida (2)
9 — Sonuna «t» koyun kişi olsun (2) Tabanlara sopa vurmak (6)
10 — Yırtıcı bir kuş (6) Büyük (3)

GEÇEN BULMACANIN HALLİ

Soldan sağa: 1 - Kireç, oluk 2 - Ela, Ra, 3 - Badana, Dal 4 - Ya, Mafsal 6 - Kadro 7 - Terazi, Tal 8 - Darı 9 - Apartıman 10 - Ne, İmam.

Yukardan aşağı: 1 - Kab, Matra 2 - Aya 3 - Red, Fer, An 4 - Ela, Re 4 - Çan, Arz 6 - Mi 7 - On, Dam 8 - Katana 9 - Ural, Bar 10 - Kalabalık.

Açık muhabere

Bay Basri Yaman — Bay Server Ziya.

(AKŞAM) — kitap servisine emanet olarak kitap bırakmış olan yukarıda isimleri yazılı zevatın matbaa müdürlüğüne bizzat ve yahud mektupla bir an evvel müracatları rica olunur.

KEMAL REİSİN İSPANYA DÖNÜŞÜ

Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ — **No 21**

— Rüyayı uyuyan insanlar görür, prensesim! Görüyorsunuz ki, gözlerim açık.. ve sizinle konuşuyorum. İspanya tahtı sizin için hazırlanmıştır. Fakat..

— Ne görüyorsan söyle.. çekinme! Fakat dedin?... Ne demek istiyorsun?.

— Demek istiyorum ki, bu tahta bir az kan dökerek kavuşacaksınız!.

— Kan mı dedin?... Kiminle çarpışacağız?.

— Ferdinandın askerlerile..

— Kansız olmuyor mu bu iş?.

— Hangi taht kansız elde edilmiştir, güzel prensesim? Kan dökülecek. Hem de bir az fazlaca..

— Hiç hoşuma gitmedi bu kan sözü doğrusu...

— Dökülecek kandan size ne? Siz geride duracaksınız! Ve ortalık duruldııktan sonra Kıştale sarayına girip İspanya tahtına oturacaksınız! Düşününüz ki, bu tahtta bugün iki kişi oturuyor...

— Yarın da iki kişi oturacak.. kocam ve ben.

— Evet.. doğru. Fakat, bugün o tahtı işgal edenlerin ikisi de ayrı birer hükümdar... İkisi de İspanyaya hükmediyor. Biri kara, öteki deniz kuvvetlerinin hâkimi..

— Biz de onlar gibi yapmak istiyoruz. Biz de onlar gibi kara ve deniz kuvvetlerine hâkim olacağız.

Büyücü kadın susmuştu.

Prenses Nata gözlerini ihtiyar kadına çevirdi:

— Niçin devam etmiyorsun? Hoşuma gidiyor söylediklerin...

— Gözlerim kapanıyor, prensesim! Artık ilerisini göremiyorum.. yarını göremez oldum.

— Sihir çanağında tütsü kalmamış olmalı...

— Duman gözlerimi kapatıyor. Müsaade edin de sonunu yarına bırakalım...

— Çabuk yoruldun!.

— Yorulmadım.. şeytanlar benim cinlerimi kaçırdılar. Fena şeyler görmeğe başladım şimdi..

— Pekâlâ.. pekâlâ.. haydi git. Yarın gene görüşürüz. Zaten ben de iyice gevşedim. Gözlerim kapanıyor. Uyumak istiyorum.

— Bu gece uyumağa çalışınız, prensesim! Korkarım şeytanlar sizi boğmasın..

— Haniya beni muhafaza edecek cinlerin nerede?...

— Şimdi nerdeyse gelirler.. kapı açılınca gözleriniz de açılır.. ferahlanırsınız!..

Büyücü kadın çıkıp gitti..

Ve oda kapısı açılınca, içeriye giren temiz hava, odadaki boğucu dumanların bir kısmını dışarıya çekti..

Prenses Nata göğsünü şişirerek geniş bir nefes aldı.

* * *

Don Hanri prensesin odasında.. soyundu.. Natanın koynuna girdi..

Yavaş yavaş konuşuyorlar:

— Saltanat çok tatlı şey, Hanri!.

— Şüphesiz.. fakat, tahtsız saltanat neye yarar?!.

— Kıştalede bizi bekleyen tahtı unutuyor musun?.

— Unutmadım amma.. bizi oraya götürecek yollarda kan ve ihtilâl seziyorum.

— Kansız ve ihtilâlsiz elde edilen tahtlarda oturulur mu? İnsan, oturacağı sandalyaya kendi bazusunun kuvvetile kavuşmalı..

— Yalan değil.

— Ne bekliyoruz? Endülüs Ferdinandın elile yıkılırsa, onu karşımızda bugünden çok daha kuvvetli göreceğiz..

— Doğru söylüyorsun, Nata! Ne yapmalı onu devirmek için?...

— Ordumuzu kuvvetlendirip Kıştale üzerine yürümek..

— Ben bu işi kansız ve gürültüsüz halletmek niyetindeyim...

— Nasıl?...

— Burada yeni bir hükûmet kurmak. İstiklâlimizi ilân etmek. Kıştaleyi ve kralı tanımamak.

— Benim burnuma kan kokusu geliyor, Hanri! Burada yeni bir saltanat kursak bile, bu koku burnumdan silinmiyecek. Demin dedim ya.. kansız istiklâl elde edilemez.

— Bu da yalan değil. İspanyada kurulan bütün Dükalıkların bile temelleri kanla yoğurulmuştur.

— Yeni oturacağımız tahtın temeli de böyle olacak.

— Orduyu kuvvetlendirebilir miyiz?

— Niçin kuvvetlendiremiyelim? Hazinemizde para bol.. altın, gümüş, zümrüd.. sandıklarla mücevherlerimiz var. Bunların bir kısmını şövalyelere, bir kısmını rahiplere, bir kısmını da ordumuza dağıtırız. Yeniden asker toplayarak orduyu genişletiriz. Rahipler vasıtasile halka maksadımızı da anlatırız.

— Ondan sonra?...

— Orduyu hemen yola çıkarırız.. biliyorsunuz ki, Ferdinandın orduları memleketin her köşesine yayılmıştır.. dağınık bir haldedir. Bizim ordumuz toplu olarak Kıştale üzerine yürürse, ne taç kalır, ne taht. Hepsini çarçabuk deviririz.

ENDÜLÜS SULTANININ ANASI NELER DÜŞÜNÜYOR?

Garnatadayız..

Elhamra sarayı.. sultanın anası Sitti Ayşenin dairesinde o geceki kadar manalı bir sessizlik görülmemişti.

Sitti Ayşe sarayda yok mıydı?.

Valide sultanın dairesinde neden ufak bir hareket bile yoktu?.

Ya cariyeler, hizmetçiler.. onlara da ne olmuştu? Ortalığı karanlık sarınca hepsi birden uykuya mı yatmışlardı?.

Sultan Ebu Abdullah misafirlerile ne güzel eğleniyordu. İşte uzaktan gelen tanbur ve darbuka sesleri..

Muganniyelerin söylediği şarkılar, kalenin yüksek burclarına kadar yükseliyordu. Kale muhafızları her gece duydukları bu seslere çoktan alışmışlardı. Sanki Garnata şehri düşman tarafından muhasara edilmemiş.. sanki kıtlıktan biribirini yiyecek dereceye gelen halk meyus ve muztarip değilmiş gibi.. bu cümbüşler, bu eğlenceler, bu güzel kadın ve tanbur sesleri her gece sarayın pencerelerinden kalenin yüksek burclarına çarpıp dağılıyor.. ve bunu duyan askerler içini çekip uyuyordu.

(Arkası var)



Çanakkale Vilâyetinden:

Göçmen evleri için on bin metre mikâb mamul çatılık ve döşemelik kereste pazarlıkla satın alınacaktır. Bu keresteler vilâyetin Anadolu yakasındaki iskelelerde depo edilecektir. Bu miktar kerestenin 2610 metre mikâbı 4X8X8 ve 1670 metre mikâbı 3,5 X 8X4 ve 3390 metre mikâbı 4X12X8 ve 1100 metre mikâbı döşemelik olarak 4 boy 12 santim en ve 18 milimetre kalınlığında ve 140 metre mikâbı 3,5X4X28 ve 1090 metre mikâbı da 12 milim kalınlık ve 24 milim genişlikte çıta olarak imâl edilecektir. Çıtalık kerestenin beher metre mikâbı yine bu iskelelerde teslim şartile on iki buçuk çıta ve döşemenin beher metre mikâbı yine bu iskelelerde teslim on yedi buçuk lira üzerinden fiyatı takarrür etmiştir.

Pazarlık suretile alınacak bu miktar kerestenin yüzde on beş hesabile teminatı katiyeye raptedilecek ve bu kerestenin dört bin metre mikâbı Mayıs 937 nihayetine kadar ve iki bin metre mikâbı Temmuz 937 nihayetinde bu iskelelerde depo edilmiş bulunacaktır. Talip olanların yüzde on beş teminatlarile birlikte ikinci teşrinin 21 inci cumartesi günü saat onda Çanakkale İskân komisyonuna müracaat etmeleri ilân olunur. (3030)

Galatasaray Lisesi Direktörlüğünden:

Lisemiz yatılı talebesinin ikinci taksit zamanı bir Birincikânundur. Paranın ona göre zamanında herhalde yatırılması lâzımdır. (2824)

Istanbul Kültür Direktörlüğünden:

Yeni Lise ilk Türk lisesi birinci ve ikinci ve Amelihayat okulunun birinci devresinden mezun olup bugüne kadar diploma almıyan talebenin sınıf veya mezuniyet imtihanlarile ve hangi ders yıllarında mezun olduklarını en son 15 Birincikânun 936 tarihine kadar İstanbul Kültür Direktörlüğüne bildirmeleri ve Devlet Basımevinden alacakları boş diploma ve kablarile 50 kuruşluk pul altı adet en son çekilmiş küçük fotoğraf ve hüviyet cüzdanlarının noterden tasdikli suretlerini getirmeleri ve bundan sonra yapılacak bu gibi müracaatların nazarı dikkate alınacağı beyan ve ilân olunur. (3024)

Karacabey Merinos Yetiştirme Çiftliği Direktörlüğünden:

1 — Çifliğin Gerdeme mevkiinde inşa edilecek yem anbarı kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

2 — Keşif bedeli (15.069) on beş bin altmış dokuz lira (98) doksan sekiz kuruştur.

3 — Eksiltme 24 son teşrin 936 tarihine müsadif Salı günü saat 15 te Bursada Baytar Müdürlüğü binasında toplanacak Merinos Çifliği inşaat komisyonunca yapılacaktır.

4 — Muvakkat teminat miktarı (1.133) bin yüz otuz üç liradır.

5 — İstekliler proje, malî ve fennî şartnameyi çiflik müdiriyetinde ve Bursa Baytar müdürlüğünde göreceklerdir.

6 — İstekliler şeraiti kanuniyeyi haiz bulunması ve 2490 sayılı kanun tarifatı dahilinde eksiltmeye iştirakleri ilân olunur. (2782)

İstanbul komutanlığı
Satınalma Komisyonu İlânları

İstanbul komutanlığına bağlı birlikler hayvanatı için 75 ton yulaf açık eksiltme ile 7/12/936 da pazartesi günü saat 14,30 da ihalesi yapılacaktır. Muhammen tutarı 4687 lira 50 kuruştur. Şartnamesi her gün öğleden evvel komisyonumuzda görülebilir. İsteklilerin 352 liralık ilk teminat makbuz veya mektuplarile beraber belli gün ve vakti muayyeninde Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonuna gelmeleri. (3069)

★

Gazdan koruma evi için 163 kalem kimyevî ecza ve alâta ihale günü talibi çıkmadığından 23/11/936 pazartesi günü saat 14 de pazarlıkla satın alınacaktır. Muhammen tutarı 2800 liradır. Şartnamesi komisyonumuzda görülebilir. İsteklilerin 210 liralık ilk teminat makbuz veya mektupları ile beraber Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonuna gelmeleri. (2657)

★

Cebeci hastanesi için 83 kalem alâta ihale günü talibi çıkmadığından 23/11/936 pazartesi günü saat 14,30 da pazarlıkla satın alınacaktır. Muhammen tutarı 1112 lira 30 kuruştur. Şartnamesi komisyonumuzda görülebilir. İsteklilerin 83 lira 42 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektupları ile beraber Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonuna gelmeleri. (2658)

★

Ordu Sıhhî ihtiyacı olan 58 kalem bevliye alâtının üstüncü nam ve hesabına açık eksiltme ile 7/12/936 pazartesi günü saat 14 de ihalesi yapılacaktır. Muhammen tutarı 1182 lira 50 kuruştur. Şartnamesi her gün öğleden evvel komisyonumuzda görülebilir. İsteklilerin 89 liralık ilk teminat makbuz veya mektuplarile beraber belli gün ve saatinde Fındıklıda komutanlık satınalma komisyonuna gelmeleri. (3070)

Kültür Bakanlığından:

1936-1937 ders yılı lise ve fen ve edebiyat kolları yazılı ve sözlü olgunluk sınavları Haziran ve Eylül devrelerinde girecek olanlara muhtelif ders gruplarının aşağıda yazılı kısımlarından sorular sorulacaktır.

1 — Lise Fen kolundan olgunluğa gireceklere:

1 — Fizik - Kimya grubu:

A — Fizikten lise ikinci sınıfta okutulan elektrik bahsi,

Bu bahse aid tecrübe ve meseleler.

Lise üçüncü sınıfta okutulan programa göre mihanikî fizik ve termodinamik bahisleri, bu bahislere aid tecrübe ve meseleler.

B — Kimyadan lise birinci ve üçüncü sınıflarda okutulan bahisler ve bunlara aid meseleler, lise üçüncü sınıfta yapılan lâboratuvar mesaisine aid sorular.

2 — Riyaziye grubu: Bütün cebir, müsellesat, tersimî ve terkimî hendese.

3 — Tabiiye grubu: İnsan anatomi ve fizyolojisine giren bütün bahisler.

II — Lise edebiyat kolundan olgunluğa gireceklere:

1 — Tarih - Coğrafya grubu:

A — Tarihten: Liselerde okunan tarihin üçüncü ve dördüncü cildindeki bahisler.

B — Coğrafyadan: Türkiye, Bulgaristan, Yunanistan, İtalya, İran coğrafyasına aid bahisler.

2 — Edebiyat tarihi: Tanzimat ve ondan sonraki devirler Türk edebiyatı tarihi.

3 — Felsefe ve içtimaiyat grubu: Lise ikinci ve üçüncü sınıflarında gösterilen bütün bahisler. (1763) (2985)

Türkiye Ziraat Bankasından:

Münhal Silo şeflikleri için Ankarada bir müsabaka imtihanı açılacaktır. Taliplerin aşağıdaki şeraiti haiz bulunmaları lâzımdır:

1 — Türk olmak,

2 — Hiç bir veçhile mahkûmiyeti bulunmamak,

3 — En aşağı lise derecesinde bir fen veya sanat mektebinden mezun olmak,

4 — 30 yaşından aşağı ve 50 den yukarı olmamak,

5 — Vazifesini muntazaman ifaya mani olabilecek bedenî arıza ve hastalıklarla malûl olmamak,

6 — Buhar ve elektrik makinalarında ihtisası olmak.

Yukarıdaki maddelerde yazılı şartları haiz olup aynı zamanda silo, fabrika ve değirmen gibi müesseselerin fennî kısmını idare etmiş olanlar ve Ziraat mühendisi diplomasını haiz olupta makinacılıkta ihtisası olanlar tercih edilir.

Kendilerine meslekî bilgilerine ve imtihanda gösterecekleri muvaffakıyet derecesine göre «150-175» lira ücret verilecektir.

Taliplerin bu ayın yirmi beşine kadar Ziraat Bankası Umum müdürlüğüne müracaat ve lâzım gelen evrak ve vesaiki tevdi etmeleri şarttır. İmtihan buhar, elektrik, değirmen makineleri nazariyat ve ameliyatından yapılacaktır.

İmtihan günü ayrıca ilân edilecektir. (3033)

Kültür Bakanlığından:

1 — Erkek Sanat okullarının meslekî ve amelî derslerine öğretmen yetiştirmek üzere Ankara Bölge sanat okuluna mülhak olarak «Erkek Ertik öğretmen okulu» açılmıştır. Okul yatılı ve parasızdır.

Okula girebilmek için aşağıdaki şartları taşımak lâzımdır:

A — Türk olmak,

B — Doğumu 1911 (dahil) ve 1916 (dahil) yılları arasında olmak,

C — Beş yıllık bölge sanat okullarının birinden mezun olmak,

D — Veyahut ilk okuldan mezun olduktan sonra en az 7 yıl marangozluk, demircilik veya tesviyecilik sanatlarından birinde bir fabrikada veya atelyede veya serbest olarak çalışmış olmak,

E — Sanat okulundan mezun olanlar, mezun olduktan sonra bu güne kadar bir fabrikada veya atelyede veyahut serbest olarak kendi sanatında çalışmış bulunmak ve bu müddet iki yıldan az olmamak,

F — Öğretmenliğe mani sıhhî bir arızası bulunmamak,

G — Hüsnühal erbabından olduğunu polisce verilen bir vesika ile tevsik etmek,

H — Kültür Bakanlığınca yapılacak tahkikatta ahlâk ve seciyesi itibariyle de öğretmen olabilecek manevî evsafı haiz bulunduğu sabit olmak.

2 — İstekliler,

A — Okul şahadetnamesinin aslı,

B — 4 tane açık başla çıkarılmış vesika fotoğrafı,

C — Nüfus tezkeresinin aslı,

D — Aşı kâğıdı,

E — Yukarıda 5 inci maddede bildirilen sıhhî arızaları bulunmadığına dair tam teşekküllü bir heyeti sıhhiye raporu (raporların nümuneleri Ankara, İzmir, İstanbul, Bursa Bölge sanat okullarından alınacaktır.)

F — Başlama ve ayrılma tarihleri ve çalıştığı mahallerdeki mesai ve sanatındaki kabiliyet derecesi de tasrih edilmek şartiyle yukarıda birinci maddenin «D» ve «E» fıkralarında izah olunduğu gibi çalıştığı fabrika veya atelyelerden alınmış belgeler. (Serbest olarak çalışanlar Ticaret ve Sanayi odalarından belge alacaklardır.)

G — Birinci maddenin «G» fıkrasında izah olunan hüsnühal mazbatası ile birlikte ve hangi sanat okulunda imtihana girmek istediklerini de gösterir istidalarını Kültür Bakanlığına 30/11/936 akşamına kadar ya doğrudan doğruya tevdi edecek veya posta ile taahhütlü olarak göndereceklerdir.

3 — Yapılacak müsabaka imtihanı neticesinde okula tesviyeci, demirci, ve marangoz talebe alınacaktır.

4 — Müsabaka imtihanı yazılı ve amelî olmak üzere Ankara, İstanbul, İzmir Bölge sanat okullarında yapılacaktır.

5 — İsteklilerden Sanat okulu mezunlarının müsabaka imtihanları sanat okulları müfredat programı çerçevesi dahilinde,

A — Umumî teknoloji,

B — Meslekî teknoloji,

C — Hesap

D — Makine ve motörler, (Yalnız demirci ve tesviyeciler için)

E — Sınaî resim,

F — Amelî mesaiden,

6 — Birinci maddenin «D» fıkrasındaki vaziyette yani ilk okul mezunu olanlar 5 inci maddede yazılı derslerden başka sanat okulları müfredat programı çerçevesi dahilinde.

A — Türkçe,

B — Riyaziye

Derslerinden de imtihana tabi tutulacak ve imtihan günleri ayrıca ilân olunacaktır. (2860)

Iktisat Vekâletinden:

1 — Vekâletimiz Deniz Ticareti Müsteşarlığı için beher nüshası 21X29 eb'adında tahminen (50) formadan ibaret olmak üzere (1200) nüsha (ARSIULUSAL) işaret kitabının bastırılması şartnamesi mucibince on beş gün müddetle yeniden münakasaya konulmuştur.

2 — Şartnameyi görmek isteyenlerin İstanbulda Deniz Ticaret ve Ankarada vekâlet levazım müdürlüklerine müracaat etmeleri.

3 — Münakasa 27/11/936 cuma günü saat 10 da Ankarada vekâlet Deniz Nakliyatı Umum Müdürlüğünde toplanacak komisyonda icra edilecektir. İsteklilerin 4500 liradan ibaret olan muhammen bedelin % 7,5 hesabiyle tutarı olan (337) buçuk liralık muvakkat teminatı yatırmak için Levazım müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

(1702) (2886)

Edirne Kültür Direktörlüğünden:

Cinsi ve evsafı	Miktarı metre	Tahmin mr. Tutarı	Teminatı Lira	Tarihi
DLW Extra Walton Ca. 2, 2 mm. ayar ve evsafında (Linoleum) olacaktır. 40 lık mukavva ile mukavvalanarak döşenecektir. Linoleumun ek yerleri soğuk tutkalla tutkallanacak, ve faslı müştereklerde hiç aralık kalmıyacaktır.	827,50	2000 Lr.	150 Lr.	27/11/936 cuma günü saat 14 de Kültür Direktörlüğünde.

Linoleum açık düz renkte ve okuldaki nümunesinin ayar ve evsafında olacaktır. Döşenen sathın bütün kenarlarına 25X25 maktaında ve bir tarafı yuvarlak çıta ile çevrilecektir.

Nümune ve şartnamesi okuldadır.

Edirne Sanat okulu için alınacak olan cins ve evsaf ve miktarı yukarıda yazılı olan ,Linoleum) 11/11/936 tarihinden itibaren açık eksiltmeye konulmuştur. 27/11/936 tarihinde ihalesi yapılacağından isteklilerin depozit akçalarını yatırdıktan sonra Kültür direktörlüğünde Orta Okullar alım komisyonuna gelmeleri ilân olunur. (2967)

Istanbul Gayrimübadiller komisyonundan:

D.No.	Semti ve mahallesi	Sokağı	Emlâk No.	Cinsi ve hissesi	Hisseye göre muhammen K.	
1725	Kadıköy Rasimpaşa	E. Ihlamur ve Piyasa	2	Kâgir hane	3200	kapalı zarf
6593		Y. Sünger taşı ve Recai zad.				
1959	Edirnekapı Avcıbey	İvaz ef.	E. 34 Y. 28	487 metre arsanın 3/8 hissesi	200	Aaçık arttırma
2255	Edirnekapı Avcıbey	İvaz ef.	E. 74 Y. 66	147 metre arsa	150	»
2258	« «	« »	E. 61 Y. 57	154 metre arsa	160	»
5195	Kadıköy Osmanağa	Halidağa Birinci	E. 23 Y. 24	Kâgir hane	1400	kapalı zarf
5523	Beyoğlu Kamerhatun	Fesliyan	E. 35-37	210 metre arsanın 1/2 hissesi	210	Açık arttırma
4538	Yeniköy Panaiya	Çeşme	E.17 Y. 21	104 metre arsanın 1070/2880 hissesinin 6/36 hissesi	50	»
6025	Bostancı	Çatalçeşme	E. 15 Mü. harita 116	178 metre arsa	290	»
6551	Beyoğlu Büyük Pangaltı	E. Çayır Y. Harbiye çayırı ve Elmadağı	E. ve Y. 2-4-6	285 metre arsanın 3/15 hissesi	300	»
6504	Küçük Mustafa paşa Karabaş	Cibali Yenikapısı	E. 14 Y. 8-2 mahallen 2 - 12	Ahşap kahve ve hane	1900	kapalı zarf
8334	Samatya Hacı Hüseyinağa	Büyük Kuleli	E. 5 Y. 13	Ahşap hane ve bahçenin 1/4 his.	100	Açık arttırma
8439	Aksaray Molla Gürani Nuridede	E. Camii şerif Y. Ahmed Vefikpaşa ve Millet caddesi	2 Ada202 harita 2350-2351	180,50 metre arsanın 1/2 hissesi.	190	»

Yukarıda evsafı yazılı gayrimenkuller on gün müddetle satışa çıkarılmıştır. İhaleleri 2/12/936 tarihine düşen çarşamba günü saat 14 dedir. Satış münhasıran gayri mübadil bonosiladır .

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu ilânları

Tahmin edilen bedeli «4192» lira «50» kuruş olan 43000 kilo ekmek, 5/Birinci kânun/936 tarihine rastlıyan cumartesi günü saat 11 de açık eksiltme suretile alınacaktır.

Muvakkat teminatı «314» lira «44» kuruş olup şartnamesi komisyonda hergün parasız verilir.

İsteklilerin, bu mikdar teminatı İstanbul vilâyeti muhasebeciliğine yatırarak mukabilinde alacakları makbuz veya banka teminat mektubu ile ve belli gün ve saatte Kasımpaşada bulunan komisyonumuza müracaatları. (3067)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum İdaresi İlânları

Muhammen bedeli 1460 lira olan 192 metre lâcivert elbiselik kumaşla 172 metre kaputluk kumaş 21/11/936 cumartesi günü saat 10 da Haydarpaşada 1 inci işletme komisyonu tarafından pazarlıkla satın alınacaktır.

İsteklilerin 109 lira 50 kuruş muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve kanunun 4 üncü maddesi mucibince işe girmeye mani kanunî bulunmadığına dair beyanname vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait şartname Haydarpaşada 1 inci işletme komisyonu tarafından parasız olarak verilmektedir. (3077)

★

Muhammen bedeli 15093,60 lira olan 397,200 metre mikâbı çam tahta 30/11/936 pazartesi günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 1132,02 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları, resmî gazetenin 7/5/936 G. 3297 No. lu nüshasında intişar etmiş olan talimatname dairesinde alınmış vesika ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk şefliğinden, Eskişehir ve İzmirde idare mağazalarından dağıtılmaktadır. (2900)

★

Muhammen bedeli (51904) lira olan muhtelif cins küçük yol malzemesi 4/1/937 pazartesi günü saat 15.30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (3845) lira 20 kuruşluk muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları, resmî gazetenin 7/5/936 gün ve 3297 numaralı nüshasında intişar etmiş olan talimatname dairesinde alınmış vesika ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 a kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (259) kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır.. (3029)

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünden:

Olgunluk imtihanları yüzünden uzatılmış olan kayıd müddeti 25/11/936 çarşamba akşamı sona erecektir. (3071)

Alaminyum matra fabrikasından:

Boz renginde iki milim kalınlığında 120 metro bölme keçe satın alınacaktır. Vermeğe talip olanlar nümunelerile beraber aşağıdaki adrese müracaat etmelidir.

Adres: Alaminyum ve Matra Fabrikası. Karaağaç, İstanbul

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Satınalma Komisyonu İlânları

100 ton saf kurşun

Tahmin edilen bedeli 22000 lira olan yukarıda miktarı ve cinsi yazılı malzeme askerî fabrikalar umum müdürlüğü satınalma komisyonunca 4-1-937tarihinde pazartesi günü saat 15 de kapalı zarf ile ihale edilecektir. Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliplerin muvakkat teminat olan 1650 lirayı havi teklif mektuplarını mezkûr günde saat 14 de kadar komisyona vermeleri ve kendilerinin de 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 maddelerindeki vesaikle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (2883)

★

Tahmin edilen bedeli 250 lira 90 kuruş olan altı kalem sebze 24/11/936 salı günü saat 14 de Salı pazarında Askerî Fabrikalar yollamasındaki satın alma komisyonunda açık eksiltmeye konulacaktır. Şartnamesi hergün komisyonda görülebilir. İsteklilerin muvakkat teminatı olan 18 lira 82 kuruşu Beyoğlu malmüdürlüğüne yatırarak mezkûr gün ve saatte komisyonda bulunmaları. (2805)

★

Tahmin edilen bedeli 1400 lira olan 4000 kilo sığır eti 24/11/936 salı günü saat 16 da Salıpazarında askerî fabrikalar yollamasındaki satınalma komisyonunda açık eksiltmeye konulacaktır. Şartnamesi hergün komisyonda görülebilir. İsteklilerin muvakkat teminatı olan 105 lirayı Beyoğlu Malmüdürlüğüne yatırarak mezkûr gün ve saatte komisyonda bulunmaları. (2806)

★

Tahmin edilen bedeli 1435 lira olan 14000 kilo ekmek 24/11/936 salı günü saat 15 de Salıpazarında Askerî fabrikalar yollamasındaki satınalma komisyonunda açık eksiltmeye konulacaktır. Şartnamesi hergün komisyonda görülebilir. İsteklilerin muvakkat teminatı olan 107 lira 63 kuruşu Beyoğlu Malmüdürlüğüne yatırarak mezkûr gün ve saatte komisyonda bulunmaları. (2807)

Maliye Vekâletinden:

1 — Eksiltmeye konulan iş: 2020/1000/510 milimetre eb'adında ve muhammen bedeli 15180 lira olan 253 adet saç dosya dolabı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme, 26/11/936 perşembe günü saat on beşte Vekâlet Levazım müdürlüğünde toplanan eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

3 — Şartnamesi levazım müdürlüğünde ve İstanbulda Dolmabahçe Maliye evrakı matbua ambarı memurluğunda görülebilir.

4 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yazılı belgeler ve 1138 lira 50 kuruşluk muvakkat teminat makbuzu veya banka kefalet mektuplarile birlikte kanunun tarifatı ve şartnamedeki şeraite tamamen uygun ve noksansız olarak yazacakları teklif mektuplarını havi kapalı zarfları ihale saatinden birer saat evvel komisyon reisine vermeleri. (1672) (2803)

İstanbul Defterdarlığından:

	Senelik M. Kira bedeli Lira
Büyükçarşı Keseciler Sk. 12 No. lu dükkân	18
» Terlikçiler Sk. 15, 15/1 dükkân	24
» Takyeciler Sk. 26 dükkân	18
Kandilli Kuyu Sk. 6 No. lu ev	15
» Yeni Mektep Sk. 7 No. lu ev	96
» Kuyu Sk. 14 No. lu ev	36
Mercan Büyük Yeni han kat 2 No. 19 oda.	24
Ahıçelebi Mh. Sarraf ve Kantar ocağı 8,9 No. lu dükkân	180
Şehremini Takyeci Mh. Bayrampaşa Sk. 13 No. lu tarla (üç sene müddet)	36

Yukarıda yazılı mallar hizalarında gösterilen muhammen senelik kira bedelleri üzerinden ve kira bedelleri dört müsavi taksitte ve taksitler peşin tediye edilmek şartile 27/11/936 cuma günü saat 14 de arttırma ile bir sene için kiraya verilecektir. Taliplerin yüzde 7,5 pey akçalarını vakti muayyeninden evvel yatırarak Defterdarlık Millî emlâk müdürlüğünde müteşekkil satış komisyonuna müracaatları (F.) (2893)

İstanbul Harici Askerî KITAATI İLÂNLARI

Tüm birlikleri ihtiyacı için açık eksiltme ile 28000 kilo nohut satın alınacaktır. Muhammen fiyatı 12 kuruştur. Tutarı 3360 liradır. İlk teminatı 252 liradır. Şartname ve nümunesi her gün Tüm satınalma komisyonunda görülebilir. İhalesi 14/12/936 pazartesi günü saat 15 de Kırklareli Satınalma komisyonunda yapılacaktır. İsteklilerin kanunî vesikalarile belli gün ve saatte satınalma komisyonuna müracaatları (489) (3079)

★

Konyanın 19300 kilo sade yağına istekli bulunmadığından 16/11/936 gününden itibaren bir ay içinde pazarlığa bırakılmış ve ilk pazarlık 24/11/936 salı günü saat 15 de yapılacağı (485) (3080)

İstanbul asliye altıncı hukuk mahkemesinden: Katina Domiğ tarafından Beyoğlunda Mis sokağında Marmara han 3 numarada kocası Marsel Doma aleyhine açılan boşanma davasının tahkikatından: Müddeialeyhin ikametgâhının meçhuliyetine binaen davetiyenin on beş gün müddetle ilanen tebliğine ve tahkikatın 29/12/936 tarihine müsadif salı günü saat 10 na talikına karar verilmiş ve davetiyenin bir nushası da mahkeme divanhanesine asılmış bulunduğundan muayyen gün ve saatta İstanbul asliye altıncı hukuk mahkemesinde bulunması ve aksi takdirde gıyabında tahkikata devam edileceği tebliğ yerine olmak üzere ilân olunur. M. 912

İstanbul C. müddeiumumiliğinden:

İstanbulda olduğu anlaşılan Çemişkezek C. müddeiumumisi Mecid Tecmanın derhal memuriyetimize müracaatı ilân olunur.

Sahibi Necmeddin Sadak
Umumî neşriyat müdürü: Enis Til
Akşam matbaası